

תקציר/מיפוי פרק _____ בספר _____ מלא שם מלא : _____ כיתה : _____ תאריך _____ תעריך : קל/בינוני/קשה ציון : _____

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות : _____
 סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)

תשובה	השאלה	? - מלא"ך
	מי הדמות הראשית?	מ – מי?
	מה קרה לדמות הראשית?	מה?
	מתי התרחש האירוע?	מתי?
	למה קרה האירוע המרכזי?	ל – למה?
	איפה התרחש האירוע?	א – איפה?
	כיצד התרחש האירוע?	כ – כיצד?
	כמה (כמות-זמן/אנשים/פעמים/וכו')	כמה?

תשובה	השאלה	סוג שאלה	
קושי:	מה הקושי	קושי	
פתרון:	בפסוקים _____ ??		
קושי:	מה הקושי	קושי	
פתרון:	בפסוקים _____ ??		
קושי:	מה הקושי	קושי	
פתרון:	בפסוקים _____ ??		
קושי:	מה הקושי	קושי	
פתרון:	בפסוקים _____ ??		
	בפסוקים _____ ??	מילה מנחה	
	בפסוקים _____ ??	מדרש שם (גלוי/סמוי) או: תפיסת אלוהות	
	מהי שיטת הגמול בפסוקים _____ ??	שיטת/עקרון גמול	
	בפסוקים _____ ??	סוג/תפיסת גמול או: מעשה אבות...	
	בפסוקים _____ ??	מבנה/אמצעי ספרותי/רטורי	
פינת הקומיקס:	בפסוקים _____ ??	יסוד מיתולוגי או: "ניב"	
	בפסוקים _____ ??	מטרה אטיולוגית או: השקפה דתית / היסטוריוסופית	
	הפסוק שבחרתי: "		בוא אלי פסוק נחמד ? .. / מה הפסוק שהכי דיבר אליך לרגש/שכל/התנהגות?
	נימוק:		

מי ?	מה ?	מתי ?	למה ?	איפה ?	כיצד ?	כמה ?	מ	ל	א	ד	הפסוקים או הנושא להשוואה : בין _____ לבין _____	שווה לדעת להשוות... © יאיר בקר, עו"ד ומרצה לדידקטיקה. שיעורים פרטיים/רעיונות לפרשת שבוע בווטסאפ: 054-4-32-34-37

שאלות אפר"ת (=הכובע: האדום, שחור וצהוב) – לפי כובעי החשיבה של דה בונו (הכובע הלבן = שאלות מלא"ך)		שאלות אפר"ת
		אירוע (כובע לבן)
פירוש חיובי (כובע צהוב)	פירוש שלילי (כובע שחור)	פירוש
		רגש חיובי/שלילי (כובע אדום)
		תגובה (בעד/נגד)

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות: תוהו ובוהו, תהום, היקו/מקווה, אותות, שרץ, רמש, צלמנו. סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה) **התנ"ך שובר את המיתוס הבבלי שהעולם נברא כתוצאה ממאבק אלים אלים, וטוען שהעולם נברא ע"י אל אחד, רוחני, באמירה ברוע, ובצורה מסודרת. ה' ניסה (הצליח לו?) לברוא עולם מושלם**

תשובה	השאלה	- ? מלא ת
ה' (תזכורת: אך ורק בפרקים א-ב נרשום שה' הדמות הראשית).	מי הדמות הראשית	מ – מי?
ברא את העולם. (עשה את השמים והארץ) (שמים וארץ=ניגודים) =עשה את הכל!)	מה קרה לדמות הראשית?	מה?
בראשית מימד הזמן	מתי התרחש האירוע?	מתי?
לא כתוב! זה בלתי נתפס בשכל אנושי למה ה' צריך את עולמנו? הוא משועמם??	למה קרה האירוע המרכזי?	ל – למה?
יצר בכל העולם (ששת ימים עשה את השמים והארץ=שמים וארץ=ניגודים=הכל) באמירה [למתקדמים: (באמצעות) מימד הזמן]	איפה התרחש האירוע?	א – איפה?
ברא בשישה ימים (כובעי חשיבה/שאלות עמ"ר: זה טוב/רע-מנוחה, אכילת בשר?)	כיצד התרחש האירוע	כ – כיצד?
	כמה (זמן/אנשים/פעמים/וכו')	כמה?

תשובה	השאלה	סוג שאלה
הקושי: בתחילת מה נבראו השמים והארץ? פתרון: בתחילת מימד הזמן. (יש גם פתרון אחר של רש"י – לא חובה לדעת)	מה הקושי במילה "בראשית" ("בתחילת")	קושי לשוני
הקושי: מדוע ה"כפילות" של המילה "את?" למה לא כתוב "את השמים והארץ?" פתרון: להדגיש שה' ברא את הכל. למרות שזה "ניגודים"!	מה הקושי במילים "את השמים ואת הארץ"	קושי תחבירי
הקושי: מדוע כתוב שדבר ראשון נבראו השמים והארץ? הרי דבר ראשון נברא האור?! פתרון: פסוק 1 (תפקידו הספרותי) הוא "כתורת" (שה' ברא הכל). אח"כ יפרטו לפי סדר.	מה הקושי לאור קריאת פסוק 1 ו 3?	קושי מסוג סתירה
הקושי: מדוע מסופר שה' ברא דבר לא מספיק טוב/מושלם? הוא לא כל יכול? פתרון: להדגיש שהיסוד הוא "חוסר סדר" ושה' תפקידו להמשיך את ה' ולסדר	מה הקושי במילים "תוהו ובוהו"?	קושי דתי
קושי: מדוע כתוב שה' מרחף מעל המים? הוא לא נמצא בכל מקום? (גם בתוכם?) פתרון: 1. זה שבירת מיתוס , פעם חשבו שהמים הם אל. 2. נועד להדגיש שהאל הוא טרנסצנדנטי ולא אימננטי.	מה הקושי בפסוק 2?	קושי דתי
הקושי: מדוע כתוב "יום אחד" ולא "יום ראשון" כמו בשאר ימות השבוע? פתרון: 1. עד שלא נברא עוד יום אי אפשר לומר על היום הבודד שהוא "ראשון" פתרון: 2. גם בבראשית ב' שמסופר על 4 נהרות הראשון נקרא "אחד". כך זה בתנ"ך!	מה הקושי בפסוק 5?	קושי לשוני
הקושי: מתי נברא האור בראשון או ברביעי? או: איך היה אור ביום א'?? פתרון: 1. ה' שם את השמש במרחק הנכון (8 דקות אור מהארץ) רק ביום ד'. פתרון: 2. (רש"י) האור ביום א' זה לא תאורה אלא מטאפורה ל"טוב" (ה"אור הגנוז לצדיקים")	מה הקושי שעולה מקריאת פסוק 3 ו 14?	קושי מסוג סתירה
קושי: כיצד צמחה צמחיה לפני שהיה שמש? פתרון: 1. זה שבירת מיתוס שהשמש היא אל. פתרון: 2. שינו את הסדר, כדי שיצא מבנה מקביל (אור-מאורות) כדי להעביר את המסר שה' ניסה לברוא עולם מושלם (בו מאדמה וצמחיה נברא אדם צמחוני !!)	מה הקושי מפס' 11+14?	קושי כרונולוגי
קושי: ה' ברא שני מאורות גדולים או רק אחד גדול? פתרון: גדולים יחסית לכוכבים.	מה הקושי בפסוק 16?	קושי מסוג סתירה
הקושי: מדוע מוזכר דווקא השם של התנין ולא של שום חיה אחרת? פתרון: זהו "שבירת מיתוס". פעם הבבלים האמינו שהתנין הוא אל.	מה הקושי בפסוק 21?	קושי תחבירי
קושי: מדוע מתחיל ביחיד וממשיך בלשון רבים? / למה כתוב ברבים יש אל אחד פתרון: 1. כך דרכם של מלכים לדבר על עצמם בלשון רבים. פתרון: 2. כי התייעץ עם המלאכים ומלמד אותנו שתמיד צריך להתיעץ. פתרון: 3. לשון זירוז – שמדברים אל עצמך ברבים זה כדי להזדרז.	מה הקושי בפסוק 26?	קושי לשוני/דתי
קושי: כיצד אנו דומים לה' הרי אין לו צורה/צלם? פתרון: אנו דומים לו רק רוחנית. (גם אנו יוצרים/נחים/מבדילים/קוראים בשמות/וכו')	מה הקושי בפסוק 26?	קושי דתי
קושי: מדוע האדם נברא יחידי? למה לא נבראו אלפי בני אדם כמו בעל חיים? פתרון: להדגיש כי "כל המציל נפש אחת כאילו הציל עולם מלא!"	מה הקושי בפסוק 26?	קושי רעיוני
קושי: מדוע כתוב יום "השישי"? מדוע ה' הידיעה?? פתרון: זו "סימנת הגיגית" של ששת ימי הבריאה/עשייה. (=ראיה לחלוקה הנוצרית)	מה הקושי בפסוק 31?	קושי לשוני
ויאמר= העולם נברא באמירה. יום= מדגיש את חשיבות מימד הזמן. ארץ= מדגיש שה' מתעניין בנעשה כאן ולא בעולמות עליונים/הבאים/אחרים. ויאמר אלוקים (יהי) .. = נוסחת פתיחה ויהי ערב ויהי בקר (יום...) = נוסחת סיום = מסגרת ספרותית! וירא כי טוב = ה' מרוצה מהבריאה (לא נאמר ביום ב', כ"אבל - נאמר פעמיים ביום ג) ויהי כן= העולם יצא כמתוכנן.	מהם המילים המנחות ומה המוטיבים החוזרים?	מילה מנחה/מוטיבים חוזרים
שמים= שם+מים. יבשה= פעם הכל הארץ היתה רטובה ולאחר שה' אמר למים לזוז התייבשה.	מה מדרשי השמות	מדרש שם (גלוי/סמוי)
ה' הוא אל "טרנסצנדנטי" (מחוץ לעולם, לא חלק מעולם החומר). הוא מופשט. רוחני.	מהי תפיסת האלוהות?	תפיסת אלוהות
מבנה מקביל: 3 ימים מול 3 ימים – המסר: ה' ניסה לברוא עולם מושלם.	מהו המבנה של הסיפור?	מבנה/אמצעי ספרותי/רטורי
מבנה X+1: היום הכי חשוב זה יום השבת.	מהם היסודות בפרק?	יסוד מיתולוגי
התנ"ך שובר את המיתוס שהשמים והארץ נבראו מהגוף של תיאמת, למים אין כוחות מיוחדים, התנין והשמש אינם אלים.	מה מטרות הסיפור?	או: "ניב"
להסביר לנו מדוע השבוע בן 7 ימים ולא מספר נוח יותר לשימוש (6, 8, 9) להסביר לנו מדוע השבת קדושה לעם היהודי.		מטרה אטיולוגית
מי (נברא)?	השוואה: בין בריאת החיות לבין בריאת האדם	שווה לדעת להשוות... יאיר בקר, ע"י ומרצה לדיקטיוקה. שיעורים פרטיים/רעיונות לפרשת שבוע בווטסאפ: 054-4-32-34-37
מה (הערכה כלפיהם)?		
מתי (נברא)?		
למה (נברא)?		
איפה (נברא)?		
כיצד (נברא)?		
כמה (נבראו)?		

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות ויכל, צבאם, טרם
 סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)

בתחילת הפרק יש תיאור יום השבת (=סיום סיפור הבריאה הראשון). בהמשך הפרק יש את סיפור הבריאה השני – שוב מסופר/מפורט כיצד ה' ברא את העולם. לפי הגישה הביקורתית יש שני סיפורים כי זה נכתב ע"י אנשים שונים, אך לפי הגישה המסורתית מדובר על מסרים שונים – כל פרק מתאר רובד אחר באדם (פרק א' את הצד העליון ופרק ב' את הצד הנחות).

השאלה	תשובה	? - מלא"ך
מי הדמות הראשית	ה' אלוקים (הפעם יש לו שתי שמות!)	מ – מי? מה? מתי?
מה קרה לדמות הראשית?	התמקד בבריאת האדם	
מתי התרחש האירוע?	ביום הראשון	
למה קרה האירוע המרכזי?	האדם נברא לעבד ולשמור על הקיים.	ל – למה?
איפה התרחש האירוע?	בגן עדן	א – איפה?
כיצד התרחש האירוע	האדם נברא מעפר, בעשייה, יצירה (לא "אמירה")	כ – כיצד? כמה?
כמה (זמן/אנשים/פעמים/וכו')	העולם נברא ביום אחד (לא בשישה).	

השאלה	תשובה	סוג שאלה
מתי ה' סיים לעבוד? בשישי או בשבת?	הקושי : מצד אחד כתוב שה' שבת (=נח) בשבת מצד שני ש"כילה" (=סיים) לעבוד בשבת! אז אם סיים לעבוד בשבת זה אומר הוא לא רק נח בשבת אלא גם עבד. פתרון : עבד עד השנייה האחרונה של שישי ולכן לא נאמר שסיים בשישי אך נח מהשנייה הראשונה של שבת.	קושי מסוג סתירה
ה' זקוק למנוחה?	פתרון : "דיברה תורה בלשון בני אדם" – בשפה שתהיה מובנת לקוראים. הוא לא נח אלא בא ללמד אותנו את חשיבות "פסק הזמן" למנוחה ומחשבה על הנעשה.	קושי דתי
מה הקושי בפרק 18 קושי דתי	על ההסברים לסתירות/הבדלים בין סיפור הבריאה הראשון והשני ראה בהמשך (בהשוואה) הקושי : מדוע מסופר שה' ברא דבר לא מספיק טוב/מושלם? הוא לא כל יכול? מדוע ברא אדם לבדו אם זה לא טוב? פתרון : להדגיש שהמטרה היא להתערב עם השונה (מישהו "כנגדך") כדי שיצא משהו משודרג (שמערבבים אדם ואדם יוצא שוב פעם רק אדם)... אם מתחננים עם משהו זהה לי (אחות/עם עצמי/שיבוט)) יצא בשה"כ משהו זהה לא ולא יותר טוב ממני ומטרת האדם היא לשדרג!! לכן לא טוב היות האדם לבדו=לא טוב לאדם לשכפל/לשבת תרבותית. בהתחלה האדם (כמו בפרק א') נברא יחד עם האישה – היה ממש מחובר כמו תיאום סיאמי – עד שה' הפריד אותם מהצלע/מהצד שלו - כדי שיחיו בנפרד ולא אצל אותם הורים. אחרת היה צומח "אותו אדם" שמכיר את אותם מאכלים/שירים/התנהגות ולא היה נוצר שום שידרוג בעולם אלא שכפול מה שהיה מוכר לזוג מגיל אפס.	
מה הקושי בפסוק? קושי רעיוני	הקושי : מדוע חוטא יצא נשכר? יהיה חכם כי חטא ואכל מהעץ? (הרצחת וגם ירשת? גנת וגם החכמת?) פתרון : העונש על האכילה הוא "מוסיף דעת מוסיף מכאוב" בזכות השכל האנושי מתעוררת השאלה הקשה מנשוא – למה לחיות? דבר שמוציא את החשק לרבים.	
מדוע ה' שיקר שימות בו ביום? קושי רעיוני	על כך נאמר "זה שאתה נושם זה לא אומר שאתה חי"... מבחינת התורה "הדבקים בה" – חיים כוללם היום". חי חומריות אינם "חיים". באותו רגע "מת" בו משהו. לחילופין, באותו יום "נגזר" עליו שימות ולא שיבוצע גזר דין המוות בפועל. ולחילופין, מטרת האזהרה היא לא להעניש אלא לאיים.	
מה המילה? מילה מנחה	אדמה =מדגיש את מדרש השם הסמוי של האדם – כי נברא מאדמה. קרא =מדגיש שלהיות בצלם אלוקים זה לדעת לשיים - לקרוא בשמות כמו שה' קרא בשמות	
מה מדרשי השמות? מדרש שם (גלוי/סמוי)	אדם -מדרש שם סמוי – כי נברא מהאדמה אישה -מדרש שם גלוי -כי נבראה מהאיש.	
מהו? סוג/תפיסת גמול	ביום אוכלך מממנו מות תמות=אתה תמות (לשון יחיד)= גמול אישי	
מהו המבנה? מבנה ספרותי	אין מבנה! המסר: העולם אינו מתוכנן/מסודר/מושלם - כמו בפרק א'!	
מהו אמצעי הספרותי? אמצעי ספרותי/רטורי	ניגודים/מקצה לקצה -לדעת טוב ורע=לדעת הכל!	
מהם היסודות בפרק? יסוד מיתולוגי	פעם האמינו שבגן של האלים אבנים טובות צומחות על עצים. התנ"ך מדגיש שאפילו בגן עדן העצים מצמחים רק פירות. הבדל/חזק/הב/כסף לא גדל על העצים!	
מה מטרות הסיפור? מטרות אטיולוגיות או: השקפה דתית / היסטוריוסופית	להסביר מדוע אנשים עוזבים את בית הוריהם, לא מתחתים עם בן משפחה, ועוברים לגור ולחיות עם אדם זר. כי למעשה האישה היא החצי השני שלך. בלעדיה אתה "חצי בן אדם" (ואולי בעצם כלוויסוססס!...)!	
השוואה: בין סיפור הבריאה הראשון והשני	ה' אלוקים	שווה לדעת להשוות... © יאיר בקר, עו"ד ומרצה לדיקטקה. שיעורים פרטיים/רעיונות לפרשת שבוע בוויסאפ: 054-4-32-34-37
ה' הכל	ה' אלוקים	
האדם נברא אחרון	התמקד בבריאת האדם	
לא כתוב	החיות נבראו אחרונות	
האדם ישלוט בכל העולם	כדי שישדרג/יעבד את העולם	
באמירה	האדם חי רק בגן עדן	
נברא בשישה ימים-מבנה מקביל	בעשייה/יצירה/בנייה	
האדם נברא בצלם אלוקים	נברא ביום אחד – בלי שום סדר/מבנה האדם נברא מעפר	
נברא יחד גבר ואישה	בהתחלה נברא רק הגבר	
6 פעמים נאמר "כי טוב"	אפס פעמים "כי טוב" (פעם אחת "לא טוב")	

סיבת ההבדלים בין סיפור הבריאה הראשון והשני:

לפי הגישה ביקורתית: התורה נכתבה ע"י אנשים שונים בתקופות שונות ולכן כל אחד כתב את הדעה שלו.
לפי הגישה המסורתית: חמשת חומשי התורה נכתבו (כמעט) כולם ע"י אותו אדם/עורך אחד (על פי המסורת: משה רבנו) ולכן לא תיתכן סתירה פנימית, אלא כל פרק מדגיש צד אחד באישיות של האדם. פרק א' מדבר על הצד הרוחני (שאנו בצלמו של ה' ולכן הכל נברא לכבודנו ואנו שולטים בכל העולם ויש שוויון מלא בין המינים) והסיפור השני מדבר על הצד החומרי והנחות (שאנו עשויים מעפר, אין שוויון, אנו פועלים/עובדים רק בגן עדן ולא בכל העולם וכו').

תקציר/מיפוי בראשית פרק ג

מלא שם מלא: יאייר בקר כיתה: תאריך תעריך: קל/בינונ/קשה ציון:

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות: ערום, האף? הישיאני, איבה, ישופך
סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)

האדם אוכל מעץ הדעת טוב ורע ומגורש כדי שלא יאכל גם מעץ החיים

ההרמוניה – שיתוף הפעולה המושלם – שהיה בפרק א' בין בני אדם לחיות, בין בני האדם ובין האדם לאדמה, הופך ליריבות בין גברים לנשים ובין בני האדם לחיות ובין האדם לאדמה (שמתחילה להצמיח לו קוצים ומפריעה/מקשה על גידול תבואה).

השאלה	תשובה	מלא"ך - ?
מי הדמות הראשית	האדם	מ – מי?
מה קרה לדמות הראשית?	נענש	מה?
מתי התרחש האירוע?	לא כתוב! (לפי חז"ל ביום שנברא=לא הצליח להתאפק אפילו יום אחד למרות שה' איים עליו באופן אישי בעונש מוות – בגמול אישי מידי (אז מה המסר בכך?...))	מתי?
למה קרה האירוע המרכזי?	כי לא ניצל את ההזדמנות להתנצל (כאשר ה' חקר אותו ונתן לו הזדמנות)	ל – למה?
איפה התרחש האירוע?	גורש מגן עדן לכיוון "קדמה" (מזרחה)	א – איפה?
כיצד התרחש האירוע	גורש (= "גלות")	כ – כיצד?
כמה (זמן/אנשים/פעמים/ וכו')	שלושה חטאו אך רק שניים נחקרו (ה' לא חוקר את הנחש כדי לא לתת לו הזדמנות להתנצל ולהינצל מהעונש).	כמה?

סוג שאלה	השאלה	תשובה
קושי דתי	מה הקושי בפסוק 8?	הקושי: כיצד אפשר לשמוע את ה'! הרי הוא לא חומרי! אין לו נעליים/רגליים!! פתרון: "דיברה תורה בלשון בני אדם" = דיברה בשפה פשוטה שתהיה מובנת לאנשים למרות שזה לא מדויק לומר דברים אלו על ה'.
קושי דתי	מה הקושי בפסוקים 9+11?	הקושי: מדוע ה' שואל? הוא לא יודע הכל? פתרון: כדי לפתוח בשיחה בצורה רכה כדי להקל עליו להתנצל.
קושי רעיוני	מדוע הנחש לא נחקר?	פיתרון 1: כדי לא לתת לו הזדמנות להינצל. פיתרון 2: כי "נחש" = מטאפורה/אלגוריה ליצר הרע וזה התפקיד שלו!!
קושי דתי	מה הקושי בפסוק 22?	הקושי: ה' חושש/מפחד מהכוח (הבלתי מוגבל) של בני האדם? הוא לא כל יכול? פתרון 1: "דיברה תורה בלשון בני אדם" = דיברה בשפה פשוטה שתהיה מובנת לאנשים למרות שזה לא מדויק לומר דברים אלו על ה'.
מילה מנחה	מה המילה המנחה?	פתרון 2: הוא חושש עבורנו. זה לא טוב לנו/לעולם להיות עם כוח מופרז. לאכול = מופיעה בתיאור החטא והעונש = מדגישה שהעונש הוא "מידה כנגד מידה" (שיש קשר בין החטא לעונשו – שהגורל איננו "עיוור" אלא פרי מעשיו של האדם).
מדרש שם או: תפיסת אלוהות	מה מדרשי השמות של הנחש וחווה, לחם, פיתה, לבוש	נחש - מדרש שם סמוי – כי נחש/הימר ש"לא יקרה כלום" שלא תיענש באותו יום. חווה - מדרש שם גלוי - כי היא אם כל חי = אמא של כל מי שחי אחריה. לחם - מדרש שם סמוי - כי צריך להילחם עם האדמה שתצמיח לנו אוכל פת-מדרש שם סמוי - כי הנחש פיתה את האישה ולכן קשה לנו להשיג אוכל לבוש - מדרש שם סמוי - מתלבשים כי מתביישים להיות ערומים.
סוג/תפיסת גמול	איזה גמול יש בפרק?	כולם נענשו בגמול אישי וזרות . גם הם אישית וגם הצאצאים שלהם.
שיטת גמול	מהי שיטת הגמול?	כולם נענשו במידה כנגד מידה (יש דמיון מילולי/רעיוני בין תיאור החטא והעונש) מטרת הדמיון המילולי בין תיאור החטא והעונש-להדגיש את הקשר בין החטא לעונשו עפר תאכל כל ימי חיך עפר - כי בגללו נאמר לאדם "מהעפר באת ואל העפר תשוב" תאכל - כי פיתה את האישה לאכול מעץ הדעת כל ימי חיך - כי גרם לאדם להיענש "כל ימי חייו" בעצב תלדי בנים הנניסה לבטנה את הפרי האסור / הנתה מכך תספוף כאשר תוציא מבטנה את פרי בטנה (את התינוק) האדם - אכל מעץ הדעת לכן בזעת אפיק תאכל לחם כמו כן, הסיפור בנוי במבנה צולב = נענשו במידה כנגד מידה! מבנה צולב: סדר החוטאים הפוך מסדר הנחקרים! (=עונש מידה כנגד מידה !)
מבנה/אמצעי ספרותי/רטורי	מהו המבנה של הסיפור? מה אמצעי הספרותי?	ייגודים/מקצה לקצה - לדעת טוב ורע = לדעת הכל! מטאפורה - "ותפקחנה עיני שניהם" = קיבלו יכולת התבוננות שכלית. הם לא היו עיוורים לפני האכילה. הם רק לא הבינו מה המשמעות של להיות ערומים.
יסוד מיתולוגי	מהם היסודות בפרק?	הנחש-הבבליים האמינו שהוא אל. התנ"ך שובר את המיתוס ומספר שה' ברא אותו והוא חיית שדה רגילה כמו כל החיות השדה.
מטרה אטיולוגית או: השקפה דתית / היסטוריוסופית	מה מטרת הסיפור?	להסביר מדוע אנו: מתלבשים, מתים, שולטים בנשים, נשים סובלות בלידה, גברים מתקשים בהשגת פרנסה, מפחדים פחד מוגזם מנחשים. (הכל – חוץ מלבוש - קללות שצריכות לעבור מהעולם כמו כל עונש שהוא זמני) וכן להסביר לנו מדוע ה' לא מתגלה לבני אדם. כי גם שהוא מתגלה ומאיים בעונש מוות הציווי לא נשמר טוב יותר מאשר אם לא הוא מתגלה לאדם והציווי עובר בשמועה/מסורת ובלע ענישה.
שווה לדעת להשוות... © יאייר בקר, בין דברי האישה לדברי ה' (ביחס לעץ הדעת)	השוואה:	מי? מה? מה? כתוב מה שם העץ שאסור מתי? ימות מייד למה? כי תמות מיידית איפה? לא כתוב היכן הוא כיצד? "התגלה" לאדם ואסר עליו כמה? איסור אחד: רק לא לאכול
	השוואה:	אלוקים אין את שם העץ שאסור לאכול ממנו לא בטוח מתי
	השוואה:	אלוקים אולי תמות ולא בטוח מתי (פן תמות) כתוב שהוא באמצע הגן (ב"תוך" הגן)
	השוואה:	אלוקים הגבר כנראה החליט לאסור על האישה יש שני איסורים: מוסיפה שאסור לגעת
	השוואה:	אלוקים אין את שם העץ שאסור לאכול ממנו לא בטוח מתי

עו"ד ומרצה לדיקטורה.
שיעורים פרטיים/רעיונות
לפרשת שבוע בווסטסאפ:
054-4-32-34-37

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות: ידע, קניתי, את, הבל, מנחה, חלב, וישע/שעה, שאת, אי, ארור, מנשוא, אות, סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)

חוה מתפעלת מהולדת קין אך לא מהולדת הבל הנוסף, ההבדל ביחס המועדף לקין גרם כנראה לקין להרגיש שבכל דבר הוא צריך עדיף וכנראה בגלל זה רצח מרוב כעס/קנאה את אחיו הבל כאשר ראה שאצל ה' אין יתרון שנולדת בכור. הוא כופר בעובדות ובאשמה וכמו אביו גם מאשים את ה'. השומר אחי אנוכי? אני צריך לשמור על הבל? אתה (ה') היית צריך לשמור עליי. נענש להיות נע ונד. כפי שה' דאג לאדם וחווה לכותנת עור, כך דואג לקין ל"אות" (סימן היכר) שיגן עליו שלא יקחו את החוק לידיים ויענישו אותו במקום ה'.

השאלה	תשובה	מלא"ך - ?
מי הדמות הראשית	קין	מ - מי?
מה קרה לדמות הראשית?	עונשו הומתק (קוצר)	מה?
מתי התרחש האירוע?	לאחר שקלט את חומרת מעשיו לאחר שקיבל את העונש (גדול עווני מנשוא!!)	מתי?
למה קרה האירוע המרכזי?	רצח מתוך קנאה. עונשו הומתק כי "הצדיק את הדין" (תיאודיציה)	ל - למה?
איפה התרחש האירוע?	הרצח בשדה. גורש מכל מקום על פני האדמה (כי תחילה לא הודה אפילו בעובדות).	א - איפה?
כיצד התרחש האירוע	לא כתוב כיצד רצח - לא כתוב כי זה לא חשוב. רצח זה רצח.	כ - כיצד?
כמה (זמן/אנשים/פעמים/ וכו')	רצח את אחיו היחיד = רבע מהאונשות באותו זמן.	כמה?

סוג שאלה	השאלה	תשובה
קושי כרונולוגי	מתי ידע אדם את חווה לפי פסוק 1?	לפי הפירוש המקובל ביהדות - עוד בן עדן. לפי הנצרות - רק לאחר הגירוש. ביהדותו "פרו ורבו" זו מצווה ובנצרות (הקטולית) זה חטא.
קושי רעיוני	מדוע ה' לא קיבל את מנחת קין?	א. כי הביא קורבן פחות טוב (מכל הבא ליד. פירות סוף עונה ולא כמו הבל) ב. כי הוא אדם פחות טוב (הבל היה רועה צאן. היה לו זמן למחשבות. לרגשות) ג. כי ה' החליט לנסות את התגובה שלו (כלומר לא בגלל קין)
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוק 7?	הקושי: מה תהיה התוצאה אם "יטיב שאת" רשום "תנא" ואין "תוצאה"!!! פתרון: יש לפצל את הפסוק: "אם תטיב - שאת" אם תשפר יסלח לך.
קושי דתי	מה הקושי בפסוק 8?	הקושי: מה אמר קין להבל בצאתם לשדה? (כתוב שאמר משהו ולא כתוב מה) פתרון: לא כתוב! כנראה אמר "בוא בוא צא החוצה" (לא רצה שהוריו יתערבו או כדי ללמדנו - שאם היו מדברים בניהם אולי היה נגמר אחרת או כדי ללמדנו - שלא חשוב מה אמר מי התחיל - רצח זה רצח
קושי דתי	מה הקושי בפסוק 9?	הקושי: ה' לא יודע היכן הבל? מדוע שואל? פתרון: ראה פתרון לקושי זהה זה בפרק ג'. אח - מדגישה לנו שכל רצח זה רצח בתוך המשפחה רצח של אב כי כולנו בני אדם וחווה.
מילה מנחה	מה המילה המנחה?	מילה מנחה = קניתי=בראתי/יצרתי (קניתי איש את ה' = בראתי אדם יחד עם ה'). הבל=פירוש ריאלי: האויר שיוצא מהפה ומתפוגג. פירוש מטאפורי: דבר חסר חשיבות. נוד=נדודים.
תפיסת אלוהות	מהי תפיסת האלוהות?	ה' הוא אל אוניברסאלי - שולט בכל העולם - ולא רק במקום אחד, שכן, העונש יתקיים בכל העולם ולא רק במקום בו החוטא נתפס/ביצע את זממו.
סוג/תפיסת גמול	איזה גמול יש בפרק?	גמול אישי מידי - קין אישית הפך מיידתי לנע ונד (נווד)
שיטת גמול	מהי שיטת הגמול?	מידה כנגד מידה - בגלל שהאדמה ספגה את הדם של הבל האדמה לא תצמיח לו דבר. מטרת הדמיון המילולי בין תיאור החטא והעונש-להדגיש את הקשר בין החטא לעונשו
מבנה/אמצעי ספרותי/רטורי	מה אמצעי הספרותי?	"נפלו פניך" = מטאפורה = נהיית עצוב "קול דמי אחיך צועקים" = האנשה = הדם שנספג משמיע כביכול קולות מתאחז.
יסוד מיתולוגי	מה השריד המיתולוגי?	במיתוס המצרי סת אל הנוודים רצח את אחיו את האל אוסיריס אל החלקאים. (גם בכך יש היפוך! במצרים הרועי צאן הם הרעים/הגזלנים/בטלנים. לכן זו תועבה במצרים.
ניב	הסבר את הניב בפסוק	השומר אחי אנוכי=אני האחראי עליי? (=התנערות מאחריות)
מטרה אטיולוגית	מה מטרת הסיפור?	להסביר את תופעת הנוודות (בדואים). מדוע יש אנשים שחיים כאילו כל הזמן רודפים אחריהם. אך נהיה: הצאיצאים של קין נכחדו במבול. כל האנושות היא המשך של נוח שהוא מצאיצאי שת (הבן השלישי של אדם וחווה) ולא קין.

שווה לדעת להשוות...	השוואה:	מיי?	הבל
		מה?	מנחה (קורבן) מהחי
		מתי?	מהבכורות - מהכבשים הראשונות שנולדו לו
		למה?	כדי להודות על מה שקיבל?
		כיצד?	ה' מקבל את מנחתו
		כמה?	השני שמקריב = חיקוי של קין

שווה לדעת להשוות...	השוואה:	מיי?	קין
		מה?	האדמה קוללה בגללו וגורש
		מתי?	ביום הראשון לבריאתו
		למה?	כי לא הודה באשמה
		איפה?	גורש מגן עדן
		כיצד?	האדמה לא תצמיח לו כלום
		כמה?	גמול דורות העונש עד היום

שווה לדעת להשוות...	השוואה:	מיי?	הבל
		מה?	חלקאי
		מתי?	בכור=נולד ראשון
		למה?	למה נקרא בשם זה? ראו "מדרש שם"
		כיצד?	התפתח?
		כמה?	אופי חקלאי - גדל להיות אדם שמאמין ב"כוחו ועוצם ידי" בלבד. אדם חומרי. עסוק כל היום בעבודת האדמה.

© יאיר בקר, עו"ד ומרצה לדידקטיקה. שיעורים פרטיים/רעיונות לפרשת שבוע בווטסאפ: 054-4-32-34-37

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות: **וינחם, השחית, חמס**
סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)
נח היחיד שלא עשה שום דבר רע וזה מה הפך אותו בדורו לאדם הכי טוב. יש כאלו שרואים זאת בעין טובה ויש שלא. הסיבה לביקורת כנראה השתיקה שלו שלא הולמת את תפקיד הנביא. הוא דאג רק לעצמו (=צדיק ב"פרווה" ולא "תנור" שמחמם גם אחרים). ה' בביכול מתחרט על כך שברא את האנושות מחליט להקימה מחדש. ה' מצווה על נח לבנות תיבה למרות שאין סיבה הגיונית נראית לעין לבנות תיבה באמצע היבשה.

השאלה	התשובה	מ - מלא"ך ?
מי הדמות הראשית?	נח	מ - מי?
מה קרה לדמות הראשית?	ניצל	מה?
מתי התרחש האירוע?	בגיל 600 (לאור המסופר בפרק ז' 6)	מתי?
למה קרה האירוע המרכזי?	כי ה' התחרט על בריאת האדם	ל - למה?
איפה התרחש האירוע?	כל העולם	א - איפה?
כיצד התרחש האירוע?	ניצל מהמבול באמצעות תיבה	כ - כיצד?
כמה (כמות-זמן/אנשים/פעמים/כוו)?	הוא, אשתו, שלשת ילדיו ונשותיהם ושניים מכל חיה (לא טהורה)	כמה?

השאלה	תשובה	סוג שאלה
מה הקושי בפסוקים 6?	קושי: לה' יש רגשות? הוא מושפע מרגשות? יש לו לב? הוא גשמי? פתרון: "דיברה תורה בלשון בני אדם"...	קושי דתי
מה הקושי בפסוקים 7?	קושי: ה' לא ידע מראש שהאדם שברא יחטא? הוא לא יודע הכל? פתרון: "דיברה תורה בלשון בני אדם"...	קושי דתי
מה הקושי בפסוקים 7?	קושי: מדוע יש כפילות - מדוע כתוב שה' עשה וברא את האדם? פתרון: להדגיש שלאף אדם אין זכות לבצע רצח המוניים.	קושי תחבירי
מה הקושי בפסוקים 9?	קושי: מדוע יש חזרה משולשת על השם של נח? פתרון: להדגיש שה' בחר/אהב רק אותו	קושי תחבירי
מה הקושי בפסוקים 9?	קושי: מדוע כתוב תיאור זמן - שהיה צדיק ב"דורותיו"? פתרון: כובע שחור (פירוש שלילי) - יחסית לדורו נחשב צדיק אבל לא יחסית לדורות אחרים כובע צהוב (פירוש חיובי) - אם בדור של רשעים היה צדיק קל וחומר בדור של צדיקים	קושי תחבירי
מה הקושי בפסוק 9?	קושי: מדוע כתוב "צדיק בדורותיו" (בלשון רבים) ולא "צדיק בדורו" (בלשון יחיד)? פתרון: כי חי כמה וכמה דורות.	קושי לשוני
מה הקושי בפסוקים 15-16?	קושי: מדוע חשוב לדעת מה היו המידות של התיבה? כיצד זה תורם לנו חינוכית? פתרון: התורה מפרטת בפרוטרוט כיצד נבנו שלושה מבנים בלבד - תיבת נוח ותיבת משה וכלי המשכן. להדגיש שההגנה על הנפש והגוף היא מורכבת ומדוייקת ולא כלאחר יד / איך שבא לנו.	קושי רעיוני
מה הקושי בפסוק 19 ופרק 21?	קושי: כמה חיות מכל סוג נדרש נח להכניס לתיבה? שתיים או שבעה? פתרון: לפי הגישה הביקורתית - התורה נכתבה ע"י אנשים שונים עם דעות שונות... לפי הגישה המסורתית - בתחילה אמר לו בכלליות שהחיות ינצלו זכר ונקבה, ובפועל לפני הכנסתם לתיבה אמר לו שמהחיות הטהורות (מהם יתענד להקריב קורבנות ולאכול) יש להביא שבעה.	קושי מסוג סתירה
בבראשית ו' 5-28 בסיפור המבול המילה תיבה מופיעה 26 פעמים (=מספר מיסטי - גימטריה של שם ה') מתוך 28 פעמים בכל התנ"ך כולו. הפעמים הנוספות הן בסיפור משה בתיבה (שמות ב' 3-5). עשה-מדגיש בפעל בציינות אף ללא רגשות. בקור רוח ואדישות		מילה מנחה
בפסוקים 8?	נח=מלשון למצוא חן (חן=מלשון חנינה, מלשון חנים)	מדרש שם (גלוי/סמוי)
מהי שיטת הגמול בפסוקים 11-13?	מידה כנגד מידה - בגלל שהשחיתו דרכם (=חטאו) לכן ה' השחית (=החריב) את הארץ. מטרת הדמיון המילולי ליצור תחושה שיש קשר בין החטא לעונשו.	שיטת/עקרון גמול
בפסוקים 18?	גמול אישי חיובי-נח ניצל בזכות מעשיו (ציות לה' ובנה תיבה באמצע היבשה). גמול דורות/קיבוצי חיובי-בניו ואשתו נצלו בזכות נח גמול קיבוצי שלילי-הצמחיה נענשה בגלל האדם והחיות גמול אישי שלילי-כל החוטאים שחטאו-מתו.	סוג/תפיסת גמול או: מעשה אבות...
בפסוקים??	רק רע, כל היום=הגזמה ספרותית. מאדם עד בהמה=מקצה לקצה/ניגודים=(השמיד) את כולם!	מבנה/אמצעי ספרותי/רטורי
בפרק	עלילות גילגמש - האלים כעסו על הרעש שעשו להם בני האדם והפריעו למנוחתם. החליטו להשמידם באמצעות מבול. אחד האלים גילה זאת לאונותפשתים שניצל בזכות קשריו ולא בזכות מעשיו, בתיבה בת חמש קומות אליה הוכנסו כל בעלי המקצועות. ברם, להבדיל מנוח, הוא התווכח עם האלים וטען שזה לא מוסרי להשמיד את כולם בגמול קיבוצי שלילי (כמו בויכוח של אברהם עם ה' בסיפור סדום בפרק י"ט)	יסוד מיתולוגי או: "ניב"
בפרק	להסביר את התופעה של הימצאות מאובנים/שרדי דגים וחיות ים - על הרים	מטרה אטיולוגית

מ	מי?	אליהו הנביא	נח	אברהם	משה
ל	מה?	ביקש להשמיד	שתק	התווכח	דרש למות במקומם
א	למה?	ממלכת ישראל	כל העולם	סדום ועמורה	מדבר סיני
ד	איפה?	חרב/מלחמה	מבול	גופרית ואש	מגפה
	כיצד?	כל עם ישראל	כל האנושות	ארבע ערים	כל עם ישראל
	כמה?				

**שווה לדעת להשוות...
 © יאיר בקר,
 עו"ד ומרצה לדידקטיקה.
 שיעורים פרטיים/רעיונות
 לפרשת שבוע בוטסאפ:
 054-4-32-34-37**

שאלות אפר"ת	(=הכובע: האדם, שחור וצהוב - לפי כובעי החשיבה של דה בונו)(הכובע הלבן = שאלות מלא"ך)
אירוע (כובע לבן)	השמדת עם / "טיהור" אתני
פירוש	פירוש חיובי (כובע צהוב) דילול אוכלוסיה / מניעה יזומה של פיצוץ אוכלוסין / מניעת התעצמות היריב פירוש שלילי (כובע שחור) פשע מלחמה
רגש חיובי/שלילי (כובע אדום)	תקווה לעולם "ניקי" ו"טוב" יותר בלי יריבים/מתחרים/שותפים זעם כעס חלחלה
תגובה (בעד/נגד)	מבצע השמדה המונית ו"מגן" (פיזית/קיומית) על העם שלי / העם השליט מסרב פקודה להשמדה המונית!

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות: מוראם וחיתכם, בנפשו
 סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)
בסיפור הבריאה השלישי/השני (תלוי איך סופרים את הסיפורים בפרקים א-ב...) שוב האדם מצווה רבו ולשלוט בחיות. שוב הוא ערום בלי זעת. שוב יש חטא מיותר. שוב יש קללות. שוב יוצא מ"תנאי מעבדה" (גן עדן/תיבה) לעולם האמיתי שבחוץ. אבל הפעם הוא מקבל יותר ציונים מאשר לא לאכול מעץ הדעת. מותר לו לאכול חיות אבל לא בזמן שהן חיות ולא עם הדם שלהן. ואם זה אולי לא היה מובן מאליו, אז לאור לקחי קין והבל, ה' מצווה במפורש שאסור לרצוח. חז"ל למדו מפרק זה חלק מ-7 מצוות בני נח (מצוות שחלות על כל האנושות ולא רק על יהודים).

תשובה	השאלה	? - מלא"ך
נח	מי הדמות הראשית?	מ – מי?
מתמודד עם העולם ה"חדש"	מה קרה לדמות הראשית?	מה?
לאחר המבול בגיל 601	מתי התרחש האירוע?	מתי?
משתכר להטביע את הייאוש והכאב	למה קרה האירוע המרכזי?	ל – למה?
נאנס באוהל (חדר שינה) שלו	איפה התרחש האירוע?	א – איפה?
הבן שלו מבצע בו את זממו כשהוא שיכור וערום	כיצד התרחש האירוע?	כ – כיצד?
בן אחד אונס ושני הבנים מכסים בצניעות את אביהם	כמה (כמות-זמן/אנשים/פעמים/וכו')	כמה?

תשובה	השאלה	סוג שאלה
קושי: מדוע ה' שוב מברך את המין האנושי בברכת "פרו ורבו"? פתרון: כי שוב יש להקים מחדש/מאפס את האנושות	מה הקושי בפסוק/ים? 1	קושי תחבירי
קושי: מה פירוש שאסור לאכול בשר "בנפשו"? פתרון: 1. ב' = בזמן (אסור לאכול חיה בזמן שהיא חיה = "איסור איבר מהחי") 2. ב' = ביחד (אסור לאכול בשר ודם = "איסור אכילת דם") (תזכורת: בראשית-ב' = בזמן/באמצעות... (ראשית מימד הזמן...)) שימו לב בהמשך: באדם = באמצעות בני אדם.	מה הקושי בפסוק/ים? 4	קושי לשוני
קושי: ה' שוכח דברים שהוא צריך תזכורות? את אות הקשת בענן? פתרון: התזכורת היא לאדם – ולא לה'. שאילולא ברית נוח שוב היה מבול.	מה הקושי בפסוק/ים? 15	קושי דתי

קושי: מדוע תופעת טבע טבעית זו מהווה סימן לכך שהעולם היה צריך שוב להיחרב בגלל מעשינו כרגע בהווה?? פתרון: הקשת היא תוצאה של שבירת קרני אור ה"לבנות" לשלל צבעים כתוצאה ממעבר מתווך של אוויר לתווך של רסיסי מים (בעלי מקדמי שבירה, חזרה ונפיצה שונים). בעבר אומנם לא ידעו זאת, וגם כיום שיודעים זאת, הקשת כמו כל סימן אחר שניתן לבחור בו, בגלל הצורה שמזכירה כלי מלחמה "מנוטרל" (ללא מיתר), יכולה לשמש תזכורת נצחית לכך, שבמעבר מעולם הרוח לעולם החומר יש "שבירה/פיצול" ושהיה ראוי לשבור את הכלים על כך שיש פער (תזכורת: בראשית ברא אלוקים את... הניגודים/פערים!! בין קודש לחול, אור חושך, שמים וארץ, חזון ומציאות, וכו'). למשל, בעולם הרוח יש מושג מופשט כגון "משולשי". בעולם החומרי יש כמה סוגי משולשים. אך איזה מהם מבטא באופן מושלם את המשולש "האידיאלי"? זה כמו לשאול איזה צבע מצבעי הקשת מבטא הכי טוב את הצבע הלבן או איזה זרם ביהדות מבטא הכי טוב את התורה!?!... ברס, פרק י"א יבוא ויגיד שדווקא הריבוי רצוי ולא האחדות אולי בגלל אנושיותנו – המרחק שלנו מהאמת.	מה הקושי בפסוק? 15	קושי רעיוני
--	--------------------	-------------

קושי: מדוע התורה מדגישה שאנושות התפתחה משלושת בני נוח ולא מנוח עצמו? פתרון: כמו שהיא מדגישה שעם ישראל התפתח משלושת האבות ולא מהסבא שלהם ושל ארבעת האמהות – נחור. אגב, כמו שמשלושת בניו של נח נולדו 70 כמפורט בפרק י' כך כשבני ישראל יורדים למצרים הם מגיעים ב 70 נפש.	מה הקושי בפסוק? 19	קושי רעיוני
בבראשית ו' 5-28 המילה תיבה מופיעה 26 פעמים בסיפור המבול (26=מספר מיסטי גימטריה של שם ה') מתוך 28 פעמים בתנ"ך כולו. הפעמים הנוספות הן בסיפור משה בתיבה (שמות ב' 5-3).	בפרשת המבול	מילה מנחה

שם=מפורסם. מלשון "נעשה לנו שם" =נהיה מפורסמים/נעשה לעצמו תדמית חיובית. חס=להוט וייצרי יפת=מראה חיצוני יפה	מהם מדרשי השמות הסמויים של בני נח?	מדרש שם (גלוי/סמוי)
מידה כנגד מידה - מי ששופך דם – דמו ישפך. מידה כנגד מידה – נח עיוות את ה"סדר החברתי" שה' ציווה עליו (לצאת עם אשתו ולא עם ילדיו) ולכן בנו עיוות את הסדר החברתי ושכב איתו ולא עם אשתו. (ראו גם מידה כנגד מידה בבראשית י"ב)	מהי שיטת הגמול בפסוקים 6 וכן ופרק ח' 16 וט' 24	שיטת/עקרון גמול
גמול אישי – הרוצח ירצח	בפסוקים 6??	סוג/תפיסת גמול

מבנה הדרגתי – מהקל אל הקשה – הכי קל לשלוט בחיות והכי קשה בדיגים (זהו סדר הפוך מהברכה לאדם – שבורך בשליטה לפי סדר הכרונולוגי של בריאת החיות) מבנה צולב / כיאסטי – המסר: עונש מידה כנגד מידה שופך דם = רוצח	בפסוקים 2 ובפסוק 6 בפסוק 6	מבנה/אמצעי ספרותי/רטורי
להסביר את תופעת הקשת בענן. להסביר את תופעת העבדות.	בפסוקים 15 ו 27?	ניב מטרה אטיולוגית
"	הפסוק שבחרתי: "	בוא אלי פסוק נחמד? ... / מה הפסוק שהכי דיבר אליך לרגש/שכל/התנהגות?

מי ?	אדם וחווה (גברים ונשים)	מ	הפסוקים או הנושא להשוואה: בין הברכה לאדם וחווה לבין הברכה לנח ובניו	שווה לדעת להשוות... © יאיר בקר, עו"ד ומרצה לדידקטיקה. שיעורים פרטיים/רעיונות לפרשת שבוע בווסטאפ: 054-4-32-34-37
מה?	ה' מצווה אותם בפרו ורבו ומלאו את הארץ	מ		
מתי?	בבריאת העולם	ל	ראו גם השוואות לתמר ובנות לוט (בסוף פרק ט)	
למה?	ערומים כי לא היה בהם דעת	ל		
איפה?	גן עדן מוקף נהרות שופעי מים	א		
כיצד?	החיות יצייתו להם מתוך כבוד	א		
כמה?	אכלו רק מהצומח	ד		

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות: פו, נפוצ, סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)

האנושות מתאחדת לקראת פרויקט בניית מגדל בבבל. אחדות ואחידות זו לא מוצאת חן בעיני ה' שבוחר להפיץ את האנושות באמצעות נס בבל שפתם משפה אחת להרבה שפות. שימו לב: בפרק לא מסופר שהם רצו להגיע לשמים להילחם עם ה'!!

השאלה	תשובה	- ? מלא"ך
מי הדמות הראשית	תושבי בבל	מ – מי?
מה קרה לדמות הראשית?	הופצו בכל העולם	מה?
מתי התרחש האירוע?	לאחר שהתאחדו לבנות מגדל	מתי?
למה קרה האירוע המרכזי?	ה' חשש (כביכול) מכוח האחדות שיכול להיות מנוצל גם לרעה	ל – למה?
איפה התרחש האירוע?	בבקעת שנער / בבל	א – איפה?
כיצד התרחש האירוע	ה' בלל (ערבב) את שפתם ולפיכך לא יכלו עוד לגור/לעבוד במקום אחד והתפזרו	כ – כיצד?
כמה (זמן/אנשים/פעמים/ וכו')	היתה שפה אחת	כמה?

השאלה	תשובה	סוג שאלה
מה הקושי העולה מקראית פסוקים 1-7 ובראשית פרק י"א 5,20,31???	קושי: 1. כיצד כל הארץ היתה שפה אחת הרי כבר סופר שהאנושות התפצלה ל-70 לשונות? 2. כיצד כתוב בפסוק 7 שה' אמר "ארדנה ואראה" אחרי שכבר ירד בפסוק 5 פתרונו: לפי הגישה הביקורתית – מדובר בכותבים שונים מתקופות ודעות שונות לפי הגישה המסורתית – "אין מוקדם ומאוחר בתורה" התורה איננה ספר היסטוריה (אלא "שירה") ולא מקפידה על כתיבה כרונולוגית אלא אסוציאטיבית. קודם סיפרה שהתפצלו 70 לשון, ואח"כ הסבירה כיצד: קודם אמרה שירד, ואח"כ מדוע.	קושי מסוג סתירה
מה הקושי בפסוק 1?	קושי: "אחדים" = אוקסימורון! אחדים זה מלשון "אחד"? זה כמה! פתרון: הכל היה דומה	קושי לשוני
מה הקושי בפסוק 5?	הקושי: מדוע ה' צריך לבדוק מה קורה "למטה" הוא לא יודע? הוא לא בכל מקום? פתרון 1: "דיברה תורה בלשון בני אדם" בשפה שתהיה מובנת כיצד בביבול ידע מה קרה. פתרון 2: ללמדנו לקח, שלא שופטים אנשים לפני שרואים במו עיניך מה קרה.	קושי דתי
במה חטאו אנשי בבל?	א. הפרו את הצו "מלאו את הארץ" – התיישבו רק במקום אחד (בבקעת שנער). ב. חטא האחידות – מנעו השמעת דעות שונות. ג. חטא הגאווה – ונעשה לנו "שם" – רצו להיות מפורסמים ביכולות הבנייה שלהם	קושי רעיוני
מה הקושי בפסוק 8?	קושי: מדוע כתוב "נרדה" בלשון רבים? הרי יש רק אל אחד? פתרון: ראה פתרונו של פסוק 26 בפרק א' ("נעשה" אדם..)	קושי דתי
מה המילה המנחה?	שפה/ארץ/פן/נפוצ -מופיעות גם בתיאור של החטא וגם בתיאור של העונש=להדגיש את שיטת הגמול מידה כנגד מידה. (שיש קשר בין החטא לעונש)	מילה מנחה
מה מדרשי השמות של בבל?	בבל = מדרש שם גלוי -כי שם ה' בבל (ערבב) את שפת תושבי הארץ משפה אחת להרבה. מדרש שם סמוי-באב אל =שער האל (ראה יסוד מיתולוגי)	מדרש שם (גלוי/סמוי)
מהי תפיסת האלוהות?	ה' הוא אל אוניברסלי – שולט בכל העולם – הפיץ אותם לא רק ממקום אחד למקום אחר אלא לכל העולם.	תפיסת אלוהות
איזה גמול יש בפרק?	גמול אישי – כל מי שחטא נענש. גמול דורות – בגלל שהם חטאו כל הדורות הבאים חיים במקומות מפורזים/מפוזרים ולא במקום אחד ולא דוברים את אותה שפה. (חוך משפת המזיקה...)	סוג/תפיסת גמול
מהי שיטת הגמול?	מידה כנגד מידה – חטאו בכך שחיו במקום אחד ולא מילאו את הצו "כבשו את הארץ ומלאוה" ולכן נענשו שה' הפיץ אותם בכל הארץ. חטאו בחטא האחידות "כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים" ונענשו שלא יהיו במקום אחד – אלא מפוזרים. מטרת הדמיון בין תיאור החטא לתיאור של העונש – מטרת השיטה של מידה כנגד מידה - ללמד שיש קשר בין החטא לעונש – שהגורל איננו "עיוור" אלא פרי מעשיו של האדם.	שיטת גמול
מה מבנה/אמצעי הספרותי?	הפרק בנוי במבנה צולב במטרה להגדיש את שיטת הגמול מידה כנגד מידה. בפרק יש " הגזמות " ספרותיות – נפוצו על פני "כל" הארץ (" כל " = הגזמה!).	מבנה/אמצעי ספרותי/רטורי
מהו היסוד המיתולוגי?	פעם האמינו ש: 1. מגדל שראשו מגיע השמימה (גורד שחקים) הוא הדרך של האדם לעלות לשמים ולהפוך לאל/לקבל חיי נצח. 2. שהאלים בנו את (הלבנים) למגדלי בבל.	יסוד מיתולוגי
הסבר את הניב בפסוק	כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים = כולם חושבים אותו דבר. אין פלורליזם כי אין סובלנות לדעות אחרות. וכך, נמנע "שדרוג" העולם. יש רק שיכפול/שיבוט.	ניב
מה מטרת הסיפור?	להסביר מדוע/כיצד בני אדם וחווה/בני נוח, מדברים בהרבה שפות ולא בשפה אחת. להסביר מדוע האנושות מפוזרת בהרבה מקומות ולא במקום אחד (מעניין שאת התנ"ך לא מטריד למה יש גזעים שונים אלא רק שפות שונות)	מטרה אטיולוגית

מי?	מה?	מתי?	למה?	כיצד?	כמה?
דור המבול	דור הפלגה	הוצאו להורג	הופצו / הוגלו למקומות שונים בעולם	בימי נוח	כי התנהגו בצורה אחידה מידי והפרו את הצו של ה' למלא את הארץ = חטא דתי .
השוואה:	בין דור המבול לבין דור ה"פלגה" (הדור בו האנושות התפלגה לשפות/עמים)	השוואה:	השוואה:	השוואה:	השוואה:
השוואה:	השוואה:	השוואה:	השוואה:	השוואה:	השוואה:

שווה לדעת להשוות... © יאיר בקר, ע"ד ומרצה לדידקטיקה. שיעורים פרטיים/רעיונות לפרשת שבוע בוטסאפ: 054-4-32-34-37

שאלות אפר"ת	(=הכובע: האדום, שחור וצהוב – לפי כובעי החשיבה של דה בונו)(הכובע הלבן = שאלות מלא"ך)
אירוע (כובע לבן)	שפה אחת
פירוש	פירוש חיובי (כובע צהוב)
פירוש	פירוש שלילי (כובע שחור)
רגש חיובי/שלילי (כובע אדום)	כולם מבינים את כולם. אין סודות. אין צורך בתרגום
תגובה (בעד/נגד)	אי אפשר לדבר באופן שלא נובן ע"י מי שאיננו רוצים כועס, חרד
	לומד/מייצר שפה בינלאומית (אֶקְסְפְּרִיטוּ... מוזיקה..)
	לומד/ממציא שפה ייחודית לי/משפחתי/עמי

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות: מולדת, אאור, ויעקב, סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)

לא ברור מדוע ה' נגלה לאברהם, אך אברהם נדרש לעזוב את ארצו ומולדתו לארץ נודעת, והבטח לו שכר רב ומפורט מאוד בתמורה לציות לאל. עם הגעתו מגלה שיש רעב בארץ, והוא יורד מארץ כנען למצרים. בדרך מגלה שהיפוי של שרה מסכן את חייו כי המצרים יעדיפו לרצוח אותו מאשר לקחת אישה "נשואה" והוא מבקש את רשותו להינצל ע"י שיגיד שהיא אוחותו והוא "יסחור" בה.

השאלה	תשובה	? - מלא"ך
מי הדמות הראשית	אברם	מ - מי?
מה קרה לדמות הראשית?	מהגר (מחרן לכנען ומכנען למצרים)	מה?
מתי התרחש האירוע?	בגיל 75 לכנען ובזמן הרעב הכבד למצרים.	מתי?
למה קרה האירוע המרכזי?	מהגר לכנען - כי ה' ציווה. מהגר למצרים - כי מבין שעליו לדאוג לעצמו בעצמו	ל - למה?
איפה התרחש האירוע?	כנען, מצרים	א - איפה?
כיצד התרחש האירוע	ה' פונה אליו בהדרגתיות (לך לך: מארץ, מולדתך, בית אביך) (ראה מבנה ספרותי)	כ - כיצד?
כמה (זמן/אנשים/פעמים/ וכד')	עלה לכנען בגיל 75. לא כתוב תוך כמה זמן שרה נלקחה לפרעה. יצא ממצרים ברכוש גדול.	כמה?

השאלה	תשובה	סוג שאלה
קושי: מדוע התורה לא מספרת לנו מדוע נבחר אברהם להיות אבי האומה כפי שספרה מדוע נח ניצל? פתרון: להדגיש שלא נבחר בגלל מה שעשה אלא בגלל מה שמצופה ממנו ומזרעו בעתיד!		קושי רעיוני
קושי: מדוע כתוב שילך "לך" ולא שם של מקום? פתרון: לך לך = לך למען; זה כדאי לך. לא כתוב שם של מקום - כדי להעמידו בניסיון האם ילך באמונה "עיוורת" בהליכה אל "הלא נודע" וכן, כדי לרמוז לו שמטרת המסע היא הדרך ולא התוצאה. וכן להגיע ל, לעצמך - למה שבך. בתוכך.		קושי לשוני
מה הקושי במבנה של פסוק 1?	קושי: מדוע כתוב שעליו לעזוב תחילה את ארצו ולבסוף את בית אביו. הסדר צריך להיות הפוך?! פתרון: ראה אמצעי ספרותי - הדרגתיות.	קושי תחבירי
העמדת האדם בניסיון	קושי: ה' לא יודע מראש האם אברהם יעמוד בו או לו? פתרון: זו הזדמנות להעניק שכר.	קושי דתי
מדוע ה' מבטיח בפסוק 2-3 שכר כה רב??	א. כדי להדגיש את גודל הקושי (אם מציעים פרס גדול כנראה מדובר בדבר מסובך) ב. כדי לרמוז שאברהם בתחילת דרכו. הוא לא מצייט מייד אלא לאחר שמקבל שכר	קושי רעיוני
מה הקושי בפסוק 5?	קושי: מה הפירוש "הנפש אשר עשו בחרן"? "נפשות" זה רהיטים שאפשר "לעשות" אותם? פתרון: עשו=קנו. כלומר את העבדים שרכשו בחרן. "לעשות נפשות" הכוונה לגייר/לגייס לרעיון שלך.	קושי לשוני
קושי: "הוכנעני אז בארץ" רומזות שהקטע נכתב בימים שהכנענים כבר לא בארץ. כלומר, לא בתקופת משה אלא בתקופה מאוחרת הרבה יותר שכבר אין כנעניים (ולכן צריך להדגיש לקוראים שפעם הם כן היו פה). פתרון: לפי ברוך שפינוזה אבי הגישה הביקורתית - התורה לא נכתב ע"י אדם אחד בתקופה אחת. זו תוספת מאוחרת (שנעשה בידי "בני עולה ששלחו ידם בכתבי הקודש" כלשונו של שפינוזה במאמר תיאולוגי מדיני). לפי הגישה המסורתית: ברור שבארץ "כנען" פעם גרו "כנעניים". לכן קוראים לה ארץ כנען! כלומר: זו לא המטרה של הפסוק להסביר לקורא מי גר כאן פעם!!! למילה "אז" משמעותיות שונות (ראה קונקורדנציה) ולא רק תיאור זמן בלשון עבר. המשמעות לפי הגישה המסורתית שהכנעניים התחילו את כיבושים באותו חבל ארץ - הם עדיין לא השתלטו על כל ארץ כנען וכמובן שטרם עזבו אותה כפי שיקרה לאחר ימי משה - לאחר הכניסה לארץ. אולם, מבחינת אברהם מודגש בכך שהוא עמד בניסיון למרות שהכנענים השתלטו על הארץ המובטחת לא פיקפק באמונה בהבטחה	קושי ברונולוגי מתי נכתב פסוק 6?	
מה הקושי בפסוק 10?	קושי: כיצד אברהם מעז לעזוב את הארץ שה' ציווה עליו להגר אליה? מדוע לא מתפלל שלא יהיה רעב ומקיים את האידאל "ונברכו בך כל משפחות האדמה"? פתרון: אברהם מבין שה' לא עוזר למי שלא עוזר לעצמו ולכן במקום להתבכין שהארץ לא טובה או לנסות לשכנע את ה' שיגמר הרעב הוא תופס את גורלו בידי ומציל את עצמו.	קושי רעיוני
מה הקושי בפסוק 11?	קושי: רק עכשיו אברהם מזהה ששרה יפה? לפני כן לא ידע סיפה? פתרון: עכשיו מבין שזה משהו שמסכן אותם. "או או... את יפה! יהרגו אותי ואתך יאנסו".	קושי רעיוני
כיצד אברהם מפקיר את אשתו תמורת בצע כסף לפי פסוק 12?	אברהם יודע שאם יציג עצמו כבעלה של שרה הוא יירצח כי המצרים מפקידים על "לא תנאף" אך לא על "לא תרצח" לכן עושה תרגיל גאוני מגדיר עצמו כאחיה כדי שיכול למשוך זמן בניהול משא ומתן על "מחירה" בתקווה שעד אז יחלוף הרעב בארץ. לפי המגילה החיצונית - ספר יובלים פרעה המתין 5 שנים עד שלקח בכוח את שרה.	קושי רעיוני
מה המילה המנחה?	ברך - להדגיש את השכר של אברהם שהכל יתברך/יתרבה/יגדל בזכות עלייתו לארץ הלך - כל מקום שדרכה רגלו של אברהם הארץ נתנה לו.	מילה מנחה
מה מדרשי השמות	אברם-מדרש שם סמוי-אב גדול. שרי-מדרש שם סמוי-מלשון שררה. לוט-פירוש מילולי: מכוסה. ראה גם מדרש שם סמוי לוט בפרק י"ט! (לוט מלשון נמלט).	מדרש שם (גלוי/סמוי)
מהי תפיסת האלוהות?	אל אוניברסאלי - פונה לאברהם בחו"ל, מגן עליו בחו"ל, ולא רק בארץ ישראל.	תפיסת אלוהות
איזה גמול יש בפרק?	אברהם יהנה מגמול אישי - ה' יברך אותו ויגדל את שמו. אך גם בגמול דורות - הארץ תהיה לזרעו. וגם גמול קיבוצי - ונברכו בך כל משפחות האדמה.	סוג/תפיסת גמול
מהי שיטת הגמול 4-5,15?	מידה כנגד מידה אברהם "הלך" למסע עם לוט ואת שרה "לקח" (לא כרעה/בת זוג/אחות אלא כ"חפץ" או "עבד") לכן נלקחה ממנו. ראה גם במטרה האיטולוגית של הסיפור.	שיטת גמול
מה מבנה/ אמצעי הספרותי?	הדרגתיות-מהקל לכבד-תחילה לעזוב את ארצו ולבסוף את משפחתו=להקל לעכל הציווי. פירוט=הדגשה. ה' מפרט את השכר כדי להדגיש כמה שכר יקבל. חזרה משולשת (על המילה "לי") = הדגשת האנוכיות של פרעה. שרה הדמות המשנית מאירה באור שלילי את אברהם. הסכימה לוותר על כבודה, גופה ומשפחתה, ללא כל הבטחת תמורה בגלל בקשה של בן זוגה ולא של ה'!! "לרדת מהארץ"=לרשת פיזית/רוחנית מארץ ישראל לחו"ל.	מבנה/ אמצעי ספרותי/ רטורי
הסבר את הניב בפסוק	הסבר את הניב בפסוק	ניב
מה מטרת אטיולוגית הסיפור?	להסביר מדוע לעם ישראל יש זיקה לארץ ישראל - כי זו הארץ המובטחת לאברהם אבינו. בייחוד זיקה לבת אל ושכם - שיהיו מקודשות לממלכת ישראל. להסביר מדוע דוק מצרים נבחרה לשעבד את עם ישראל. זהו גמול מידה כנגד מידה לכן שאברהם ירד ללא רשות למצרים בזמן הרעב במקום להתפלל.	מטרה אטיולוגית
ראה "שווה לדעת להשוות"		מעשה אבות סימן לבנים
מי?	ירידת אברהם למצרים	שווה לדעת להשוות... © יאיר בקר
מתי?	בזמן הרעב הכבד	
למה?	גורש כי ה' העניש את פרעה	
כיצד?	ירד על דעת עצמו ללא אישור של ה'	
כמה?	אברהם שרה ולוט. לזמן קצר. יצא ברכוש גדול.	
ירידת בני יעקב למצרים	בזמן הרעב	שווה לדעת להשוות... © יאיר בקר
מגורשים כי ה' היכה את כל מצרים	ה' גרם ואישר ליעקב לרדת ליוסף	
ה' גרם ואישר ליעקב לרדת ליוסף	70 נפש. 210 שנים. יצאו ברכוש גדול.	
אברהם שרה ולוט. לזמן קצר. יצא ברכוש גדול.		

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות: כבד.

סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)

אברהם חוזר ממצרים ברכוש גדול לאחר שגורש בגלל הסיפור עם שרה. מתפתח ריב בין הרועים של אברהם לרועים של האחיין שלו לוט והפתרון שמציע אברהם לסכסוך הוא היפרדות. לוט בוחר ללכת לסדום, למרות/בגלל חטאיהם, ואברהם מתיישב באזור חברון, לבדו, כלומר, תמה ההיפרדות מבית אביו כפי שה' ציווה עליו. לאור הפרידה מלוט, הממשיך הפוטנציאלי של אברהם (שאשתו עקרה), ה' שוב מברך אותו שירבה את זרעו ושכל הארץ שרואה ומתהלך בה תהיה שלו.

שאלה	תשובה	מלא"ך - ?
מי הדמות הראשית	אברם	מ - מי?
מה קרה לדמות הראשית?	נפרד ומתפצל מהאחיין שלו - מלוט	מה? מתי?
מתי התרחש האירוע?	לאחר שגורש ממצרים ברכוש גדול (כלומר, עדיין בתקופת הרעב בכנען!)	ל - למה?
למה קרה האירוע המרכזי?	רועי הצאן של אברהם ולוט רבו בניהם על שטחי מרעה (אולי כי עדיין יש רעב)	א - איפה?
איפה התרחש האירוע?	אברם התיישב באלוני ממרה (ליד חברון) ולוט בחר להתיישב בסדום	כ - כיצד?
כיצד התרחש האירוע	אברהם נתן ללוט זכות קדימה לאן ללכת	כמה?
כמה (זמן/אנשים/פעמים/ וכד')	אברהם זוכה לברכה שזרעו יהיה רב כעפר הארץ וכי כל מקום שיראה יהיה שלו	

סוג שאלה	השאלה	תשובה
קושי <u>כרונולוגי</u>	מה הקושי בפסוק 7?	הקושי : כתוב והכנעני והפריזי "אז בארץ" והרי בתקופת האבות הם עדיין לא שלטו פה?! פתרון : לפי הגישה הביקורתית - הקטע נכתב בתקופה שהכנעניים כבר לא בארץ ולכן כתוב בלשון עבר. לפי הגישה המסורתית - המשמעות של המילה אז הכוונה שבאותה תקופה התחילו לכבוש את הארץ. הם עדיין לא כבשו ועדיין לא עזבו אלא היו בתחילת שיבתם בכנען. (ראה גם את הקושי בפרק יב 6).
קושי <u>לשוני</u>	בפסוק 8?	קושי : מדוע אברהם מכנה את לוט "אחי" הרי הוא אחיין ולא אח שלו? פתרון : זהו כינוי חיבה. כמו שיעקב קורא לרועי הצאן וללבן בחרן "אחי".
קושי <u>סתירה</u>	מה הסתירה בין פסוקים 7 ו 9?	קושי : בפסוק 7 כתוב שהמריבה היא בין רועי הצאן ובפסוק 9 בין אברם ולוט עצמם. פתרון: "שלוחו של אדם כמותו". אברם לוקח אחריות אישית ומטיל אחריות אישית.
קושי <u>דתי/רעיוני</u>	מה הקושי בפסוק 8?	קושי : כיצד אברהם מוותר על שטחים לטובת אחינו? כיצד נותן לו לבחור שטחים שה' הבטיח לזרעו של אברהם? פתרון : אברהם יעשה זאת גם בעתיד עם בני הפילגש שלו כדי ליצור נתק גיאוגרפי בין ממשכי דרכו למי שאינם ממשיכי דרכו: "הם שם אנחנו פה". מכל מקום, מלשון הכתוב "אברהם ישב בארץ כנען ולוט בערי הכיכר" משמע שהשטח שלקח לוט לא נחשב ארץ כנען. כנראה התיישב מזרחית לים המלח ולא מערבית.
קושי מסוג <u>סתירה</u>	מה הסתירה בין פסוק 10 לדברים י"א 11?	הקושי/סתירה : לוט מתאר את המקום כמו ארץ מצרים וספר דברים טוען שא"י לא כמו מצרים. פתרון : לוט יצא ממצרים אך מצרים לא יצאה ממנו.. לוט חיפש בארץ מקום כמו מצרים. הוא לא רצה ארץ שמתפללים בה למטר השמים אלא מקום שהמים קבועים ובטוחים כל ימות השנה. הוא רצה חיי שובע ורווחה ולא מסעות חיפוש. כך מתדרדר מ"שפע" ל"פסע" (וישמך... ויבעט).
קושי <u>כרונולוגי</u>	מה הקושי בפסוק 11?	קושי : כיצד לוט התיישב בו זמנית בכל ארבעת ערי כיכר הירדן? פתרון : הוא גר בכל עיר לסירוגין. לא בכולן בעת ובעונה אחת.
<u>מילה מנחה</u>	מה המילה המנחה?	אברם לוט וארץ מופיעות כל אחת 9 פעמים (3*3) מדגיש את החלוקה בין לוט לאברהם.
מדרש שם (גלוי/סמוי)	מה מדרשי השמות	פריזי =גרים בערים פרוזות (ללא חומה).
<u>סוג/תפיסת גמול</u>	איזה גמול יש בפרק?	גמול אישי =זרעו יהיה רב. גמול דורות =זרעו יירש את ארץ כנען.
<u>שיטת גמול</u>	מהי שיטת הגמול?	מידה כנגד מידה - אם תתהלך בארץ לאורכה (=צפונה דרומה) ולרוחבה (ימה וקדמה) - תקבל את כל הארץ ימה וקדמה צפונה ונגבה!
מבנה/אמצעי ספרותי/רטורי	מה אמצעי הספרותי?	ועל= מטאפורה להתקדמות רוחנית. עולה לארץ=מתעלה מבחינה רוחנית. ימה (מערבה) וקדמה (מזרחה) צפונה ונגבה (דרומה)= ניגודים =הכל! "כל הארץ אשר אתה רואה" -"כל" מילת הגזמה .
ניב	הסבר את הניב בפסוק	" קום התהלך בארץ ".. "להתהלך כבתוך שלו" = להתהלך חופשי במקום מסויים = מעיד על בעלות. אתה לא מתהלך חופשי במקום זר אלא איפה שאתה מרגיש שאתה בבית שלך. (תחושה שמרגישים הרבה פעמים שחוזרים מחו"ל...)
מטרה אטיולוגית / או: השקפה דתית / היסטוריוסופית	מה מטרת הסיפור?	מדוע בית אל, העי, וכוי מקודשים לעם ישראל כי אלו המקומות שאברם בונה מזבחות לה'.
מעשה אבות סימן לבנים		הפרידה / היפרדות מחלקים מהמשפחה והקמת שושלת ללא אותו חלק היא מנת חלקו של עם ישראל מראשית היווסדו. אברהם נפרד מלוט, יעקב מעשיו, יצחק מישמעאל, ולכן גם אחי יוסף חששו שיוסף מנסה להיפטר מהם. למותר לציין, שבעתיד, עם ישראל התפלג לממלכת יהודה ושומרון וממלכות שומרון נכחדה.

מלא"ך	אברהם ולוט	אברהם וישמעאל	השוואה:
מי?	אברהם ולוט	אברהם וישמעאל	<p>שווה לדעת להשוות...</p> <p>© יאיר בקר, עו"ד ומרצה לדידקטיקה. שיעורים פרטיים/רעיונות לפרשת שבוע בווסטאפ: 054-4-32-34-37</p>
מה?	נפרדים	נפרדים / ישמעאל למעשה מגורש מגורש	
מתי?	לאחר המריבה בין הרועים	לאחר שיצחק נגמל וישמעאל יצחק עימו	
למה?	כדי למנוע סכסוך עתידי בין הרועים	כי יצחק עם יצחק / כי שרה לא רצתה שיחלוק את הירושה עם יצחק	
איפה?	בחר להיכן ללכת (לסדום)	שילח אותו למקום לא נודע	
כיצד?	נתן לו אפשרות בחירה	נתן לה אפשרות בחירה	
כמה?	הלך עם כל רכושו ומשפחתו	הלך יחד עם אמו הגר בלבד	

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות: מחזה, עירי, משולשת, בתר, גזרים, גר,
 סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)

לאחר שאברהם מציל (בפרק י"ד) את לוט מהשבי, הוא מפחד שירצו לנקום בו ולכן ה' מעודדו שלא יפחד כי עוד מגיע לך שכר רב. אברהם לא מתרצה והוא שואל את ה' לשם מה אני זקוק לעוד שכר? הרי הכל יעבור בירושה לעבד שלו כי אין לו בן משלו. ה' שב ומבטיח לו שיהיה לו זרע רב ושיקבל את הארץ, אולם, אומר לו, שזה יקרה רק בעוד 400 שנה. לא כי אין לאברהם עדיין ילדים, אלא כי הגויים שנמצאים כאן עדיין לא עברו את התהליך (ההכחדה העצמית הטבעית) שיגרום להם להיעלם מכאן, וכן, עם ישראל, צריך להתגבש כ"עם עבדים" מחוץ לארץ ישראל ורק אז לחזור לכאן. אברהם שוב לא מתרצה ואף מטיל ספק ושואל "במה אדע כי אירשנה" (מה הוכחה שאקבל את הארץ בירושה?) וה' אומר לו תדע שהנבואה הזו תתגשם כשתראה שהנבואה שאתה י גרים בארץ זרה תתגשם. אם זה יתגשם גם זה יתגשם. הכל מובטח לאברהם מראש עוד לפני שיש לו אפילו ילד אחד באמצעות מחזה מעורר פחד ואימה הנקרא "ברית בין הבתרים" על שם ה"בתרים" (החיות שבתר/חתך) וכתר באמצעות את הברית עם ה'!!

שאלה	השאלה	תשובה	? - מלא"ך
מ - מי?	מי הדמות הראשית	אברהם	מ - מי?
מה?	מה קרה לדמות הראשית?	מובטח לו שכר רב	מה?
מתי?	מתי התרחש האירוע?	עוד 400 שנה	מתי?
ל - למה?	למה קרה האירוע המרכזי?	כי הכנענים עדיין לא חטאו כדי שיקבלו עונש לגלות מהארץ	ל - למה?
א - איפה?	איפה התרחש האירוע?	המחזה (החלום הנבואי) מתרחש כאילו אברהם יצא מהאוהל לצפות בנעשה	א - איפה?
כ - כיצד?	כיצד התרחש האירוע	לפיד אש שמשמל את ה' עובר בין הבתרים כסמל לכריתת הסכם בינו לאברהם	כ - כיצד?
כמה?	כמה (זמן/אנשים/פעמים/ וכו')	שלוש חיות בתר (חתך) ואת הרביעית (שמשמלת את הגאולה/עם ישראל) לא בתר	כמה?

סוג שאלה	השאלה	תשובה
קושי <u>תחבירי</u>	מה הקושי בפסוק 1?	קושי: כתוב שאברהם מפחד אך לא כתוב ממה הוא מפחד שה' צריך להרגיעו/לעודדו? פתרון: בפרק הקודם סופר שאברהם חילץ את לוט מהשבי והוא חושש כעת מנקמה (לפעמים ניצחון בקרב עלול לגרום להפסד במלחמה... / "קללת המנצח"... / "לכל דבר יש מחיר")
קושי <u>רעיוני</u>	מה הקושי בפסוק 3?	קושי: מדוע עבדו ולא האחיקן שלו יורש אותו? פתרון: א. כך היה נהוג בעולם העתיק. ב. כי לוט נפרד מאברהם ולא רצה עוד קשר עימו.
קושי <u>דתי</u>	מה הקושי בפסוק 3?	קושי: מדוע ה' מפר הבטחתו? מדוע ה' לא גומל לאברהם הצדיק בזרע? פתרון: ה' מעמיד את אברהם בניסיון היאמין בו או יתייאש.
קושי <u>רעיוני</u>	מה הקושי בפסוק 4?	קושי: בעת העתיקה ספרו בעין בלתי מזויינת 6000 כוכבים. מדוע זה מוצג בלתי ספיר. פתרון: כותב התורה הקדים את זמנו והציג את כמות הכוכבים כאין סופית (כחול הים)
קושי <u>רעיוני</u>	מה הקושי בפסוק 5?	הקושי: מדוע אסור לספור את עם ישראל? (אלא באמצעות "מחצית שקל" או טכניקות אחרות?) פתרון: להדגיש שעם ישראל זה לא אוסף של חפצים אלא זו מהות אחת.
קושי <u>תחבירי</u>	מה הקושי בפסוק 6?	קושי: מי החשיב למי את העניין "לצדקה" (חסד/מעשה טוב)? פתרון: זה דו משמעי. מצד אחד ה' החשיב לאברהם את האמונה בה' כצדקה שמגיע עליה שכר לאברם מצד שני אברהם החשיב את ההבטחה שקיבל כצדקה שקיבל מה'.
קושי <u>תחבירי</u>	מה הקושי בפסוק 7?	קושי: מדוע ה' מספר לאברהם על ה' שהוציאו מאור כשדים? זה לא ידוע לאברהם? פתרון: זה נועד להדגיש (כמו אנוכי ה' אשר הוציא אתך מארץ מצרים) שה' הוא שר ההיסטוריה. הוא קובע מה יקרה בעולם זה.
קושי <u>רעיוני</u>	מדוע אברהם דורש סימן בפסוק 8?	פתרון: לא כי לא מאמין בה' הדובר אליו והמעלה אותו מחרן ומצרים לכנען אלא כי רוצה לדעת מתי זה כבר יקרה.
קושי מסוג <u>סתירה</u>	מה הקושי מפסוק 13 ופסוק 16?	קושי: כמה זמן תהיה הגלות? 4 דורות או 400 שנה? קושי: הגלות היתה רק 210 שנים!! פתרון: שנות הגלות נספרות מרגע זה אולם כמות הדורות נספרת מרגע ירידת יעקב.
קושי <u>דתי</u>	מה הקושי בפסוק 14?	קושי: כיצד ה' יודע מראש שהם יחטאו? זה לא סותר את הבחינה החופשית? פתרון: ברמת הכלל כל אומה בסופה נכחדת ויורדת מבמת ההיסטוריה ברמת הפרט יש לפרט בחירה חופשית לא לחטוא ולשרוד. (גם עם ישראל אמור מתי שהוא לסיים תפקידו)
קושי מסוג <u>סתירה</u>	כמה עמים בארץ?	פתרון: מצד אחד מפורטים 10 עמים (מספר שלם/סמלי) ומצד שני כתוב "אמורי" בלבד כי זה שם כולל . שם "גנרי" לכל העמים הנוכריים הגרים בארץ.
מילה <u>מנחה</u>	מה המילה המנחה?	לרשת - ה' יוריש (יכבוש) את הארץ מידי הכנענים, ויוריש (יעניק) אותה לבני אברהם.
תפיסת אלוהות	מהי תפיסת האלוהות?	אל אוניברסאלי - ה' הביא את אברהם מארץ זרה, ה' יגלה את בני יעקב לארץ זרה, ויעבד אותם ויעניש את המעבד. כלומר, ה' הוא לא רק אל מקומי בארץ ישראל בלבד.
<u>סוג/תפיסת גמול</u>	איזה גמול יש בפרק?	גמול דורות - זרעו של אברהם נענש בגלות מצרים כי אברהם רצה הוכחה לכך שזרעו יקבל את הארץ.
<u>שיטת גמול</u>	מהי שיטת הגמול?	מידה כנגד מידה - אברם רצה לדעת לכן ה' עונה לו "ידוע תדע" (או הו איך אתה תדע...) מזכיר את השאלה של נשים "איך אדע שיש לי צירי לידה" (או הו... את תדע!!)
מבנה/אמצעי ספרותי/רטורי	מה המבנה הספרותי?	דגם של X+1 שלוש בעלי חיים הוא מבתר (חותך) אך רביעי הוא לא נוגע. מטאפורה שלוש דורות נהיה בגלות ו רביעי נחשב לפה בחזרה. מטאפורות - חושך=גלות. חיות=מלכים שישעבדו אותו. ציפור=עם ישראל.
השקפה דתית / היסטוריוסופית	מה ההשקפה ההיסטוריוסופית בסיפור?	השקפה היסטוריוסופית דתית - ה' הוא אל ההיסטוריה. הגויים הם מכשיר בידי ה' להוציא לפועל את רצונו (למשל: להעניש/לתגמל את עם ישראל). הנצחונות/גלויות הם לא תוצאה של כוח/חולשה אלא של רצון ה'.

מי?	פרשת "לך לך"	פרשת "ברית בין הבתרים"
מה?	מובטח זרע וארץ	מובטח זרע וארץ
מתי?	מידית	בעוד 400 שנים
איפה?	ההבטחה ניתנת בעודו בחרן	ההבטחה ניתנת שהוא כבר בארץ
למה?	בזכות ההיגרה/עליה לכנען	כיי עדיין הכנענים לא חטאו
כיצד?	נבואה "רגילה"	באמצעות כריתת ברית (של מעבר בין בתרים)
כמה?	מבטיח את ארץ כנען	מבטיח שטחים של ארצות מחוץ לכנען

שווה לדעת להשוות...

© **יאיר בקר**, ע"י ומרצה לדידקטיקה. שיעורים פרטיים/רעיונות לפרשת שבוע בוואטסאפ: 054-4-32-34-37

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות: חמסי, אי מזה, עוניך, סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)

אברהם אבינו שנטל יוזמה והיגר מחרן לכנען, ממתין (פאסיבית) להתגשמות ההבטחה לזרע רב. שרה העקרה מציעה את שפחתה המצרית הגר לאברהם, שלא קופץ על המציאה מתוך התחשבות בשרה אך לבסוף שוכב עם הגר לבקשת שרה. התוכנית מצליחה ונכשלת כאחד. מצד אחד הגר כנראה נכנסת מייד להיריון וזה משמח אותה מצד שני אולי זה מה שמעציב/מעצבן את שרה שחוזרת להתייחס אליה כאל שיפחה פשוטה ולא כאל אשתו השנייה של האדון הנכבד אברהם (מה שמקומם/פוגע/מטריד את הגר) החוששת לשלומה ולשלום העובר ולכן בורחת למדבר. מלאך כיצד הגר מזלזלת וכיצד שרה מענה. ניתן לשער (כפי שכתוב בתקציר) אביו הביולוגי אברהם ובכך לזכות לברכה שנתנה לאברהם שיצא מישמעאל (= שם תיאופורי = שם שיש בו אותיות משם ה') גוי (עם) גדול.

השאלה	תשובה	? - מלא"ך
מי הדמות הראשית	אברהם!!!! (אפשר לרשום הגר אך זה סיפורי אבות ולא שפחות. היא לא המטרה)	מ – מי? מה? מתי?
מה קרה לדמות הראשית?	השיפחה שלו בורחת מביתו לאחר שנכנסה ממנו להיריון	
מתי התרחש האירוע?	כשאברהם בגיל 85 [כובעי השיבה/שאלות עמ"ר: זה טוב/רע ריבוי נשים, עקרות?]	
למה קרה האירוע המרכזי?	כי שרה מענה אותה (מתוך קנאה?) כדי להעמיד את הגר במקומה בחזרה. כפי שמקובל ומותר לפי חוקי המזרח הקדום – כאשר שפחה מתנשאת על הגבירה.	ל – למה?
איפה התרחש האירוע?	הגר ברחה מבית אברהם למדבר (דרך שור – לכיוון מצרים = מדבר סיני).	א – איפה?
כיצד התרחש האירוע	לא כתוב כיצד הגר מזלזלת וכיצד שרה מענה. ניתן לשער (כפי שכתוב בתקציר)	כ – כיצד? כמה?
כמה (זמן/אנשים/פעמים/ וכו')	המלאך מבשר לה שיוולד לה בן אחד שיצא ממנו גוי גדול כפי שהובטח לאברהם	

השאלה	תשובה	סוג שאלה
מה הקושי הקושי בפס' 1-2?	הקושי: מדוע ה' פוגע בשרה הצדיקה, מונע ממנה פרי בטן ועושה אותה ל"עקרה"? הפתרון: 1. "ה' מתאוה לתפילת צדיקים" – זהו ניסיון שנועד לבחון/ליצור קירבה לה'. 2. "כדי שיהיו פנויים להכניס בנ"א תחת כנפי השכינה" (= "פתרון" למתח קריירה-משפחה) סוקרטס בספר "המדניה" (של אפלטון) טען שיש לבטל את מוסד המשפחה שפוגע בנאמנות הפרט למדינה ולצדק.	קושי דתי
מה הקושי בפסוק 3?	הקושי: מדוע הגר נלקחת ע"י שרה ולא ע"י אברהם? ומדוע כלל לא שואלים את דעתה של הגר? הפתרון: אברהם הסכים עם הצעת שרה אך לא רצה לפגוע בה. חשש שהציעה לו מטעמי נימוס ולכן נותר פאסיבי עד ששרה "דחפה בכוח" את הגר לא דרש לעשות איתה ילד כדי לממש את ההבטחה שה' נתן לו. סביר להניח שהגר היתה מעוניינת בשיפור מעמדה הנחות באמצעות הפיכתה לאם ילדו של אברהם.	קושי רעיוני
מה הקושי בפסוק 4?	הקושי: כיצד ומדוע זלזלה הגר בשרה? מדוע נהגה בכפיות טובה? הפתרון: לא כתוב שהיא זלזלה יתכן שחשה בטחון עצמי וסיפוק וזה פגע בשרה העקרה	קושי תחבירי
מה הקושי בפסוק 6?	הקושי: כיצד/מדוע אברהם מפקיר את אביו לחסדיה/התעללויות של שרה? הפתרון: זהו כישלון של שרה ואברהם וה' יעניש את עם ישראל על כך בגמול דורות	קושי מוסרי
מה הקושי בפסוק 8?	הקושי: מדוע מלאך ה' שואל מהיכן באה? הוא לא יודע הכל? (איך ידע היכן היא...?) פתרון: כמו בפניה "איכה" לאדם ו"אי הבל" לקין, המטרה היא לפתוח בשיחה בצורה קלה ונעימה כדי לאפשר לנאשם להודות בעובדות ובאשמה. = מדוע את בורחת???	קושי דתי
מה הקושי בפסוק 9?	קושי: האם המלאך "מכשיר" את ההתעללות שרה בהגר? זה מוסרי אם זה מקובל בקרב עמי המזרח? פתרון: לא! הוא אומר להגר שזה "הרע במיעוטו" עבודה. רק כך ישמעאל יתברך בזכות אברהם ורומז לה שזרעו של אברהם יעש בעתיד בשל היחס אליה בתקופת הריונה	קושי מוסרי
מה הקושי בפסוקים 9-11?	קושי: מדוע כתוב 3 פעמים "ויאמר" ... ולא בפעם אחת את כל דבריו להגר? פתרון: הוא פנה אליה והמתין לתגובה ומשלא הגיבה המשיך לדבר עוד ועוד.	קושי תחבירי
מה הקושי בפסוק 12?	הקושי: "פרא אדם"? בעברית התיאור לאחר השם עצם (שולחן גבוה ולא גבוה שולחן) פתרון: הוא בעיקר פרא! לא ממש "אדם"! אדם הוא ההפך מחיית פרא. הוא מרוסן. הקושי: מדוע ה' שולל את הבחירה החופשית מישמעאל וקובע שיהיה "פרא אדם"?	קושי לשוני
מה השורש המנחה?	ילד/לידה – מדגישה את הרקע לסיבוך בעלילה. ששרה לא יכולה ללדת והגר כן יכולה.	קושי דתי
בפסוק 11?	ישמעאל=ה' שמע את עוניך (את הסבל/עינויים שאת עוברת)	מדרש שם (גלוי/סמוי)
מהי שיטת הגמול בפסוקים 6, 9 ושמות 11א	אברהם הניח לשרה לענות את הגר המצרית בטרם נולד ישמעאל, ולכן המצרים הם יהיו העם שיענה את זרעו של אברהם בטרם יהיו לעם. מטרת הדמיון המילולי בין תיאור החטא והעונש-להדגיש את הקשר בין החטא לעונשו.	שיטת/עקרון גמול
קו בפסוקים 6+12	גמול דורות – זרעו של אברהם יסבול מזרעו של ישמעאל גמול קיבוצי – גם עמים אחרים יסבלו מה"פראות" שבו	סוג/תפיסת גמול
מה מבנה הפרק?	מבנה דרמטי, נפתח באקספוזיציה. הדמויות ומעמדן: שרה הגבירה העקרה ולה שפחה מצרית (עובדת זרה) = רמז לסיבוך שיהיה בהמשך העלילה. התרת הסיבוך/קונפליקט (האם לסבול/לברוח) היא בעצת המלאך לשוב להתענות אצל שרה! בפרק יש להגר "ריבוי כינויים" שמעידים על זוויות מבט שונות עליה. אברהם מכנה אותה "שפחת שרה" ושרה מכנה אותה "שפחת אברהם" כל אחד מטיל את האחריות עליה על האחר.	מבנה/אמצעי ספרותי/רטורי
בפסוק 5? בפסוק 12?	ישפוט ה' ביני ובינך = ה' יכריע מי צודק ויעשה את הצדק בינינו פרא אדם = אדם לא מעצורים/ללא רסן/חייתי. ידו בכל ויד כל בו = מסתבך עם כולם וכולם איתו	"ניב"
מהי ההשקפה?	אל אוניברסאלי – ה' מתגלה/שולט/מושיע בכל מקום ולא רק בבית אברהם	השקפה דתית
בפסוקים 12 ?	המטרה האיטיולוגית להסביר את היריבות בין עם ישראל לצאיצי ישמעאל למרות שכולנו בני אב אחד אנחנו	מטרה איטיולוגית

השאלה	תשובה	סוג שאלה
מהי מ?	מבנית משפחתה המצרית	הפסוקים או הנשוא להשוואה:
מתי?	לאחר 10 שנות עקרות בארץ	בין עקרות שרה
למה?	התייאשה מילד פרטי משלה ורצתה שבעלה יזכה בילד	לבין עקרון חנה
כיצד?	לא כתוב כיצד מענה את הגר	
כמה?	נולד ישמעאל / יצחק	
מהי ל?	מתפללת במשכן עלי	
למה?	לאחר שצרתה (פנינה) הכעיסה אותה	
כיצד?	לבעלה כבר היו ילדים מפנינה, ורצתה ילד פרטי משלה	
כמה?	לא כתוב כיצד פנינה מכעיסה את חנה	
כמה?	נולד שמואל הנביא	

שווה לדעת להשוות...
© יאיר בקר,
עו"ד ומרצה לדיקטיוקה.
שיעורים פרטיים/רעיונות
לפרשת שבוע בווטסאפ:
054-4-32-34-37

שימו לב – פרק חשוב אך לא בתוכנית הלימודים – ניתן לתרגל כפרק "שלא נלמד" (אנסיין) בכל מקרה מצ"ב לעיון התלמידים

סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה) אברהם כבר בגיל 99, ישמעאל בגיל 13, ה' מצווה עליהם לעשות ברית מילה. כבר לא טקס "רעינוני/מחשבתי/נבואי" אלא טקס ממשי בבשר החי. הטקס נועד לבטא את ההסכם לא רק בין אברהם לבין ה' אלא גם בין הדורות הבאים לבין ה'. אברהם צוחק משמחה כאשר שומע שיוולד לו בן למרות גילו המופלג ולמרות שעושה ברית מילה באיבר ההולדה.

השאלה	תשובה	מ - מלא"ך
מי הדמות הראשית	אברהם	מ - מי?
מה קרה לדמות הראשית?	כורת נוספת עם ה'	מה?
מתי התרחש האירוע?	בגיל 99 (ישמעאל בגיל 13)	מתי?
למה קרה האירוע המרכזי?	ברית עם זרעו ולא רק בינו לבין ה'	ל - למה?
איפה התרחש האירוע?	הברית מבוצעת בגופו של התינוק - באיבר מינו	א - איפה?
כיצד התרחש האירוע	ברית בבשר חי - ברית מילה - הסרת העורלה (לא רציעת אוזן כפי שלמשל עושים לעבד)	כ - כיצד?
כמה (זמן/אנשים/פעמים/וכו')	לעולם - כל הדורות עם ישראל צריך לחזור על ברית זו (כמו ברית השבת) בשונה מברית סיני או ברית בין הבתרים שהיו אירוע חד פעמי.	כמה?

השאלה	תשובה	סוג שאלה
מה הקושי בפסוק 1?	הקושי: כתוב ציווי "היה תמים" (מושלם) ולא כתוב מה נדרש כדי להיות מושלם!?! הפתרון: לא צריך לכתוב כלום! מספיק שתדע ש(ה') מסתכלים עליך; גם אם נגדיר 6000 מצוות תמיד יהיו דברים שלא הגדרנו ויהיה אפשר לעשות עוול. אם אתה יודע שכל מה שאתה עושה מישעה רואה אותך - ההורים/אתה/ה' - אתה תתנהג בהתאם! הקושי: מדוע כתוב פעמים "מאוד"?	קושי <u>תחבירי</u>
מה הקושי בפסוקים 2+6?	הפתרון: מטרת ה"חזרה" / ה"כפילות" היא להדגיש את עוצמת ההבטחה/ברכה. הקושי: מדוע אברהם נופל (על פניו)? פתרון: נפילה על פנים=כינוי להשתחויה. זה אות תודה. הבעת האפסות בפני האל באמצעות "מעשה סמלי" של השתתחות על פני האדמה. "אני עפר ואפר". הקושי: מדוע ה' מחליף לאברם את השם לאברהם? מה רע בשם הקודם? הפתרון: שם=מלשון נשמה=ייעוד. הוא מעניק לו ייעוד שונה. (לכל איש יש שם=ייעוד) הקושי: כיצד אפשר לבצע פעולה פאסיבית? מה הפירוש "ונמלתם" תהיו נימולים? הפתרון: כאשר האב עושה לבנו ברית זה מעיד על הסכמתו על הברית שנעשתה בו	קושי <u>תחבירי</u>
מה הקושי בפסוק 12?	הקושי: כיצד התורה מצווה לכפות ברית על תינוק חסר דעת בן 8 ימים? מדוע לא ממתינים לגיל הבגרות שלו כדי לקבל את הסכמתו כפי שנעשה עם ישמעאל!?! כיצד ניתן לקרוא לך ברית/הסכם? פתרון: טקס זה מסמל את העבודה שלא ניתן לברוח מה"גורל" (והייעוד) להיות יהודי. למעשה כמו עצם הולדת הילד ללא הסכמתו - כבן יהודי. הזכר לא נשאל על כך כדי לסמל שלעולם לא ישאלו אותך אנטישמיים האם אתה רוצה או רצית להיות יהודי ואף אם תמיר את דתך הם יתייחסו אליך כיהודי.	קושי <u>דתי/מוסרי</u>
מה הקושי בפסוק 13?	הקושי: מדוע הברית צריכה להתבצע בבשר? למה באיבר כה אינטימי? למה לא באוזן? פתרון: לבטא שזה חלק ממך בכל מקום ובכל מצב גם בשירותים/מקלחת וגם ברגעים הכי אינטימיים שלך. זה לא "אות" לראווה (כמו לעבד עברי) אלא אות לעצמך פנימה.	קושי <u>רעינוני</u>
מה הקושי בפסוק 9?	הקושי: 1. כיצד אברהם יכול להתחייב בשם בניו שטרם נולדו? כיצד רשאי לשלול מהם את הבחירה? 2. למה צריך עוד ברית לאחר שה' כבר כרת עם אברהם בריתות ונתן הבטחות בפרקים הקודמים? פתרון: הברית היא - אם בניו ישמרו את ברית אברהם - אז ה' ימלא את הבטחתו לאברהם. אכן אברהם לא יכול לזכות ברית במקום הדורות הבאים אלא רק עם יוצאי חלציו בלבד. מטרת ברית נוספת זו היא ברית מתמשכת - ברית עולם - ברית נצחית - בין זרעו של אברהם לבין ה' ולא רק בין אברהם לה'.	קושי <u>רעינוני</u>
מה הקושי בפסוק 17?	קושי: מדוע אברהם צוחק על ההבטחה שקיבל? פתרון: זה שממחה. לא זלזול קושי: מדוע הפעם צוחק? הרי גם בפעמים הקודמות שהובטח לו היה אדם מאוד מבוגר? פתרון: לאחר הברית, אולי חשש, שהדבר יפגע בפניו. לכן שמח שלא יפגע לו הפניו.	קושי <u>דתי</u>
מה הקושי בפסוק 20?	קושי: מדוע ה' מעניק ליצחק חלק גדול יותר בירושת אברהם? הרי הוא לא הבכור? פתרון: חוק הירושה (דברים כ"א 17-15) חל על בני אדם ולא על ה'! מול- למול (לחתוך/לכרות) את בשר העורלה (הפעולה שנעשית בברית מילה)	קושי <u>רעינוני</u>
מה המילים המנחות בפרק?	ברית- בית המילה שכורתים את העורלה מסמלת הסכם עם ה'	מילה מנחה
בפסוקים 4-5, 15, 20	אברם =אב גדול. אברהם =אב המון גויים. שרה =אישה שמזרעה יצאו מלכים. שרה מלשון שררה. ישמעאל =ה' שמע את בקשת אברהם "לו יחיה לפניך" (השוו פרק ט"ז 11) יהודי "ערל" - מי שלא יברת בשר עורלתו עונשו יהיה שירת מעם ישראל מטרת הדמיון המילולי בין תיאור החטא והעונש-להדגיש את הקשר בין החטא לעונשו	מדרש שם (גלוי/סמוי)
בפסוקים 14	גמול אישי - מי שלא יעשה בבשרו ברית מילה "יכרת" (יתנתק רוחנית וחברתית) מעם ישראל. (אף כיום כי ישראלים שלא עושים ברית מילה נוטים לרדת מהארץ ולהתבולל)	שיטת/עקרון גמול
בפסוק 23	חזרה משולשת על מילת ההגזמה "כל" מטרתה להדגיש שגם את העבדים וגם את בני העבדים מלו יחד עם אברהם וישמעאל	סוג/תפיסת גמול
בפסוקים 7-8	השקפה היסטוריוסופית דתית - השיבה בארץ מותנית בקיום הברית ולא בכוח הצבאי של עם ישראל. כוח הזכות ולא בזכות הכוח...	מבנה/אמצעי ספרותי/רטורי

מ	מ	מ	מ	מ	מ
מ	מי?	אברהם וזרעו - ה'	הפסוקים או הנושא להשוואה:	שווה לדעת להשוואה...	<p>© יאיר בקר, עו"ד ומרצה לדידקטיקה. שיעורים פרטיים/רעינונות לפרשת שבוע בווטסאפ: 054-4-32-34-37</p>
מ	מה?	ברית בין הבתרים	בין ברית בין הבתרים		
מ	מתי?	בגיל 85!?! (לפני הולדת ישמעאל) בגיל 99			
ל	למה?	שלא יפחד שניצל את כל שכרו כאשר הציל מהשבי את לוט אחיינו	לבין ברית מילה		
א	איפה?	בחלום הלילה ("בימחזה")			
ד	כיצד?	כריתת 3 בעלי חיים			
ד	כמה?	יזכה להיות גוי גדול			
ד	כמה?	יזכה להיות אב המון גויים			

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות: סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)
ה' מתגלה לאברהם באמצעות שלושה מלאכים אשר מבשרים לו על הולדת בנו יצחק תוך שנה ובהמשך על חורבן סדום ועמורה.
אברהם מתגלה כמכניס אורחים למופת וכן כנביא למופת בויכוח העיקש למען הצלת תושבי סדום ועמורה. ה' מתגלה כמי שחשוב לו "שלום בית" והוא לא מגלה לאברהם ששרה צחקה עליו שהוא זקן (הוא משמיט מילה זו מציטוט דבריה) וכן כמי שלא רוצה להעניש את תושבי סדום ולכן מבקש מאברהם שילמד עליהם זכות.

תשובה	השאלה	? - מלא"ך
אברהם (כובעי השיבה/שאלות עמ"ר: זה טוב/רע עונש מוות, להתחיל ב"קטן"??)	מי הדמות הראשית	מ – מי? מה? מתי?
ה' שוב מתגלה לאברהם ומבטיח לו הבטחות ובהמשך זן איתו על סדום ועמורה	מה קרה לדמות הראשית?	
בגיל 99 לאחז שביצע בעצמו את ברית המילה, בחצות היום (שיא החום)	מתי התרחש האירוע?	
ה' רוצה לבשר לאברהם תאריך מדוייק למימוש הבטחתו רבת השנים וכן מאפשר לאברהם איש החסד לבקש רחמים על סדום ועמורה (=תפקיד הנביא!)	למה קרה האירוע המרכזי?	ל – למה?
באלוני ממרה (מול שכם)	איפה התרחש האירוע?	א – איפה?
מחזה נבואי של הכנסת אורחים / ביקור חולים של אברהם לאחר ברית המילה	כיצד התרחש האירוע	כ – כיצד? כמה?
יצחק יולד תוך (כ)שנה. "כעת חיה" = תוך 9 ירחי לידה / הלידה תהיה היום בעוד שנה	כמה (זמן/אנשים/פעמים/ וכו')	

תשובה	השאלה	סוג שאלה
קושי: מדוע ולמי ממתין אברהם בפתח האוהל שלו בשיא החום? פתרון: הוא מחכה להזדמנות להכניס אורחים. לקרוא לעוברים ושבים להיכנס אליו. אם לא יקרא להם יתכן וירגישו חוסר נעימות לבקש להתארח.	מה הקושי בפסוק 1?	קושי רעיוני
קושי: מדוע יש צורך לפרט מתי באו אליו האורחים? לכאורה זה תוספת מיותרת? פתרון: כדי להדגיש את גודל הכנסת האורחים של אברהם. לא רק שסבל מכאבי ברית המילה אלא גם מהחום הכבד ששרר.	מה הקושי בפסוק 1?	קושי תחבירי
הקושי: בפסוק 1 כתוב שה' מתגלה אליו ובפסוק ב' על פגישה עם אנשים: אז מה ארע? הפתרון: לפי הגישה הביקורתית – פסוקים אלו נכתבו ע"י כותבים שונים בזמנים שונים. לפי הגישה המסורתית – ההתגלות של ה' לאברהם היתה בכך שראה אנשים באים לבקר אותו באוהלו (ביקור חולים – לאחר ברית המילה – עליה סופר בפרק יז).	מה הקושי בפסוקים 1-2?	קושי מסוג סתירה
הקושי 1: מדוע המילה "אדוני" (האדונים שלי) מנוקד בקמץ ולא בפתח? 2: מדוע אברהם פונה אליהם בלשון יחיד? הפתרון: 1. הכתוב רומז שאברהם הבין שמדובר במלאכי אלוהים/שהוא בחיזיון 2. הוא פונה לכביר שבחבורה. כנראה לאמצעי.	מה הקושי בפסוק 3?	קושי לשוני
הקושי: מדוע אברהם מטעה את אורחיו ומסתיר מהם אם כוונתו לארחם בנדיבות? הפתרון: "אמור מעט ועשה הרבה". אברהם לא רצה להביעם לכן המעיט בדיבורו. הקושי: כיצד אברהם מציע לאורחיו בשר וחלב בניגוד לציווי בשמות כגון 19	מה הקושי בפסוקים 4-6?	קושי רעיוני
הפתרון: 1. זה בחלום. 2. לפני מתן תורה. 3. הם לא יהודים. 4. מותר חלב לפני בשר.	מה הקושי בפסוק 8?	קושי דתי
הקושי: מדוע ה' צריך לרדת לבדוק? הוא לא יודע הכל? לא נמצא בכל מקום? פתרון: ראה פתרון לקושי זהה לזה, בבראשית יא 5	מה הקושי בפסוק 21?	קושי דתי
הקושי: מדוע כתוב "אברהם עודנו עומד לפני ה' (ממתין לה')?" הרי ה' המתין לאברהם! פתרון: זהו "תיקון סופרים" = שינוי שעשו העורכים בטקסט שלא לפגוע בכבוד ה'. בשונה מ"קריא וכתוב" בהם לא נוגעים בטקסט (מפאת קדושתו) ומתקנים בצד. ליצחק קוראים יצחק כי בפרק הקודם צחק (שמח) אברהם וה' אמר שיקראו לו יצחק.	פרק י"ז 19	הקושי תחבירי
ה' רצה להעניש את כל תושבי סדום ועמורה בגמול קיבוצי שלילי בגלל הרשעים. אברהם רצה להציל את כל תושבי סדום ועמורה בזכות גמול קיבוצי חיובי בגלל צדיקים	בפסוקים 21-23?	סוג/תפיסת גמול או: מעשה אבות...
ריבוי פעלים = זריזות/מהירות. הרבה פעולות בזמן קצר. מבנה הדרגתי-הדיון על כמות הצדיקים נעשית בהדרגה. מחד, מבחינה מספרית, זו הדרגתיות יורדת מ50 ל10, אולם, מבחינת התוכן זו הדרגתיות עולה - מהקל אל הכבד - בהתחלה מבקש ויתור תמורת 50 ולבסוף תמורת 10 בלבד. שאלות רטוריות – אינו מצפה לתשובה אלא להדגיש את המסר (תספה צדיק עם רשע!?)	בפסוקים 7-6+2?	אמצעי/מבנה ספרותי
עבירה גוררת עבירה - שרה צוחקת מתוך חוסר אמונה שבעלה הזקן יכול לעשות איתה ילד לאחר שהפסיק לה המחזור החודשי ואח"כ מתחכשת שצחקה. הכצעקתה? =האם באמת זה נורא כמו שהם צועקים?	בפסוקים 13-14? בפסוק 21	"ניב"

שם	מ	ל	א	ד	השאלה	תשובה
שווה לדעת להשוות... © יאיר בקר, ע"ד ומרצה לדידקטיקה. שיעורים פרטיים/רעיונות לפרשת שבוע בווטסאפ: 054-4-32-34-37					הפסוקים או הנושא להשוואה: בין אברהם אבינו לבין נח	נח אברהם מי? מה? מתי? למה? איפה? כיצד? כמה?

שאלות אפר"ת	(=הכובע: האדום, שחור וצהוב – לפי כובעי החשיבה של דה בונו)(הכובע הלבן = שאלות מלא"ך)
אירוע (כובע לבן)	עונש מוות
פירוש	פירוש חיובי (כובע צהוב) מהווה הרתעה לעבריינים
רגש חיובי/שלילי	צפייה, שמחה לאיד, תחושת נקמה
תגובה (בעד/נגד)	תומך ופועל למען עונש מוות מתנגד ומוחה על עונש מוות

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות: **סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)**
שני מלאכים מגיעים ללוט כדי להצילו מהשמדת סדום. לפני כן, לוט מציע להם אירוח אולם אנשי סדום ביקשו מלוט להוציאם מביתו ולאנוס אותם. לוט מוכן להקריב את בנותיו הבתולות העיקר שהאורחים לא יפגעו. המלאכים מכניסים את לוט לביתו ומכים בסנוורים (סינוורו) את על ההמון שאיים לפרוץ את דלת ביתו של לוט. לוט מודיע לחתיניו שעליהם להימלט עימו אך הם לא מאמינים לו ונשארים בסדום. גם לוט לא ממחר לברוח והמלאכים נאלצו להוציאו בכוח. לוט ומשפחתו הוזהרו שעליהם למחר ולא להביט לאחור אך אשתו הפרה צו זה והפכה לנציב מלח (ולא! זה לא הזקיף סלע שרואים באיזור ים המלח-למרות **שיוספוס פלאביוס מעיד בספרו **קדמוניות היהודים** שראה נציב זה ויחס אותו ב"וודאות" לאשת לוט!!!). לוט שהציע לאנוס את בנותיו לוקח אותן למערה סמוכה במקום לעיר המילוט שנאמר לו לברוח אליה (בתואנה שהוא מפתח להיות שם אולי כי הם גרועים מסדום!?!). לא ברור האם הוא מגלה להן או לא מגלה להן שיש שם אנשים. הן חושבות או עושות עצמן שכנאה שהאנושות כולה נחרבה כמו בדור המבול. הוא מגיע עם יין למערה (בדיקו זה מה שחשוב לקחת שבוחרים?...!) והן מחליטות לשכב איתו כאילו בניגוד לרצונו אחרי שישקו אותו בינו.**

השאלה	תשובה	מלאך?
מי הדמות הראשית	לוט	מ – מי?
מה קרה לדמות הראשית?	ניצל הוא ושתי בנותיו ששכבו עימו	מה?
מתי התרחש האירוע?	האירוח בלילה. החורבן בבוקר. בנותיו שכבו עימו בתורנות לילה לילה.	מתי?
למה קרה האירוע המרכזי?	ניצל בזכות אברהם אבינו וכן בזכות הכנסת האורחים שלו	ל – למה?
איפה התרחש האירוע?	בסדום	א – איפה?
כיצד התרחש האירוע	המלאכים תפסו אותו והוציאו אותו רגע לפני השמדת העיר הבנות נתנו לאביהן יין כדי שישתכר ולא יתנגד – ושכבו עימו.	כ – כיצד?
כמה (זמן/אנשים/פעמים/ וכיו')	רק לוט ושתי בנותיו נצלו. חתניו ואשתו לא פעלו לפי הוראות המלאכים ומתו.	כמה?

סוג שאלה	השאלה	תשובה
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוקים 1-3?	קושי: מדוע התורה שוב מספרת על הדיאלוג ועל אופן הכנסת האורחים? פתרון: כדי שנערוך השוואה בין שתי הכנסות האורחים (ראה: שווה לדעת להשוות)
	מה הקושי בפסוקים 5,8?	קושי: מדוע התקשו תושבי סדום לבעול את האורחים? כיצד הפתרון של לוט שיבעלו את בנותיו יועיל לניסו/שלא השתעממו ממנו. מבחינתם אורח/בתולה זה משהו שטרם ניסו. במחילה מכבוד הקוראים, גם צרכני פורנו, לדאבונו, מכורים למעברים מסרטון לסרטון כנראה מאותה סיבה של הסתגלות/שעמום/רוויה מהריגוש הישן והתמכרות לריגוש שנראה כאילו "חדש" לזמן מה. מטרת הדיווח על הביתולין כפולה/משולשת: א. להסביר כיצד זה תחליף "הולם" לצרכים השפלים של תושבי סדום. ב. להסביר את גודל ההקרבה מחד והכאב מאידך - כאשר מדובר בנערה שאיננה מנוסה מינית
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוק 7?	הקושי: מדוע לוט מכנה את תושבי סדום שבאו לאנוס את אורחיו/בנותיו בכינוי "אחיי"? הפתרון: "מענה רך משיב חימה" מכנה אותם בכינוי חיבה כדי לצנן את זעמם.
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוקים 4?	קושי: מדוע התנ"ך מגזים בתיאוריו את כמות החוטאים בסדום ועמורה? פתרון: כדי להראות שאברהם ניצל(!) בויכוח עם ה'. ה' לא עושה גמול קיבוצי שלילי. כולם נענשו כי כולם חטאו ולא כי הרוב או חלק מסויים חטא. כל מי שלא חטא – ניצל!
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוקים 19-22?	קושי: מדוע התנ"ך מפרט על הדיאלוג בין לוט למלאכים בנוגע למועד בריחתו? פתרון: כדי להדגיש שלוט יודע לנהל משא ומתן אולם לא עשה זאת כפי שעשה אברהם.
מילה מנחה	בפסוקים 13-14, בפסוקים 19-22 ובפסוקים 32-35	לשחח =רמז להשמדת האנושות בדור המבול – כי השחית כל בשר דרכו על הארץ. להימלט =רמז למדרש השם הסמוי של לוט הנמלט. לשכב =לרמוז על עונש מידה כנגד מידה ללוט שהציע לתושבי סדום לשכב עם בנותיו – בנותיו שכבו עימו. מטרת הדמיון המילולי להדגיש שיש קשר בין החטא לעונשו שתי בנות -6 פעמים (כ50% מהפעמים בתנ"ך) -
מדרש שם	בפסוקים 37	מואב =נולד מהאב/אבא שלי (מלוט)=מודגש גילוי העריות. עמון =נולד ממשהו מבני משפחתי . (להיאסף לעמי =להיקבר עם בני משפחתי !!)
שיטת/עקרון גמול	מהי שיטת הגמול	ראה מילה מנחה בפסוקים 32-35 וכן: חטאו בבתיהם בלחט היצרים של אש התאוה - בתיהם נשרפו בגופרית ואש. כולם חטאו=מנער ועד זקן=כל האנשים נענשו בגמול אישי .
סוג/תפיסת גמול	בפסוקים 4,11,13 בפסוק 12?	כל העיר נחרבה-כולל חיות=גמול קיבוצי . גמול דורות וקיבוצי חיובי – משפחת לוט (כמו משפחת נח) נצלה בזכות אביהם הצדיק
מבנה/אמצעי ספרותי/רטורי	בפסוקים 4,8, 35	"מנער ועד זקן"= מקצה לקצה/ניגודים =כולם! "כל העם"-"כל"="מילת הגזמה ספרותית שנועדה להדגיש את הכמות. "עשו בהן כטוב בעיניכן"=לאנוס זה טוב? = אירוניה !! בשוכבה ובקומה= מקצה לקצה/ניגודים =מתחילת הלילה ועד סופו=כל זמן האירוע
שריד מיתולוגי	מהו השריד בפסוק 26?	במיתולוגיה יש "שינויי צורה" מזכר לנקבה או לחיה (מטאמורפוז) כתוצאה מכשפים.
"ניב"	בפסוק 4,9	"מנער ועד זקן"= מקצה לקצה/ניגודים =כולם! " האחד בא לגור וישפוט שפוט " = אתה אורח פה ומעביר עלינו ביקורת? (הפוך מהניב שרואה את יתרונות האורח: "אורח לרגע רואה כל פגע")
מטרה אטיולוגית	בפסוקים 32-37?	מסביר את חטאיהם המיניים של דוד ושלמה
בוא אלי פסוק נחמד		הפסוק שבחרתי: "
מה הפסוק שהכי דיבר אליך לרגש/שכל/התנהגות?		נימוק:

שווה לדעת להשוות... להשוות... להשוות...	הפסוק/ים או הנושא להשוואה: בין האירוח של לוט לבין האירוח של אברם	מ	מי? לוט	אברהם
			מה? מארח	מארח
			מתי? בערב = שהאוויר נעים וקריר	בשיא החום = בחצות היום
			למה? להגן עליהם "על כן באו בצל קורתיו"	להקל עליהם את ההליכה בדרך
ל	א	כיצד?	איפה? ממתין בכניסה לעיר (שער העיר)	ממתין בכניסה לאוהל שלו
			איפה? האורחים מסרבים להצעת האירוח	האורחים לא מסרבים להצעתו
			איפה? פועל לבד ומקריב את ביתו למענם	מפעיל גם את אשתו ומשרתו
			איפה? הולך לקראת שני המלאכים	רץ לקראת שלושת המלאכים
ד	כמה?	כתוב בקצרה שנתן להם יין ולחם		מפורט שנתן להם גם בשר וחמאה
		להדגיש מדוע אברהם ולא לוט נחשבים למופת של הכנסת אורחים		מטרת ההשוואה

שווה לדעת להשוות... להשוות... להשוות...	הפסוק/ים או הנושא להשוואה: בין לוט ואורחיו לבין פילגש בגבעה	מ	מי? לוט (תושב זר בסדום)	זקן אחד (תושב זר בנחלת בנימין)
			מה? התושבים רוצים שהמארח יוציא את האורחים מביתו	בלילה
			מתי? כדי לאנוס את האורחים	ברחוב
			למה? אונס קבוצתי אלים ואכזרי	מזיע את שתי בנותי הבתולות
ל	א	כיצד?	נותר את פילגשו	
			הצגת חומרת מעשה פילגש בגבעה	
ד	כמה?	מטרת ההשוואה		

שווה לדעת להשוות... להשוות... להשוות...	הפסוק/ים או הנושא להשוואה: בין לוט לבין נח	מ	מי? ניבעל/נאנס	ניבעל/נאנס
			מה? לאחר שניצל מהמבול	לאחר שניצל מהמבול
			מתי? להקים מחדש את האנושות	לענג את עצמנו
			למה? במערה	באוהל שלו
ל	א	כיצד?	איפה? בצורה מתוכננת,	במקרה,
			איפה? לאחר שנתנו לו להשתכר	לאחר שהשתכר ונותר ערום באוהל
			איפה? לא מגיב שנודע לו שהרו ממנו	מקלל את בנו וצאיצאיו
			איפה? ע"י שתי (כל) בנותיו (שנצלו)	ע"י בנו הקטן (אחד משלושה)
ד	כמה?	עונש על כך שלא נאבק להציל את תושבי סדום כמו אברהם		עונש על כך שלא נאבק להציל אנשים נוספים כמו אברהם
		מטרת ההשוואה		

שאלות אפר"ת	הפסוק/ים או הנושא להשוואה: בין בנות לוט לבין תמר לבין רות	מ	מי? שוכבות עם אביהן	שוכבת עם בועז
			מה? לאחר השמדת סדום	לאחר מות בעלה
			מתי? חשבו שכל הגברים מתו	כי בעלה מת ולא ייבמו אותה
			למה? במערה	בגורן
ל	א	כיצד?	איפה? גרמו לו להשתכר	נשכבת לידו ומגלה "מרגלותיו"
			איפה? נולד בן אחד לכל אחת מהן	נולד ממנה ילד אחד
			איפה? נולדה ממנה רות סבתא רבה של דוד	מבועז ורות יולד סבא של דוד
			איפה? תוצאת המעשים	

שאלות אפר"ת	הפסוק/ים או הנושא להשוואה: בין בנות לוט לבין תמר לבין רות	מ	מי? שוכבות עם אביהן	שוכבת עם בועז
			מה? לאחר השמדת סדום	לאחר מות בעלה
			מתי? חשבו שכל הגברים מתו	כי בעלה מת ולא ייבמו אותה
			למה? במערה	בגורן
ל	א	כיצד?	איפה? גרמו לו להשתכר	נשכבת לידו ומגלה "מרגלותיו"
			איפה? נולד בן אחד לכל אחת מהן	נולד ממנה ילד אחד
			איפה? נולדה ממנה רות סבתא רבה של דוד	מבועז ורות יולד סבא של דוד
			איפה? תוצאת המעשים	

שאלות אפר"ת	הפסוק/ים או הנושא להשוואה: בין בנות לוט לבין תמר לבין רות	מ	מי? שוכבות עם אביהן	שוכבת עם בועז
			מה? לאחר השמדת סדום	לאחר מות בעלה
			מתי? חשבו שכל הגברים מתו	כי בעלה מת ולא ייבמו אותה
			למה? במערה	בגורן
ל	א	כיצד?	איפה? גרמו לו להשתכר	נשכבת לידו ומגלה "מרגלותיו"
			איפה? נולד בן אחד לכל אחת מהן	נולד ממנה ילד אחד
			איפה? נולדה ממנה רות סבתא רבה של דוד	מבועז ורות יולד סבא של דוד
			איפה? תוצאת המעשים	

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות: **פקד, לזקוניו, סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות** (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)
בשעה טובה נולד יצחק כמובטח, אך הנס הוליד סיבוכ חדש. שרה לא מוכנה שישמעאל יתחלק בירושה עם בן הגר השפחה. ה' מצווה את אברהם לציית לכל מה ששרה אומרת לו ולפיכך נאלץ לגרש את בנו ישמעאל למרות שחש צער - על בנו (בלבד). בהמשך הפרק (22-34) אברהם כורת ברית עם אבימלך בשמו ובשם זרעו העתידי של יצחק - ללא קבלת רשות מה'.

השאלה	תשובה	? - מלא"ך
מי הדמות הראשית	אברהם	מ – מי? מה? מתי?
מה קרה לדמות הראשית?	מגרש / עוקד משפחתית - את ישמעאל	
מתי התרחש האירוע?	כאשר יצחק נגמל (מהנקה)	
למה קרה האירוע המרכזי?	א. כי ישמעאל מצחק עם יצחק. ב. כי שרה מסרבת שיירת שאת אברהם	ל – למה? א – איפה?
איפה התרחש האירוע?	אברהם מגיב בצער. לא כמו כאשר הגר ברחה לבדה שרק עובר ברחמה.	כ – כיצד? כמה?
כיצד התרחש האירוע	אברהם נותן להם מעט צידה לדרך (כמות שמסוגלים לסחוב על גבם בעצמם).	
כמה (זמן/אנשים/פעמים/ וכו')		

סוג שאלה	השאלה	תשובה
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוקים 1-3?	קושי: מדוע ישנה כפילות (בפסוק 1) והזרה מרובה (פסוק 2-3) על שמה של שרה? פתרון: ראה בהמשך הסבר על המילה מנחה שרה
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוקים 2-5?	קושי: מדוע יש חזרה מרובה על כך שיצחק הוא בנו של אברהם? פתרון: כדי למנוע לזות שפתיים אולי נכנסה להיריון מאבימלך (פרק כ') ולא מאברהם
קושי דתי	מה הקושי בפסוקים 3 ו 8?	קושי: 1. מדוע אברהם קורא ליצחק בשמו מייד בלידה ולא בברית המילה כנהוג כיום? 2. מדוע חוגג את הולדתו רק בגיל 3 (כשנגמל) ולא בברית מילה כיום? פתרון: 1. מנחה זה לא היה קיים. ב. השם נקבע ע"י ה' מראש. ג. לא חשש למותו. 2. כנראה נהגו לחגוג רק כאשר הרך הנולד יצא לגמרי מסכנת תמותה.
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוק 6?	קושי: מדוע שרה מתלוננת שה' עשה ממנה צחוק במקום להודות לו על הנס שעשה לה? פתרון: זו לא תלונה. זה דברי שבח. צחוק באותו מובן שאברהם צחק כשהתבשר על בן. אסמכתא: הפעם ה' לא כועס על התנהגותה למרות שהיא בגלוי.
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוקים 9?	קושי: מה רע שישמעאל "מצחק"? מה רע קצת צחוקים?! הוא נער בן 14 בסה"כ. פתרון: למצחק פירושים שונים (ראה קונקודנציה). למשל: עבודה זרה משחקים מיניים.
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוקים 10?	קושי: מה הקשר בין העובדה ששרה לא רוצה שישמעאל יחלוק בירושה לגירוש? פתרון: לפי חוקי ח'מורבי (171-170 S) כדי שבן אמה לא יירש יש לשחררו לחופשי.
קושי דתי	מה הקושי בפסוק 13?	קושי: כיצד אברהם מנשל את ישמעאל הבכור בניגוד לחוקי הירושה (דברים כ"א 17-15) פתרון: ראה פתרון לקושי זה בפרק יז.
מילה מנחה	בפסוקים 1-3	שרה - זהו נס גדול הרבה יותר ששרה הולידה (בגילה לאחר שנות עקרות) מאשר שאברהם הכניסה להריון (שמעולם לא היה עקר)
מדרש שם (גלוי/סמוי)	מדרש שם כפול	בפרק טז נקרא ישמעאל כי שמע ה' את הסבל של הגר. בפרק י"ז כי שמע את בקשת אברהם שישמעל יחיה/ישרוד/יהיה לעם. ובפרק זה הסיבה כי שמע את קול ישמעאל. באר שבע – מלשון שבועה (שנשבעו אברהם ואבימלך שהבאות שייכות לאברהם) ולא על שם 7 הכבשים שנתן אברהם לאבימלך כאות ברית לשבועה שנערכה ביניהם)
שיטת גמול	מהי שיטת הגמול בפסוקים 16+20?	מידה כנגד מידה – בגלל שהגר נאלצה להתרחק מבנה הגוסס מרחק של "כמטחוי קשת" בגלל שאברהם לא גירש אותם עם חמור/גמל עם מספיק מים ואוכל להגיע למצרים, עיסוקו יהיה "רובה קשת".
מבנה/אמצעי ספרות/רטורי	בפסוקים 11-9, 17 בפסוק 6	ריבוי כינויים - לישמעאל כינויים שונים המעידים על זווית ראייה שונות כלפיו (בן אמה, בן הגר, בן אברהם, נער) שאלה רטורית - לא מצפה לתשובה אלא להדגיש את המסר-צחוק עשה לי ה'?
"ניב"	בפסוקים ??	לזקוניו - בן "זקונים" הבן האחרון שנולד – בזקנת אביו/הוריו באשר הוא שם = כמות שהוא עכשיו-לפי מצבו הנוכחי (גם אם צפוי שיחטא)
מטרה אטיולוגית	של הפרק	להסביר מדוע יצחק ולא ישמעאל הם ממשיכי דרכו של אברהם
השקפה דתית	מהי ההשקפה?	אל אוניברסאלי - ה' מתגלה/שולט/מושיע בכל מקום ולא רק בבית אברהם

הגר וישמעאל	הגר	מי ?	מ	הפסוקים או הנושא להשוואה:	שווה לדעת להשוות... © יאיר בקר, ע"ד ומרצה לדידקטיקה. שיעורים פרטיים/רעיונות לפרשת שבוע בווסטאפ: 054-4-32-34-37
גורשו (=אברהם אקטיבי)	ברחה (=אברהם פאסיבי)	מה?			
לאחר שיצחק נגמל ישמעאל חזר רק לקבורת אברהם	כשנכנסה להריון חזרה הביתה תוך זמן קצר	מתי?			
גורשו ללא ציון יעד	ברחה למדבר	למה?			
עצוב	נותר אדיש	איפה?	ל	בין בריחת הגר לבין גירוש הגר	
הגר ובנה ישמעאל (בלי מספיק מים)	הגר לבדה (בלי מספיק מים)	כיצד?	א		
		כמה?	ד		

שאלות אפר"ת (=הכובע: האדום, שחור וצהוב – לפי כובעי החשיבה של דה בוננו) (הכובע הלבן = שאלות מלא"ך)	אירוע (כובע לבן)	פירוש
גירוש/סילוק		
פירוש חיובי (כובע צהוב)		
מונע סיכוי להתקרבות/ריפוי ה"תפוח הרקוב"		
עצוב מדוכא מתוסכל		
לא מגרש/שומר על קשר		
פירוש שלילי (כובע שחור)		
מונע השפעה שלילית של ה"תפוח הרקוב"		
שמח ומרוצה		
מגרש/מסלק/מנתק קשר		
רגש חיובי/שלילי (כובע אדום)		
תגובה (בעד/נגד)		

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות:

סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)

סיפור עקדת יצחק - סיפור דרמטי זה, נוהגים לקרוא כל שנה בבית הכנסת בראש השנה, לפני התקיעות בשופר העשוי מקרן של איל (שהוקרב במקום יצחק). סיפור דרמטי מטלטל זה מספר לנו על הנמנות של אברהם לשחוט ועל הנמנות של יצחק להישחט תוך הסתרת האירוע משרה שכנראה היתה אומרת את דברי המלאך "אל תשלח ידך!!!". התורה יוצאת במסר כפול: מחד, על המאמין להסכים לחרף נפשו ונפש היקר לו מכל – נפש בנו, ומאידך, התורה סולדת מקורבנות אדם!!

השאלה	תשובה	כובעי חשיבה/שאלות עמ"ר:
מי הדמות הראשית	אברהם	זה טוב/רע – להקריב את חיי ילדיך על מזבח אמונותיך/מולדת? להיות "ציוני" ולשלוח את הילד ל"קרבני" או להשתמש?
מה קרה לדמות הראשית?	עוקד את בנו יצחק	
מתי התרחש האירוע?	ויהי אחר הדברים האלו =לאחר גירוש/עקדת ישמעאל עליו נאמר "אל ירע בעיניך" (כי זה רצון ה') ולאחר הברית שכרת עם אבימך ללא רשות של ה'	ויהי ביום השלישי וישכם בבוקר מעיד על כך ש... אברהם מזדרז למצוות או לא נרדם כל הלילה או משכים לברוח מקולה של שרה "אל תשלח ידך אל הנער!!!"
למה קרה האירוע?	כי ה' צווה-מנסה אותו / מחליט להענישו (על הברית עם אבימלך)	
איפה התרחש האירוע?	בהר המוריה (המקום בו יבנה המקדש)	
כיצד התרחש האירוע	אברהם פועל בזריזות ומתקשה להסתיר את התרגשותו אף שלא מרבה במילים בהתחלה מתלווים אליו נערו בהמשך מתקדם עם יצחק בלבד.	
כמה (זמן/אנשים/פעמים)	כמה	

סוג שאלה	השאלה	תשובה
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוק 1?	קושי: מדוע פסוק 1 חושף את השיא הדרמטי (עושה לנו "ספויילר")? שזה רק "ניסיון"? פתרון: 1. מטרת הסיפור המקראי איננה החוויה הדרמטית של הקורא אלא חינוכו והמספר רוצה להפנות תשומת לב לדברים אחרים ולא לפתרון המתח שבסיפור. 2. היות והסיפור מוכר לכולם (התורה שבכתב מאוחרת לתורה שעברה בעל פה במסורת בקרב עם ישראל) הכותרת רק נועד לזיהוי הקטע בתוך הספר. 3. המילים "והאלוהים ניסה" הם מטרת הסיפור ולא הפתרון למתח בסיפור. מטרתו להעלות את אברהם על נס. לרומם אותו. זו כותרת ולא ספויילר ל"מתיחה". 4. המטרה להרגיע את קורא שה' לא מנסה כל אדם אלא אנשים כדוגמת אברהם, כלומר: רק את מי שמסוגל לעמוד בניסיון. ה' לא מנסה את מי שישבר מהניסוי.
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוק 2?	קושי: מדוע ה' לא אומר לאברהם קח את "יצחק" אלא מפרט תיאורים שונים? פתרון: ה' פונה אליו בהדרגה , כפי שעשה בצווי "לך לך – מארצך, מולדתך בית אביך"
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוקים 2?	קושי: 1. מדוע ה' לא אומר לאברהם היכן יהיה מקום העקדה? 2. מדוע ה' מצווה את אברהם לעקוד את בנו הלוא זה סותר את הסלידה מקורבנות אדם שנהגו בהם עובדי עבודה זרה? פתרון: 1. כדי שלא יהיה מכון מטרה להגיע אל היעד. המטרה היא ההליכה. ההרהורים. 2. לפי חז"ל הניסיון הוא עונש (מידה כנגד מידה) על כך שלא הקריב קורבן תודה על נס הולדת יצחק. עשה משתה לכל מכריו, אך לא הביא קורבן תודה לה'.
קושי כרונולוגי	מה הקושי בפסוקים 3?	קושי: כיצד חשב (קשר/הידק) את החמור לפני שביקע את עצי העולה? פתרון: הדבר מעיד על ההתרגשות. הבלבול בסדר הפעולות שנקט.
קושי מסוג סתירה	מה הקושי בפסוקים 2-3	קושי: ה' אמר או לא אמר לאברהם היכן תהיה העקדה? פתרון: רק בסוף גילה לו אך אברהם הכל לכיוון הכללי שנאמר לו כבר מהרגע הראשון.
קושי לשוני	מה הקושי בפסוקים	קושי: מדוע ה' מכוונה בהיא הידיעה "האלוקים"? פתרון: אולי כדי לרמוז לנו שהאלוהים מנסה את כולנו בעקדת בנינו ולא רק את אברהם. הסיפור הוא על האלוהים שמנסה בני"א (גם את אברהם אך לא רק את אברהם)
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוק 5?	קושי: מדוע אברהם מודיע לנערים שמשאיר עם החמור שהוא עומד לחזור עם יצחק למרות שהוא לוקח את הסכין והאש ואת יצחק ואין לו שה להקריבה? פתרון: 1. לא רצה להבהיל את יצחק שעדיין לא יודע שהוא השה לעולה. 2. "ניבא ולא ידע מה ניבא". אמר נבואה בלי להבינה.
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוק 6?	קושי: לשם מה רשום שאברהם ויצחק הלכו "יחדיו"? וכי הלכו לאותו מקום "לחוד"? פתרון: "כאיש אחד בלב אחד" למרות החשד שהתעררר בלב יצחק כאשר ראה שאין שה.
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוק 7?	קושי: 1. מדוע כתוב פעמיים "ויאמר" בלי שיש אמירה אלא רק בפעם השניה בלבד? 2. מדוע יצחק מצוין שיש אש ועצים ומתעלם מהמאכלת? 3. מה התשובה של אברהם? הוא מתעתע בו? עונה לו? מתחמק ממנו? 4. מדוע שוב מציינים שהם הולכים "יחד" (לאותו מקום באותו זמן?!!) פתרון: 1. יצחק ניסה להוציא הגה ולא הצליח. רק בפניה השניה הצליח להוציא את המילה "אבא!" ורק בפעם השלישית לשאל את השאלה. 2. יצחק לא היה מסוגל לציין את כלי הרצח. כבר הבין שהוא השה עוד לפני ששאל. 3. עונה תשובה דו משמעית. מצד אחד נוטע בו תקווה שה' יזמן להם שה. מצד שני רומז לו – אתה השה "ה' יראה לו השה לעולה - בני" 4. כדי להדגיש כי גם כאשר היה ליצחק ברור כשמש מטרת ההליכה וסרו ה"חשדות" הוא קיבל על עצמו ללכת עם אברהם אביו מתוך אמונה מוחלטת באביו
קושי כרונולוגי	מתי נכתב פסוק 14 בו מדווח כיצד מכנים "כיום" את הר המוריה?	קושי: כתוב "אשר יאמר היום..." אולם בתקופת משה עדיין הר הבית לא היה קדוש. פתרון: לפי הגישה הביקורתית – זו הערת עורך שהתווספה לאחר בית המקדש ה-1 לפי הגישה המסורתית-גם לפני שנקבע מקום המקדש בהר המוריה אמרו שזה הר ה'. היו מספר מקומות שהתקדשו בתקופת האבות (בית אל, וכיו"ג) גם הר המוריה.
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוק 15-16?	קושי: מדוע שוב מסופר על התגלות המלאך לאברהם? פתרון: לפי הגישה הביקורתית – זה עריכה של שתי גרסאות שהיו לסיפור. לפי הגישה המסורתית-המלאך שוב מתגלה לאחר הקרבת האייל לברך את אברהם

מילה מנחה	בפסוקים 1,7-8?	אבי-בני : מדגישים את הקשר הורה ילד החם שהיה בין אברהם ליצחק בנו היחיד משרה הנני : מדגיש את הקונפליקט של אברהם שהוא קרוע בין אהבת ה' לאהבת בנו.
מעשה אבות...	מהו הסימן לבנים?	לדאבוננו ההיסטוריה האנושית אילצה יהודים מכל הדורות להיכנס לנעליו של אברהם ולעקוד את בניהם על מזבח אמונתם. לא רק "בכאילו" אלא בפועל ממש. אם סיפור חנה ושבת בניה הדהים את חז"ל הרי שהוא כבר מחוויר מסיפורי השואה.
מבנה/אמצעי ספרותי/רטורי	מבנה הפרק	מבנה דרמטי : אקספוזיציה (הצגת המקום, זמן, הדמויות ומעמדן). קונפליקט/סיבוב (לעקוד את יצחק האהוב), שיא דרמטי (הנפת המאכלת), התרה/נקודת מפנה (המלאך-אל תשלח ידך), סיום/השקטה (הברכות לאברהם).
"ניב"	בפסוקים 3, 9-10	ריבוי פעלים – מעיד על הזריזות של אברהם
מטרה אטיולוגית / או: השקפה דתית / היסטוריוסופית	של הפרק	אל תשלח ידך אל הנער – מהדהד – מצווה לא לפגוע בשם האמונה שלך באנשים אחרים
		להסביר מדוע המקדש נבנה דווקא בהר המוריה?
		להסביר את הסלידה של התורה מקורבנות אדם.

<p>שווה לדעת להשוות... © יאיר בקר, עו"ד ומרצה לדיקטטיקה. שיעורים פרטיים/רעיונות לפרשת שבוע בוטסאפ: 054-4-32-34-37</p>	<p>הפסוקים או הנושא להשוואה: בין עקדת יצחק לבין עקדת ישמעאל</p>	מי ?	יצחק	ישמעאל
		מה?	נעקד	מגורש
		מתי?	לפי חז"ל בגיל 37 (בהנחה וזה קרה בסמוך למות שרה, שמתה בגיל 137 של אברהם) (ההפרש ביניהם 10 שנים לאור המסופר בפרקים הקודמים)	בסביבות גיל 15-16 (יצחק נולד ונימול כאשר ישמעאל היה בן 13 וגורש כשיצחק נגמל בגיל 3-2)
		למה?	ה' ציווה / עונש על הברית עם אבימלך ללא אישור מה' / לפי חז"ל עונש על כך שלא הקריב קורבן תודה על הולדת יצחק	כי כך דרשה שרה כדי שלא ירש את אברהם יחד עם יצחק
		איפה?	הר המוריה (הר "ה-יראה")	גורש למדבר
		כיצד?	כמעט מת פיזית	נעקד מבחינה משפחתית
		כמה?	היה בנו היחיד בזמן העקדה	נותר לו עוד בן חוץ ממנו

שאלות אפר"ת (=הכובע: האדום, שחור וצהוב – לפי **כובעי החשיבה של דה בוננו**) (הכובע הלבן = שאלות מלא"ך)

אירוע (כובע לבן)	להשתמט משירות קרבי
פירוש	<p>פירוש חיובי (כובע צהוב) מגן על חיי אין שום דבר בחיים ששווה למות למענו אני חי רק כדי לחיות וכל דבר שכרוך בלמות למענו זה מחיר כבד מידי ולא בשבילי. קדושת החיים היא הערך העליון! חיי אדם זה הערך העליון. (תפיסה הומניסטית).</p> <p>פירוש שלילי (כובע שחור) אין מי שיגן על המשפחה/עם. אם אין לך למה למענו, אין לך סיבה משמעותי לחיות/להקדיש את חייך עבורה. חיי אדם זה ערך גבוה אך לא היחיד. המלחמה על האמת והצדק היא לעיתים (!) ערך גבוה יותר. לא אחת מדענים העדיפו למות ולא לשנות את דעתם! זה שאתה נושם... זה לא אומר שאתה "חיי"... בעלי חיים יש להם שאיפה אחת – לחיות. לבני אדם יש שאיפה – למצוא סיבה שראוי בגללה ולמענה – להיות/לחיות או לא להיות...</p>
רגש חיובי/שלילי (כובע אדום)	הבנה, הכלה, אמפתיה למשתמטים
תגובה (בעד/נגד)	משתמט. לא מגן על העם והמולדת שלי. רק על עצמי

שאלות אפר"ת (=הכובע: האדום, שחור וצהוב – לפי **כובעי החשיבה של דה בוננו**) (הכובע הלבן = שאלות מלא"ך)

אירוע (כובע לבן)	(למות למען) חופש תנועה
פירוש	<p>פירוש חיובי (כובע צהוב) חופש תנועה הוא הכרחי להתקדמות האנושות. איך נגיע לבי"ס/עבודה? יתרה מכך, איך נגיע לבית חולים?</p> <p>פירוש שלילי (כובע שחור) חופש תנועה זה פריבילוגיה שלא שווה חיים של אף אדם. לא יקרה כלום אם ילכו ברגל/ירכבו על סוסים. אז ההתקדמות תהיה יותר איטי. בשביל קצב ההתקדמות מהיר שווה שבמוצע כל יום ימות אדם בישראל ויפצעו כעשרה??</p>
רגש חיובי/שלילי (כובע אדום)	שמח שיש לי כלי רכב / מישהו שיסיע אותי
תגובה (בעד/נגד)	מאפשר לאנשים לנסוע ברכבים למרות שנהרגים

שאלות אפר"ת (=הכובע: האדום, שחור וצהוב – לפי **כובעי החשיבה של דה בוננו**) (הכובע הלבן = שאלות מלא"ך)

אירוע (כובע לבן)	חתוך בסכין את הלב של הבן שלך!!!
פירוש	<p>פירוש חיובי (כובע צהוב) ניתוח לב פתוח – זה מציל חיים</p> <p>פירוש שלילי (כובע שחור) זה רצח</p>
רגש חיובי/שלילי (כובע אדום)	גאווה, סיפוק, תקווה, אושר
תגובה (בעד/נגד)	מנתח

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות: **כסף מלא, אחוזת קבר, עם הארץ**
סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)
שרה מתה (עם/בלי קשר לסיפור העקדה !!!) ואברהם מעב את קבורתה כדי לנהל משא ומתן מתוחכם עם תושבי קרית ארבע כדי לרכוש חלקת קבר לשרה. מבנה מערת המכפלה המוכר לנו כיום הוא מבנה עצום שבנה הורדוס מאות שנים מאוחר יותר.

שאלה	השאלה	תשובה	? - מלא"ך
מ – מי?	מי הדמות הראשית	אברהם	כובעי חשיבה/שאלות עמ"ר: זה טוב/רע - לקבל מתנות חינם? למכור קרקעות?
מה?	מה קרה לדמות הראשית?	מתעקש לקנות קבר לשרה מכספו	
מתי?	מתי התרחש האירוע?	בין מותה בגיל 127 לקבורתה (בגיל 137)	
ל – למה?	למה קרה האירוע המרכזי?	כי רצה בעלות על הקרקע ולא שכירות חינם	
א – איפה?	איפה התרחש האירוע?	בחברון/קרית ארבע/מערכת המכפלה	
כ – כיצד?	כיצד התרחש האירוע	משא ומתן פומבי	
כמה?	כמה (זמן/אנשים/פעמים/ וכו')	400 שקל כסף	

סוג שאלה	השאלה	תשובה
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוקים 1-2?	קושי: 1. מדוע יש חזרה משולשת על המילה "שנה" (מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים)? 2. מדוע מציינים באיזה גיל נפטרה? (שרה האישה היחידה בתנ"ך שכתוב גיל פטירתה)
		פתרון: 1. מדרש - להדגיש שבגיל 100 היתה זכה כמו בגיל 20 לעניין חטאים. ובגיל 20 היתה יפה כמות בת 7 (ישנם מדרשים נוספים בכיוון זה). 2. שנת פטירתה לא נועד לחישוב מניין השנים לבריאת ה"אדם" אלא לחישוב מניין השנים שמערת המכפלה נרכשה לטובת עם ישראל.
קושי	מדוע האות כ' כתובה כ"אות זעירה"?	הסבר "טכני": שכחו לרשום את האות והשלימו אותה בקטן ומאז מעתיקים אותה כך הסבר "מהותי": להדגיש שהצניע את הבכי שלו כדי שלא יסחטו אותו במחיר לקבר
קושי מסוג סתירה	מה הקושי בפסוקים 4?	הקושי: כיצד אפשר להיות גם "גרי" וגם "תושבי"? זה "אוקסימורון" . הפתרון: הגרתי מארץ אחרת וכעת אני תושב קבע. (אך עדיין משולל זכות לרכוש קרקע)
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוקים 9?	קושי: מדוע אברהם מסרב לקבור את שרה בחינם? ומדוע מסרבים למכור לו? פתרון: 1. מתנה אפשר לקחת חזרה. אפשר לראות בה כמשהו מושאל בלבד. כמו שכירות ללא תשלום לתקופה קצרה. 2. רצה להתחיל לרכוש בעלות על הארץ המובטחת והם לא רצו לתת לו בעלות
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוק 9?	קושי: מדוע הכתוב מפרט היכן בשדה נמצא שטח הקבורה? פתרון: להדגיש את כישורי המשא ומתן של אברהם, שניסה להפחית מערך השדה ומכירתו לגרים, והדגיש שהוא נמצא בקצה ולא במרכז או בתחילת השדה ולא יפריעו לו.
קושי דתי	מה הקושי בפסוק 11?	קושי: מדוע ה' מכביד את לב בני חטא ולא מקל על אבלו של אברהם? פתרון: הוא מעמיד את אברהם בניסיון האם יתלונן שה' לא מקיים את הבטחתו שהארץ תהיה שלו ושל זרעו
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוק 13?	קושי: מדוע אברהם לא מסביר מדוע רוצה לקבור את שרה בחברון? מדוע מתעקש לקנות דווקא מהם/דווקא במקום זה? פתרון: רצה לקבור במקום שלפי המסורת קבורים אדם וחווה. לא רצה לגלות להם כדי שלא יסחטו אותו במחיר.
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוקים 15-18?	קושי: מדוע יש חזרה על כך שהרכישה בוצעה בפני תושבי המקום? פתרון: 1. כי זה חלק מתהליך הרכישה-שיש עדים לרכישה. 2. כדי להדגיש את חוסר האמון של אברהם במוכר.
קושי רעיוני	בסיפור הקנייה	קושי: 1. מדוע מכירת קרקע היא עניין כל כך סבוך? 2. למה המתין למות שרה? 3. מה מטרת הסיפור? פתרון: 1. בגלל מחירה הגבוה יחסית ובגלל שזה נכס נצחי לכן חשוב שלא יעשו טעויות או לא יעבור לידים/שכנים לא רצויים. 2. לא ידע היכן תמות במהלך מסעותיו בארץ והיכן ירצה לקבור אותה. ידע שלא יסכימו לשקול את בקשתו כל עוד היא חיה. 3. מטרת הסיפור להדגיש את התגשמות ההבטחה "ואגדלה שמך". אל אברהם תמיד פונים בתארי כבוד והוא נקט לשון רגילה.
מילה מנחה	בפסוקים 9-12	נתן = מצד אחד רומזת על נתינה (לכאורה במתנה) מצד שני זה פועל שמבטא גם קנייה (תנה לי את כרמך=מכור לי כרמך). אקבור מתי – 3 פעמים (100% מהפעמים בתנ"ך) – לב ליבו של הפרק.
מדרש שם (גלוי/סמוי) או: תפיסת אלוהות	מה מדרשי השמות בפרק	קרית ארבע – על שם הארבעה ענקים שחיו בה, או ארבע זוגות שקבורים בה, או שהיתה עיר שמחלוקת לארבע רובעים. מערת המכפלה = מערות קבורה/קברים/תאים כפולים (לגבר ולאשה)
מעשה אבות...	מדוע מפרטים על קניית הקרקע ע"י אברהם?	מאברהם עבור דרך יעקב (שקנה בשכם את המקום בו יקבר יוסף), ודוד המלך (שקנה את יבוס – את ירושלים) ועד ימינו, גאולת הארץ נעשית באמצעות קניית הקרקעות מידי יושביהם הקודמים. בראשית הציונות הוקמה קק"ל למטרה זו. ומאידך, כיום, גם מדינת ישראל מונעת ממליונרים ערבים בחו"ל לקנות קרקעות בארץ, כמו שבעבר אסרו על יהודים לקנות קרקעות מערבים. ראו: סעיף 1 לחוק יסוד: מקרקעי ישראל .
מבנה/אמצעי ספרותי/רטורי	מהו מבנה המשא ומתן?	מבנה משפטי של "הצעה וקיבול" הקונה נותן הצעה והמוכר צריך להסכים לה. לאחר מכן אם יש הסכמה יש העברת תשלום וכן התנהגות של "מנהג בעלות" פעולה בקרקע ללא מחאת המוכר שמעידה שהקרקע נמכרה.
יסוד מיתולוגי או: "ניב"	בפסוקים 15, 16	"ביני ובינך מה היא" = בינינו - זה סכום קטן. לא משמעותי. "כסף עובר לסוחר" = כסף סחיר וקביל בכל העולם (בימינו - דולרים וארו)

שאלות אפר"ת	(=הכובע: האדום, שחור וצהוב – לפי כובעי החשיבה של זה בוננו)(הכובע הלבן = שאלות מלא"ך)
אירוע (כובע לבן)	קבלת מתנת חינם
פירוש	פירוש חיובי (כובע צהוב) לא עולה לי כסף. מבטא הערכה כלפיי.
תגובה	פירוש שלילי (כובע שחור) אין מתנות חינם.. זה בסה"כ השכרה חינם לזמן קצר. חינם=הכי יקר משלם ולא מסכים לקבל דברים במתנה

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות:

סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)

הפרק הארוך ביותר בספר בראשית... מספר כיצד עבד אברהם מוצא ומביא מחרן את רבקה (אחות לבן) לכנען ליצחק לאישה, תוך הקפדה על השמטת/הוספת/שינויי פרטים בין מה שנאמר לו והוא עשה לבין מה שהוא מספר ללבן האח שאחראי על נישואי רבקה - בכדי שמשמיתו תצליח. הפרק נראה "טבעי" לחלוטין אך הוא מעביר אותנו מהסתכלות ילדותית (אינפנטילית) על ה' למבט בוגר ומפוכח על המושג "התערבות ה' בעולם". הפרק לא מציג נס על טבעי וגלוי לעין, אלא צירופי מקרים, המניחים מצד אחד "בחירה חופשית", מאידך, בסופו של מובילים ליעד הרצוי (מזכיר את סיפורי יוסף ואת מגילת רות ומגילת אסתר וכמובן את בריאת העולם באמצעות אבולוציה "מקרית"). ההשקפה ההיסטוריוסופית הדתית - ה' הוא אל ההיסטוריה - גם אם בהווה זה סמוי מהעין.

השאלה	תשובה	? - מלא"ך
מי הדמות הראשית	אברהם	מ - מי?
מה קרה לדמות הראשית?	משדך אישה לבנו	מה?
מתי התרחש האירוע?	כשאברהם זקן (בא בימים)	מתי?
למה קרה האירוע המרכזי?	לא רצה שיתחתן עם מקומית/כנענית	ל - למה?
איפה התרחש האירוע?	חרן	א - איפה?
כיצד התרחש האירוע	עבדו עשה מבחן מים לנערה	כ - כיצד?
כמה (זמן/אנשים/מעמים/וכו')	השקתה גם אותו וגם את כל גמליו	כמה?

סוג שאלה	השאלה	תשובה
קושי תחבירי	מה הקושי התחבירי של פרק זה?	הקושי: מדוע יש חזרה ופירוט כה רב של תהליך השידוך בספר שנוטה לקמץ במילים?? הפתרון: 1. "יפה שיחת עבדי אבות מתורת בניס" לעיתים ניתן ללמוד יותר מסרים חינוכיים וערכיים משחת חולין של עבד שגדל/פעל לצד אבות האומה, יותר מהלכות מפורשות (בין אדם לחברו/למקום) שכתבו ע"י משה לאחר רידתו מהר סיני. 2. בלי השוואת הגרסאות, בין דברי העבד למה שקרה לפי גירסת "המספר המקראי" לא היה ניתן להבין שמדובר בזיווג ניסי. היינו סבורים שזה סתם צירוף מקרים שנגמר טוב. זו לא פעם ראשונה ואחרונה שהתורה למרות דרכה לקצר, כופלת את דבריה. לפי הגישה הביקורתית - זה עדות לגרסאות שונות שכתבו בתקופות שונות. לפי הגישה המסורתית - זה נועד להעניק לנו זווית ראייה נוספת - מעמיקה יותר.
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוקים 2-3, 9??	הקושי: היכן ומדוע יש צורך להניח את היד בשעת אמירת השבועה? הפתרון: "תחת ירכי" = כינוי לאיזור איבר המין הגברי. טקס השבועה כולל "נקיטת חפץ (קדוש)". בעבר נשבעו תוך אחיזת שדיים שסמלו פריון. אברהם ממיר זאת למשהו דתי/יהודי - ל"ברית מילה". בנצרות מקובל עד היום שבועה על תנך.
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוקים 3?	הקושי: מדוע אברהם לא רוצה שיצחק ישתדך למשהי מקומית/כנענית? הפתרון: 1. אישה מקומית עלולה לקבל "גב" מהמשפחה שלה ולא לקבל את התרבות והאמונה של יצחק לכן אברהם מעדיף אישה מארץ זרה. 2. הכנעניות נחשבו רעות בעיני אברהם - לחוסרות גדולות יותר מאשר עמי הסביבה.
קושי רעיוני/דתי	מה הקושי בפסוקים 5-8?	קושי: מדוע אברהם מעדיף שיצחק ישאר רווק ולא ינשא בחו"ל? הפתרון: אם ינשא בחו"ל יש חשש שישאר עם משפחת המוצא של האישה (נישואי "מטרי-לוקאליים" כלשון הסוציולוגים), ולא ישוב לארץ שה' צווה את אברהם לגור בה. הציווי היחיד שחל על אברהם הוא לגור בארץ. לא להתחתן. הוא התברך בזרע רב אך לא במצוות פרו ורבו. מבחינתו ה' יצטרך לדאוג לכך שליצחק יהיו ילדים בלי לרדת מהארץ ובלי להינשא למקומית.
קושי רעיוני	מה הקושי הרעיוני בפסוק 10?	קושי: למה צריך 10 גמלים למסע? למה לא די בגמל או שניים (לעצמו ולאישה)? פתרון: הוא מתכוון לאפשרות שהמשפחה של הבחורה תסכים לשדך אותה בגלל עושרו של יצחק ולכן הוא צריך להראות את עושרו ואף לתת "מוהר" (תשלום) כפי שהיה נהוג
קושי דתי	מה הקושי בפסוק 14?	קושי: 1. האם מותר להציב לה' דרישות לסימנים ואותות מה כדאי לבחור? 2. מה רצה לבדוק העבד באמצעות "מבחן המים"? זה לא סטנדרטי שאנשים מגישים עזרה לבקשת אדם צמא? פתרון: 1. מצד אחד יש איסור "ניחוש" לומר שאם יקרה כך וכך סימן שכן וכך. מצד שני זו תפילה לכך שתגיע נערה שעושה חסד ולא סתם סימן ללא קשר לקבלת ההחלטה. למשל, אסור להגיד אם תבוא בחורה עם חולצה ירוקה סימן שהיא צריכה להיות אשתי. 2. הוא בוחן את "הגדלת הראש" שלה. האם תצא ידי חובה במתן מים כפי שביקש או מעבר לכך - גם לגמליו. וכן, באיזו מידה של שביעות רצון היא ממלא משימה זו. דבר שיעיד האם היא אשת חסד או לא.
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוק 16?	קושי: מדוע יש כפילות ורשום שהיא "בתולה" ו"שי"איש לא ידעה" הרי זה היינו-הך. פתרון: להדגיש שלא קיימה יחסים מיניים מכל סוג שהוא ולא רק יחסי מין "רגילים"
קושי כרונולוגי	מה הקושי בפסוק 22?	קושי: מדוע העבד נותן מתנות/תכשיטים עוד לפני שמברר את זהות משפחתה? הרי אברהם שלח אותו לחפש אישה ממשפחתו - משפחת נחור - הוא רצה באחת האחייניות שלו ולא כל בחורה. פתרון: העבד חש בטחון מלא בה' שזימן לו את האישה כפי שביקש.
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוקים 29+50?	קושי: מדוע לבן "מתערב" בנישואי רבקה אחותו? מדוע לא ההורים מטפלים בכך? פתרון: האבא כבר מת. בעת העתיקה הילדה היתה ברשות אביה ואם מת ברשות אחיה עד שתנשא בגלל שכלכלה היתה גברית בלבד אישה ללא גבר שיתמוך בה כלכלית לא שרדה (או נאלצה לרדת לזנות).
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוק 57?	קושי: מדוע לבן לפתע שואל לדעת הנערה הרי כבר אמר שמסכים לשידוך? פתרון: ניסה אולי לשמוע לבטים/התנגדויות ואז לסחוט יותר מתנות עבור מסירתה לאישה.
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוק 59?	קושי: למה רבקה היתה צריכה מינקת? היא כבר עומדת להינשא?? פתרון: המינקת הפכה למשרתת האישית שלה בבית לבן ובגלל עושרו של יצחק גם בבית יצחק.
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוק 64?	קושי: מדוע נפלה מהגמל? פתרון: לאות כבוד ליצחק. כמו "ליפול על פניו"
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוק 65?	קושי: מדוע מתעטפת/מסתתרת בצעיף? פתרון: מתוך צניעות. לא רוצה שישפוט אותה דבר ראשון לפי המראה החיצוני המיוחד שלה. ואולי פשוט כי התביישה. מבוכה טבעית לחלוטין.

<table border="1"> <tr> <th>המילה</th> <th>כמות פעמים בפרק</th> <th>% הפעמים בתנ"ך כולו</th> <th>הדגש</th> </tr> <tr> <td>גמל</td> <td>18</td> <td>שליש מהפעמים!</td> <td>אביזרים ופעולות</td> </tr> <tr> <td>כד</td> <td>9</td> <td>חצי מהפעמים!</td> <td>ייחודיים לסצנת</td> </tr> <tr> <td>שאב</td> <td>8</td> <td>כחצי מהפעמים!</td> <td>דפוס הנישואין</td> </tr> <tr> <td>צמיד</td> <td>3</td> <td>חצי מהפעמים!</td> <td>של יצחק ורבקה</td> </tr> </table>	המילה	כמות פעמים בפרק	% הפעמים בתנ"ך כולו	הדגש	גמל	18	שליש מהפעמים!	אביזרים ופעולות	כד	9	חצי מהפעמים!	ייחודיים לסצנת	שאב	8	כחצי מהפעמים!	דפוס הנישואין	צמיד	3	חצי מהפעמים!	של יצחק ורבקה	בפרק	מילה מנחה
	המילה	כמות פעמים בפרק	% הפעמים בתנ"ך כולו	הדגש																		
	גמל	18	שליש מהפעמים!	אביזרים ופעולות																		
	כד	9	חצי מהפעמים!	ייחודיים לסצנת																		
	שאב	8	כחצי מהפעמים!	דפוס הנישואין																		
צמיד	3	חצי מהפעמים!	של יצחק ורבקה																			
מבנה/אמצעי ספרותי/רטורי	בפסוקים 2?	מבנה הדרגתי – מהקל לכבד. עבדו, זקן ביתו, המושל בכל אשר לו. לא סתם עבד אלא הכי מבוגר מנוסה זה ששולט בכל.																				
"ניב"	בפסוקים 57	" נקרא לנערה, ונשאלה את-פיה " = נשאל את בעל העניין מה דעתו בנושא לפני שמחליטים בשבילו....																				

<p>שווה לדעת להשוות</p> <p>© יאיר בקר, עו"ד ומרצה לדידקטיקה. שיעורים פרטיים/רעיונות לפרשת שבוע בוטסאפ: 054-4-32-34-37</p>	סוג ההבדל	ההבדל
	הוספה	העבד הוסיף שאברהם קילל אותו אם יסטה מתפקידו. דבר שלא קרה.
	פירוש	העבד מפרט את העושר של אברהם ולא רק מציין שהוא התברך "בכל"
	השמטה	לא מספר שאם לא ימצא אישה השבועה מבוטלת. לא חוזר על הצעתו לקחת את יצחק לחו"ל
	שינוי	העבד מספר שקודם שאל לזהות משפחתה ורק אח"כ נתן לה מתנות/תכשיטים
מטרם	לשפר את סיכויי ההצלחה של השידוך	

<p>השוואה בין סצנות דפוס נישואין</p>	מי?	יצחק	יעקב	משה	אליהו	נקודות דמיון
	מה?	היה פסיבי. הכל נראה טבעי לחלוטין.	נס הזזת האבן	גרש את הרועים שהפריעו להן להשקות את עדריהן	נס כד הקמח	לרוב יש נס / פעולה של הגבר למען האישה
	מתי?	כשהגיע לפרקו	כשברח מעשיו	כשברח מפרעה	שברח מאחאב	לרוב הם בבריחה
	למה?	אביו החליט להשארו	גנב ברכתו	הרג מצרי	בגלל שהטיל בצורת	לרוב בצעו פשע
	איפה?	חרן	בבאר בחרן	מדיין	בצרפת ליד צידון	תמיד בחו"ל
	כיצד?	העבד חתן מבחן	ראה את יופיה	הבנות בחנו אותו	בחן אותה מבחן מים	תמיד מבחן ומים/באר.
	כמה?	יעקב ועשיו	יוסף ובנימין	אלעזר וגרשום	לא נישא. החייה את בנה	לרוב נולד "גיבור"

תרגיל: הצע קריטריונים אחרים להשוואה בין סצנות הדפוס? (ראה "קוים להצלחה במקרא" עמודים 192-191)

שאלות אפר"ת	(=הכובע: האדום, שחור וצהוב – לפי כובעי החשיבה של דה בונו)(הכובע הלבן = שאלות מלא"ך)
אירוע (כובע לבן)	להתחתן עם בן זוג עשיר
פירוש	פירוש חיובי (כובע צהוב) / פירוש שלילי (כובע שחור)
רגש חיובי/שלילי (כובע אדום)	יוריד ממני את הדאגות הכלכליות אוכל להתמקד בטיפוח העצמי ו/או בילדיי
תגובה (בעד/נגד)	בטחון כלכלי
	כעס תסכול מרירות שלא שואלים את דעתי
	מתחתן/ת עם בן זוג עשיר
	לא מתחתן עם אדם בדרגה כלכלית גבוה ממני

שאלות אפר"ת	(=הכובע: האדום, שחור וצהוב – לפי כובעי החשיבה של דה בונו)(הכובע הלבן = שאלות מלא"ך)
אירוע (כובע לבן)	להכיר מישהו במסיבה
פירוש	פירוש חיובי (כובע צהוב) / פירוש שלילי (כובע שחור)
רגש חיובי/שלילי (כובע אדום)	יודעת איך הוא נראה ואם החיך שלו מוצא חן בעיני
תגובה (בעד/נגד)	משוכה מינית למי שנראה/ניראית טוב, מרגישה/ מחמאה שפונים אלי בגלל המראה שלי.
	הולכת למסיבות ודופקת "הופעה"...
	מרגיש "עלבון לאינטליגנציה" ששופטים אותי לפי מראה חיצוני בלבד. מראה מוגוך שמנסים להרשים אותי עם הגוף ולא עם התכונות והרגשות.
	לא מקבלת/ הצעות חברות במפגשים במסיבות

שאלות אפר"ת	(=הכובע: האדום, שחור וצהוב – לפי כובעי החשיבה של דה בונו)(הכובע הלבן = שאלות מלא"ך)
אירוע (כובע לבן)	להגר לארץ זרה (כדי להתחתן/כל מטרה)
פירוש	פירוש חיובי (כובע צהוב) / פירוש שלילי (כובע שחור)
רגש חיובי/שלילי (כובע אדום)	אכיר סגנון אחר. אפתח דף חדש באמת
תגובה (בעד/נגד)	סקרנות, תקווה
	לא מהגרת/ת

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות:

סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)

גם רבקה (ואולי גם יצחק) עקרה/ים אלא שהם מחליטים להתפלל ולא לעשות ילד עם שפחה או לחכות לנס. כבר בבטן יעקב ועשוי מתקוטטים. רבקה מתייעצת עם איש אלוהים כל שהוא אך לא עם בעלה יצחק. רמז מטרים למערכת היחסים ביניהם. התנ"ך מבליט את ההבדלים בין עשוי ליעקב, ומציג את עשוי כיוורש לא לגיטימי- עשוי בז לבכורה ומוכר אותה במחיר מגוחך – מרק עדשים. יעקב מוצג כ"לא תמים" במובן ה"נאיבי". הוא אחד שיודע לצוד ולארום לאחיו בשעת כושר. לא כתוב מדוע חפץ בבכורה. ניתן לשער כי רצה להיות הבן הממשיך של יצחק. הבין שיש רק בן ממשיך אחד לאור גרוש ישמעאל ולאור העובדה שנכון לעכשיו יצחק אהב רק את עשוי

השאלה	תשובה	? - מלא"ך
מי הדמות הראשית	יעקב	מ – מי?
מה קרה לדמות הראשית?	קונה את הבכורה	מה?
מתי התרחש האירוע?	כאשר עשוי חוזר עייף מצייד	מתי?
למה קרה האירוע המרכזי?	כי רצה להיות הבן הממשיך של יצחק.	ל – למה?
איפה התרחש האירוע?	באוהל של יעקב	א – איפה?
כיצד התרחש האירוע	משביע אותו שלא יחזור מהמכירה	כ – כיצד?
כמה (זמן/אנשים/פעמים/ וכו')	בתמורה לנוזד עדשים	כמה?

סוג שאלה	השאלה	תשובה
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוקים 19:	הקושי: מדוע כתוב פעמים על קשר הביולוגי אב-בן של אברהם ויצחק? הפתרון: מטרת הכפילות להדגיש שאברהם ולא אבימלך הוליד את יצחק.
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוקים 20:	הקושי: 1. מדוע צריך לציין שרבקה היא האחות של לבן? 2. מדוע היחיד (בבראשית) שמפורט באיזה גיל התחתן זה יצחק אבינו? הפתרון: 1. כי היה אחראי על שידוכיה (כי אביה מת) והוא יוליד בהמשך את רחל ולא 2. כי נישואיו זכו להבלטה מיוחדת (בפרק הקודם) והם מעידים על פאסיביותו
קושי לשוני	מה הקושי בפסוקים 22:	הקושי: מה הכוונה במילה "התרוצצו" מלשון איזו מילה המילה הזו? (מה השורש)? הפתרון: 1. מלשון רץ. הם זה ללא הפסקה ומהירות כאילו רצים בבטן אימם. 2. מלשון רצץ. הם רוצצו/הרביצו אחד לשני.
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוקים 25-26?	קושי: מדוע לא מתואר המראה החיצוני של יעקב (איש חלק) לאור פירוט מראה עשוי? הפתרון: התורה בכוונה מעניקה אפיון ישיב לתכונה החיצונית עשוי ואפיון עקיף לתכונה הפנימית (תחרותית) של יעקב כדי לעשות הנגדה מלאה בין שתי הדמויות. אחד מסתכלים עליו רק שטחית ורק מבחוץ והשני בצורה מעמיקה וכלפי הנפש פנימה.
קושי עובדתי	מה הקושי בפסוק 26:	קושי: כיצד בלידה יעקב אחז בעקב עשוי? הרי התינוק לא יוצא עם הידיים תחילה פתרון: כשם שהמספר "יודע כל" יודע שמדובר בתאומים ושהם מתרוצצים בבטן (כל זה בלי אולטרסאונד...) כך הוא מתאר את האחיזה של יעקב בבטן ולא במהלך הלידה! ואכן הגירסה בספר הושע י"ב 4, היא: בבטן עקב את אחיו
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוק 28:	קושי: מדוע כתוב נימוק לאהבת יצחק את עשוי ולא רשום לאהבת רבקה את יעקב? פתרון: 1. כדי להדגיש שאהבתה לא היתה "תלויה בדבר". 2. לרמוז שאולי הסיבה שלא אהבה את עשוי כי יצחק אהב את עשוי. (אולי כדי לאזן ואולי כענימת עם יצחק)
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוק 30:	קושי: מדוע עשוי אומר פעמיים את הצבע של המאכל ולא את שמו? פתרון: מטרת הרדידות הלשונית ליצור זילות בעשוי. עשוי לא יודע לקרוא בשמות מה שאומר שהוא פחות בצלם אלוקים מאשר יעקב. (ראה מילים מנחות בראשית ב).
קושי עובדתי	מה הקושי בפסוק 32:	קושי: מדוע עשוי סבור שהוא עומד למות לפני יעקב? הרי הם תאומים. הוא זקן באותה במידה כמותו. פתרון: עשוי עובד במקצוע מסוכן. הוא או טורף... או נטרף!!!
קושי רעיוני	מה קושי בפסוקים 32-33:	קושי: האם יש תוקף משפטי לחוזה שנערך תוך כדי "ניצול" מצוקה? פתרון: 1. מרף מסויים של "כורח" זה נחשב "אונס" ולחוזה אין תוקף. 2. יש טוענים, ש"ניזד העדשים" הוא לא תנאי לעסקה אלא סעודה לכבוד העסקה
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוק 33?	קושי: מדוע יעקב מתעקש להשיב את עשוי? הרי אם הוא רמאי ונוכל, הוא יתכחש לשבועה ולא רק למכירה? פתרון: יש עבריינים שליבם אומנם גם בעבירות "חברתיות" אולם הם מפחדים מעבירות "דתיות" ולכן הם יודו באמת המרה והקשה העיקר לא להישבע לשקר. לכן, גם בבית דין, משביעים אנשים, כדי להרתיע אותם מלשקר (אלא אם ברור לדיינים שמדובר בשקרן סדרתי כך שאין טעם שיחלל את שם ה' בשבועת שקר).
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוק 34?	קושי: מדוע העורך המקראי ("יודע כל") מתאר לנו את רגשותיו של עשוי? הרי התנ"ך לא נוהג לתאר רגשות. פתרון: כדי להדגיש שעשוי לא ראוי לבכורה. הוא בז לבכורה ולכן הוא לא ראוי לה.
מילה מנחה	בפסוקים 31-34	בכורה =הנושא המרכזי של הפרק. היותור על מעמד רוחני זה.
מדרש שם (גלוי/סמוי) או: תפיסת אלוהות	בפסוקים 25-26:	עשוי = "כולו כאדרת שיער"=הוא היה "עשוי" / "אפוי" לגמרי...="אדמוני"! היו לו לחיים (ולא שיערות) אדומות (הוא לא היה גינג'י (גם לא דוד המלך))! יעקב = "יודו אוחזות בעקב עשוי"=לזכר תפיסת העקב במהלך הלידה. אדום = "הלעטני מן האדום האדום זה – על כן קרא שמו אדום".
סוג/תפיסת גמול או: מעשה אבות...	בפסוקים 23	לאום מלאום יאמץ =מתיחות ויריבות תמידית. כל אחד ינסה לגבור על אחיו במקום לחיות בשיתוף פעולה שלום והרמוניה
מבנה/אמצעי ספרותי/רטורי	בפסוקים 25	כולו כאדרת שיער = כולו= הגזמה . כאדרת= דימוי - כמו בגד פרוותי. "ויאכל, וישת, ויקום, וילך, ויבז..." = ריבוי פעלים = זריזות/שטחיות.
"ניב"	בפסוקים 22	"למה זה אנוכי" = למה אני חיי? למה אני צריך את הסבל הזה? למה לחיות? "מכר את ברוכה תמורת נזיד עדשים"=מכר דבר יקר ערך תמורת הנאה זולה וחולפת. בן ממשיך – מונח משפטי שאומר שבמקרה שלא ניתן לחלק משק רק בן אחד יקבל הכל
מטרה אטיולוגית או: השקפה דתית / היסטוריוסופית	בפסוקים 22-23:	לאום מלאום יאמץ מטרת סיפור המריבות מבטן להסביר את היריבות הנצחית ביניהם

שווה לדעת להשוות...	הפסוק/ים או הנושא להשוואה: בין עקרות שרה לבין עקרות רבקה	מ	מי?	שרה	רבקה
			מה?	עקרה	עקרה
			מתי?	לפחות 25 שנות עקרות (מלפני גיל 75 ועד גיל 100 של אברהם)	20 שנות עקרות (מגיל 40 עד גיל 60 של יצחק).
			למה?	ראה קושי דתי, בראשית ט"ז	
		ל	איפה?		
			כיצד?	נתנה את הגר לאברהם	התפללה
			כמה?	נולד לה לבסוף ילד אחד-יצחק	נולדו תאומים-עשיו ויעקב

שווה לדעת להשוות... © יאיר בקר, עו"ד ומרצה לדיקטטיקה. שיעורים פרטיים/רעיונות לפרשת שבוע בווטסאפ: 054-4-32-34-37	הפסוק/ים או הנושא להשוואה: בין העברת הבכורה ליצחק לבין העברת הבכורה ליעקב	מ	מי?	מי שמעאל ליצחק	מעשיו ליעקב
			מה?	הבן הצעיר זוכה למעמד של בן בכור – למעמד "בן ממשיך"	
			מתי?	בגיל 2-3	בגיל בגרות (שעשיו כבר צייד)
			למה?	שרה לא רצתה שישמעאל ירש את אברהם וה' הסכים עימה	יעקב רצה להיות יורשו של יצחק אך לא דרש בה'
		ל	איפה?	////////	////////
			כיצד?	פאסיבי - בגירוש ישמעאל	אקטיבי - בקניית הבכורה
			כמה?	ישמעאל לא מקבל כל פיצוי. רק מעט מים ולחם כצידה לדרך. אולם מתברך לזרע רב.	עשיו מקבל לחם וניד עדשים. בעתיד יעקב ינסה לגנוב ממנו את הברכה

שאלות אפר"ת (=הכובע: האדום, שחור וצהוב – לפי כובעי החשיבה של דה בונו) (הכובע הלבן = שאלות מלא"ד)	אירוע (כובע לבן)	ניצול חולשה
פירוש	פירוש חיובי (כובע צהוב) אין ברירה אחרת. הצד השני לא מוכן לנהל משא ומתן בתום לב כשירו שלו על העליונה	פירוש שלילי (כובע שחור) חוסר הגינות. ניצול לרעה. במקרים מסויימים אפשר לבטל את ההסכם.
רגש חיובי/שלילי (כובע אדום)	ניצול הזדמנות, תחושת עשיית "צדק"	סלידה, כעס, התקוממות, התמרמרות
תגובה (בעד/נגד)	מנצל חולשה לרעה	לא מנצל חולשה לרעה

שאלות אפר"ת (=הכובע: האדום, שחור וצהוב – לפי כובעי החשיבה של דה בונו) (הכובע הלבן = שאלות מלא"ד)	אירוע (כובע לבן)	מכירה במחיר "שחיטה"
פירוש	פירוש חיובי (כובע צהוב) חייב דחוף כרגע את ה"תמורה" לא מעריך או לא צריך את הדבר שמוכר בהילות	פירוש שלילי (כובע שחור) שווה להתאפק ולמכור למישהו אחר מה שיש לי שווה יותר ממה שאקבל בתמורה איפוק, סבלנות
רגש חיובי/שלילי (כובע אדום)	מוכר	לא מוכר
תגובה (בעד/נגד)		

הערה: על פי החוק הישראלי, אם לא בוצעה "הטעיה" לא ניתן לבטל עסקה בגלל שהמחיר היה יקר/זול מידי. לאא מבטלים בגלל "כדאיות העסקה". כדי לבטל צריך להוכיח שהיתה הטעיה ולא סתם טעות בשיקול דעת. לעומת זאת, על פי ההלכה "מקח שטות" היא עסקה שמתבטלת בגלל שיש פער של 1/6 (של כ-17%) ממחיר השוק, פער שמעיד שאחד הצדדים ניצל כנראה חולשה של הצד השני (פערי מידע או כל חולשה אחרת).

שאלות אפר"ת (=הכובע: האדום, שחור וצהוב – לפי כובעי החשיבה של דה בונו) (הכובע הלבן = שאלות מלא"ד)	אירוע (כובע לבן)	ביטול עסקה
פירוש	פירוש חיובי (כובע צהוב) הנזק שיגרם לי כתוצאה מכיבוד ההסכם גדול מהנזק שיגרם לצד השני כתוצאה מהפרת ההסכם ("הפרה יעילה"). הצד השני ניצל אותי בעורמה גם אם לא בנוכחות גמורה.	פירוש שלילי (כובע שחור) בזבזתי זמן לצד השני. פגעתי לו בציפיות שלו. לא יעשו איתי עסקאות בעתיד מחשש ששוב אבטל פוגע בזכות הקניין של הצד השני שעסקה מבחינתו עסקה כשרה ואין סיבה שיחזור ממנה
רגש חיובי/שלילי (כובע אדום)	הקלה (יש מוצא, יש פתרון, יש אפשרות לברוח)	חשש לתדמיתי
תגובה (בעד/נגד)	מבטל	לא מבטל

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות:
סכמו את הפרק במילים שלכם ב-4 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)
יצחק רוצה לעודד את הבן הבעייתי שלו, עשוי, לחיות בדרך הישר ומבקש ממנו להיות ראוי לזכות בברכה ושולח אותו להביא לו צייד. אולם, רבקה מנסה לסכל זאת ושולחת את יעקב להתחזות לעשוי. יצחק חושד ובסוף מברך את יעקב ברכה יחסית דלה (לעומת הברכה שיקבל בפרק הבא) אולם עדיין ברכה זו טובה יותר מאשר הברכה שיעניק לעשוי כשיחזור מהצייד. זהו פרק **דרמטי מאוד והוא מעורר הרבה שאלות על הזוגיות של יצחק ורבקה וכן מעורר את השאלה הגדולה – מי כאן ה"עיוור" שלא מבין מה קורה סביבו!...**

שאלה	השאלה	תשובה	? - מלא"ך
מ – מי?	מי הדמות הראשית	יעקב	
מה?	מה קרה לדמות הראשית?	גונב את ברכת עשוי	כובעי חשיבה/שאלות עמ"ר: זה טוב/רע – גניבה, התחזות, הסתמכות על עצמך, לפעול מאחורי הגב, אפליה לטובה?
מתי?	מתי התרחש האירוע?	כאשר אביו יצחק עמד למות	
ל – למה?	למה קרה האירוע המרכזי?	כי אימו רבקה דרשה זאת	
א – איפה?	איפה התרחש האירוע?	באוהל יצחק	
כ – כיצד?	כיצד התרחש האירוע	התחזה לעשוי (התלבש בבגדיו ושם פרווה לגופו)	
כמה?	כמה (זמן/אנשים/פעמים/ וכד')	נזקק לשני גדיים כדי לכסות את גופו בפרווה.	

סוג שאלה	השאלה	תשובה
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוק 1?	קושי: מדוע התורה מפרטת (רק) את מצבו הגופני-רפואי של יצחק? פתרון: פסוק 1 זה " אקספוזיציה " יש בו תיאור דמויות מעמדות ורמזים לסיבוכ בעלילה בגלל העיוורון הפיזי של יצחק, רבקה תיזום את גניבת הברכה באמצעות התחזות לעשוי
קושי לשוני	מה הקושי בפסוק 1?	קושי: מדוע התורה מכנה את עשוי "בנו הגדול" ולא "בנו הבכור"? פתרון: מבחינת המספר המקראי יעקב קנה כדין את הבכורה מעשוי.
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוק 3?	קושי: מדוע יצחק צריך לפרט לעשוי להיכן לצאת לצוד? עשוי לא יודע היכן יש ציד? פתרון: יצחק מדגיש לו שיצא לשדה=לשטח הפקד ושלא יגזול בעלי חיים של אנשים.
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוק 4?	קושי: 1. לשם מה יצחק מציב לעשוי תנאי לקבלת הברכה? למה לא מבקש אוכל מרבקה? 2. מדוע לא מבקש זאת גם מיעקב? פתרון: 1. רוצה לזכות את עשוי במצוות "כיבוד הורים" כדי שהברכה תחול עליו (משמע, הוא לא ראוי ללא מצווה זו). וכן, כדי לחוש חיבור חזק יותר – כך היה נהוג בעת העתיקה – שלא מגיעים לבניא/חזוה בידיים ריקות אם רוצים שיברך מכל הלב צריך שיהיה כביכול משוחד. 2. ברובד ה" פשט " יצחק מעדיף את עשוי, עשוי "קונה" אותו "כי ציד בפיו". (ראה פרק כ"ח:28). כנראה גם על יחסי הורים-ילדים אפשר לומר את הפסוק "השוחד יעורר עיני חכמים..." בעומק הפשט, יצחק יודע שדווקא את עשוי צריך לקרב. יעקב לא זקוק לברכה/ברכת הדרך. כלומר: יצחק אולי מאמין ש"התפקיד יעשה את האדם" (ולא האדם את התפקיד). לכן, בגדי עשוי, הם מטיב חשוב בסיפור, לרמוז שהבגד/תפקיד עושה את האדם. ולחילופין, מסתבר, שלעשוי הועיד ברכה חומרית/גשמית וליעקב את ברכת אברהם
קושי תחבירי	מה הקושי בפסוקים 5?	הקושי: מדוע כתוב שרבקה שמעה את דברי יצחק לעשו "בנו" ולא עשוי "בנס"? הפתרון: יצחק מתייחס לעשוי כאילו הוא הבן של אבא ויעקב הבן של אמא. את חוסר הזוגיות ניתן לזהות גם במילה המנחה "לוי" (ולא "לנו") בפסוקים 3-4
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוקים 4,7?	הקושי: מדוע רבקה מסלפת את דברי יצחק? יצחק לא אמר שיתן לעשוי את ברכת ה'. הפתרון: כדי לזרז את יעקב לשתף עימה פעולה – לגנוב את ברכת עשוי
קושי רעיוני	מה הקושי בפרק	הקושי: מדוע רבקה במקום לגנוב את הברכה של עשוי לא ביקשה שיברך גם את יעקב? הפתרון: כנראה חשבה, כי כמו במקרה של יצחק ושמעאל, הירושה עוברת רק לבן אחד
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוקים 9?	קושי: לשם מה אדם זקן זקוק שישחטו עבורו שני עזים? הרי בגיל מבוגר בקושי אוכלים. הפתרון: הגדיים לא נועדו רק לאוכל אלא גם לתחפושת – לידיו החלקות של יעקב.
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוקים 15?	קושי: לשם מה רבקה מביאה ליעקב את בגדי עשוי, הרי יצחק עיוור? פתרון: הבגדים היו ספוגים בריחות השדה/צייד של עשוי.
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוק 21?	קושי: 1. מדוע יצחק מיידע את יעקב שהוא חושד בו? 2. מדוע חושד בו? הרי הוא עיוור? פתרון: 1. לתת לו הזדמנות לסגת/להתנצל/לחמוק. או להלחיצו כדי שיעשה טעות ויחשף. 2. הוא עיוור אבל לא חרש ולא טיפש. הוא מזהה קול אחר וסגנון דיבור אחר. יעקב פונה אליו בסגנון רך מכבד ודתי יותר מאשר עשוי (השווה פס' 20-19, 31)
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוקים 20-27?	קושי: מדוע יצחק מסתמך על עצמו ולא קורא לרבקה או לעבד לעזרה בזיהוי? פתרון: יצחק עיוור פיזית אבל לא שכלית. יודע שיעקב לא יפעל כך לבד ואין טעם לשאול את רבקה או עבדיו כי הם כנראה מתואמים עם רבקה (דבר המעיד על מורכבות הזוגיות)
קושי מסוג סתירה	מה הקושי בפס' 23-25?	קושי: מדוע כתוב בפס' 25 שיתן לו לאכול כדי שיקבל ברכה הרי כבר ברכו בפסוק 23? פתרון: לפי הגישה הביקורתית – מדובר בכותבים שונים מתקופות שונות לפי הגישה המסורתית – בפס' 23 מברך אותו על בואו/לשלו, בפס' 25 מדובר על הברכה שמתכוון לתת לו לקראת מותו ולשם כך נדרש להביא לו מזון לעורר את ה"מוזה" לברכה מתוך חיבור לבן.
קושי כרונולוגי	מה הקושי בפסוק 26?	קושי: מדוע יצחק מנשק את בנו רק עכשיו ולא בשלבים הקודמים? פתרון: הוא לא מנשקו מחיבה אלא כי חושד בו שהוא לא עשוי ורוצה להריחו
קושי לשוני	מה הקושי בפסוק 27?	קושי: כיצד אפשר לראות ריח? "ראה ריח בני..." ראה אמצעים ספרותיים לפסוק זה.
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוק 33, 37?	קושי: מדוע יצחק הפגין חרדה כה גדולה? מה מנע ממנו לתת ברכה גם לעשוי? הלא יעקב בירך ב12 ברכות שונות 12 ילדים לא רק שניים? פתרון: 1. יצחק חשש שעשוי יכעס ויפגע בו שברך את יעקב ולא אותו ולכן הפגין כלפי חוץ כאילו הוא מאוד כעוס על העניין. 2. לחילופין, יצחק אכן כעס על כך שרימו אותו חרף נסיונותיו לברר את האמת ובשעת כעס לא שרתה עליו ה"מוזה" לברכה נוספת.
קושי מסוג סתירה	מה הקושי בפסוק 33?	קושי: אם יצחק חש כה מפורד וכה מרומה, מדוע לא חזר בו מהברכה ויתרה מכך אף אמר במפורש שלא חוזר בו "גם ברוך יהיה". פתרון: ראה פתרונות לקושי רעיוני בפסוק

<p>קושי: כיצד ידע עשיו שיעקב הוא זה שגנב לו את הברכה? הרי לפי פסי' 37 יש לו עוד אחים? פתרון: 1. אין לו עוד אחים. המילה אחים בפסי' 37 זה מטאפורה/כינוי חיבה לקרובי משפחה – לבני דודים למחצה של יעקב – לבני קטורה פילגש אברהם. 2. גם אם יש אחים שלא מדווח עליהם, הרי שיעקב הוא החשוד העיקרי בעל המניע לעשות את ההתחזות, שכן, יעקב קנה ממנו את הבכורה, הוא היחיד שגילה בכך עניין.</p>	<p>מה הקושי בפסוקים 33, 36? (לפי פסוק 37)</p>	<p>קושי תחבירי</p>
<p>קושי: מדוע יצחק מברך את עשיו להיות עבד יעקב? זה ברכה? (כשנח מקלל את חם הוא מקלל אותו שיהיה עבד לאחיו וזה לא מוצג כברכה). פתרון: יצחק יודע שיעקב איש תם (מושלם). הוא תכנן מראש לתת לשניהם ברכות (אחת רוחנת ואחת חומרית – ראה ברכת יעקב בפרק כ"ח). הוא רצה שהם יחיו בשיתוף פעולה. משראה יצחק שיש איבה בלתי ניתנת לגישור ביניהם, הוא ברך את עשיו, שיזכה להיות עבדו של יעקב, כדי שהחומריות של עשיו תהיה מרוסנת ומועילה גם לעשיו וגם ליעקב.</p>	<p>מה הקושי בפסוק 40?</p>	<p>קושי רעיוני</p>
<p>קושי: מדוע רבקה (המהגרת הנועזת) שוב לא משוחחית עם יצחק בפתיחות ובכניוּת? מדוע מערימה עליו? פתרון: 1. רבקה כנראה מתביישת ממנו (היזכרו במפגשה הראשון – היא מתכסה בצעיף=מתביישת ממנו) 2. יתכן ועדיין לא הבינה את המהלך של יצחק ועדיין חושבת שהוא עיור ולא מבין את המציאות. האירוניה היא שדווקא היא לא ידעה לקרוא את המפה. היא חשבה שיש טעם לגנוב את הברכה ובסוף הסתבר שמראש יצחק התכוון שיעקב ולא עשיו יקבל את ברכת אברהם. לבסוף מסתבר שיעקב צדק, עשיו לא יהרוג את יעקב (ולכן יצחק מגלה לעשיו לאן יעקב "ברח"...) (זעקה גדולה ומרה (לאחר גזרות המן)</p>	<p>מה הקושי בפסוק 46?</p>	<p>קושי רעיוני</p>
<p>ברך – הנושא המרכזי של הפרק. מי ראוי לברכה? האפשר לברך רק ברכה אחת לאחד הבנים בלבד? מי מקור הברכה? המברך או ה' או זכות אבות?</p>	<p>בפסוקים 19-30?</p>	<p>מילה מנחה</p>
<p>יעקב- ויעקבני זה פעמיים-יעקב הוא ה"יעקב אכילס" של עשיו. נקודת התורפה.</p>	<p>בפסוקים 36?</p>	<p>מדרש שם (גלוי/סמוי)</p>
<p>מידה כנגד מידה וגמול אישי – יצחק ידע שיעקב מהתל בו. ריבוי ה"חשדות" מעיד שהוא "חושד" ולא שהוא תמים. עונשו של יעקב, בשלב זה היה – רוצה את ברכת עשיו? תקבל את הברכה שלו ולא את שלך. רק כאשר יעקב יבוא אליו בצורה ישירה ולא במרמה, יקבל את הברכה שיועדו לו – ברכת אברהם. מידה כנגד מידה וגמול זוהר בגלל שיעקב גרם לעשיו לזעוק זעקה גדולה ומרה וצאיצאיו עתידים לזעוק זעקה גדולה ומרה (לאחר גזרות המן)</p>	<p>מהי שיטת הגמול וסוג הגמול?</p>	<p>שיטת/עקרון גמול וסוג/תפיסת גמול</p>
<p>וי...לך, וי...קח, וי...בא = וי, וי, וי, מצלול – של הבעת צער וילך, ויקח, ויבא = ריבוי פעלים = זריזות "ראה ריח...=סינתזה" =מיזוג חושים=הדגשה של החוש (כמו "ויראו את הקולות).</p>	<p>בפסוקים 14 ובפסוק 27</p>	<p>מבנה/אמצעי ספרותי/רטורי</p>
<p>הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו = האדם מתנהג כמו אדם אחרי לגמרי. טחו עיניו מראות = האדם לא רואה מה קורה סביבו (למרות שאינו עיוור). כך, שהתיאור עיוור על יצחק (ועלי) יתכן וזה מטאפורה יותר מאשר תיאור עובדתי. הברכה אחת לך? = אין לך עוד רעיונות? פתרונו: על חרבך תחיה = ה"חיות" (האנרגיה שלך בחיים) היא מחיסול מוחלט של מתחרים ולא מדיאלוג והפריה איתם.</p>	<p>בפסוק 22 בפסוק 38, 40</p>	<p>יסוד מיתולוגי או: "ניב"</p>
<p>להסביר את המתח והיריבות המתמדת בין זרע אדום לזרע יעקב ואת העליות/מורדות/תהפוכות ביחסי הכוחות ביננו.</p>	<p>של הפרק?</p>	<p>מטרה אטיולוגית או: השקפה דתית / היסטוריוסופית</p>
<p>הפסוק שבחתי: " נימוק: "</p>	<p>בוא אלי פסוק נחמד</p>	<p>מה הפסוק שהכי דיבר אליך רגש/שכל/התנהגות:</p>

<p>סוג ההבדל ההבדל אצל עשיו (פסוקים 27, 39-40) – השמטה אין את השורש "ברך", אין את "שם ה'". הוספה יש אמירה בעייתית: "על חרבך תחיה" במקום להיות "גביר" (לאחיו) הוא "עבד" (לאחיו).</p>	<p>שינוי</p>	<p>הפסוקים או הנושא להשוואה:</p>	<p>שווה לדעת להשוות... © יאיר בקר, עו"ד ומרצה לדידקטיקה. שיעורים פרטיים/רעיונות לפרשת שבוע בוטסאפ: 054-4-32-34-37</p>
<p>משמעות ההבדלים – הברכה שניתנה לעשיו נחותה יותר מהברכה שניתנה ליעקב שהתחפש לעשיו, ונחותה משמעותית מהברכה שיעקב יקבל בפרק הבא. מסקנה: יצחק ידע שיעקב פועל להשגת הברכה החומרית ולא רק הרוחנית. יצחק תכנן שיתוף פעולה בין האחים, אולם, המציאות טפחה על פניו והוא נאלץ לקבוע שיהיה היררכיה ביניהם למרות שלא התייחס אל עשיו כבן "בכור" אלא "גדול" בלבד!</p>		<p>בין ברכת "עשיו" ליעקב המתחזה לעשיו לבין ברכת עשיו לעשיו</p>	

<p>(=הכובע: האדום, שחור וצהוב – לפי כובעי החשיבה של דה בונו)(הכובע הלבן = שאלות מלא"ד)</p>	<p>שאלות אפר'ת</p>
<p>לפעול על דעת עצמי / בכוחות עצמי</p>	<p>אירוע (כובע לבן)</p>
<p>פירוש חיובי (כובע צהוב)</p>	<p>פירוש</p>
<p>אנשים ירמו אותי / לא מבינים אותי</p>	<p>רגש חיובי/שלילי (כובע אדום)</p>
<p>בטחון עצמי</p>	<p>תגובה (בעד/נגד)</p>
<p>פועל על דעת עצמי</p>	
<p>פירוש שלילי (כובע שחור)</p>	
<p>לא בטוח שאני צודק. שיש לי את התמונה המלאה חשש</p>	
<p>מתיעץ ולא פועל כזאב בודד</p>	

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות: **ויפגע במקום, בא השמש, מראשותיו, הינה, ניצב, סכמו את הפרק** במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)
על פי החלוקה הנוצרית לפרקים, פסוקים 1-9, שייכים לפרק חדש ולא לפרק הקודם. (יש טוענים שזו חלוקה "שרירותית" / "מקריית" ויש טוענים שזה ממש לא במקרה... שזה מגמתי... (להשחיר את יצחק – לעקוד את יצחק מבחינה ספרותית - שנצא עם טעם רע בפה מפרק כ"ז ובהבנה מסולפת של הפרק – כאילו יצחק היה "עיוור" ולא הבין מה מתחולל סביבו ויעקב ניצל זאת לרעה)). **לפי החלוקה המסורתית לפרשיות פסוקים 1-9 שייכים לפרק הקודם והם מאירים מחדש את הדמות של יצחק שכלל הנראה תכנון מראש שתי ברכות שונות – אחת גשמית (לעשיו) ואחת רוחנית (ליעקב).** יצחק הופך בין רגע מ"אנטי-גיבור" (מאדם שולי ופאסיבי) ל"גיבור" (לדומיננטי ואקטיבי). (לא במקרה יעקב מכנה את אביו "פחד יצחק". זה מפתח אדם כזה חד הבנה למרות כל התרגילים של עשיו שניסה לצוד את לב יצחק (ממש כמו שפחדו משלמה בגלל חוכמתו)). **מפסוקים 10 עד סוף הפרק מתואר "חלום סולם יעקב" – ההתגלות הראשונה של ה' ליעקב בדרכו לשאת אישה בחרין.**

שאלה	השאלה	תשובה	? - מלא"ך
מ – מי?	מי הדמות הראשית	יעקב	כובעי חשיבה/שאלות עמ"ר: זה טוב/רע – לברוח? לגלות? לחלום? להינשא לקרובת משפחה? לקבל "טובות"/"חסדים"/"לנדור"?.
מה?	מה קרה לדמות הראשית?	בורח/נמלט? גולה?	
מתי?	מתי התרחש האירוע?	לאחר שגנב את ברכת עשיו (בעצת אמו)	
ל – למה?	למה קרה האירוע המרכזי?	א. חשש לחייו. ב. להתחתן עם בת לבן (בת דודו). ג. עונש גלות על חטא הגניבה	
א – איפה?	איפה התרחש האירוע?	בורח/גולה לחרן	
כ – כיצד?	כיצד התרחש האירוע	ה' מעודדו שיגן עליו באמצעות חלום הסולם והמלאכים העולים ויורדים	
כמה?	כמה (זמן/אנשים/פעמים/ וכו')	בלי כלום. עם מקל בלבד.	

סוג שאלה	השאלה	תשובה
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוקים 16:	הקושי: 1. מדוע יעקב נבהל כשהתברר לו שנרדם במקום קדוש? 2. מדוע הוא מופתע שיש במקום זה התגלות אלוהית? פתרון: 1. כי זה לא ראוי לישון במקום קדוש והוא נבהל שלא ידע על קדושת המקום. 2. כמו הגר שהופתעה (טז13) גם יעקב מופתע שה' הוא אוניברסאלי ולא מקומי .
קושי מסוג סתירה	מה הקושי בפסוקים 11,18,11??	הקושי: מדוע כתוב בפסוק 11 שלקח אבניו בלשון רבים ובפסוק 18 בלשון יחיד? הפתרון: פשט- ויקח מאבני המקום=הוא לקח אבן אחת ולא כמה אבנים מאבני המקום. דרש- האבנים התאחדו ונעשו לאבן אחת כדי לזכות להיות מראשותיו של צדיק מה הפריע לדרשן? תשובה: השינוי הלשוני – מרבים ליחיד מה הפתרון שהציע? תשובה: בהתחלה היו הרבה אבנים והם התאחדו. וכעת הכל נשמע לו סביר? בלי קושיות? הגיוני? עם קושי "לשוני" הדרשן לא יכל להיות בשלום אבל עם נס על טבעי, כן?? מה הרעיון בדרשה זו? מה המסר הסמוי אך המטלטל במדרש זה? תשובה: יש במדרש זה ביקורת סמויה ליעקב שלא ידע להתאחד עם עשיו "יש אנשים עם לב של אבן ויש אבנים עם לב אדם"...
קושי דתי	מה הקושי בפסוקים 20:	קושי: יעקב מציב תנאים להי? יעקב לא זוכר את ההבטחה מהחלום הנבואי? פתרון: למילה "אם" משמעויות שונות (ראה קונקורדנציה). אם=כאשר \ יעקב נודר כי כאשר ההבטחה תקיים הוא יקים לה' "בית אלוהים" במקום זה
קושי רעיוני	מה הקושי בפסוקים 22?	הקושי: מה הטעם לתת את המעשר מהיבול להי? ה' זקוק לאוכל? לא עדיף לתת לעניים? הפתרון: 1. המעשר הוא לכוהנים של ה'. גם לעניים נהוג לתת מעשר/צדקה. מטרת המעשרות: א. להזכיר לאדם היבול שלך הוא בזכות ה'. ב. לגרום לאדם לחלוק עם אחרים כדי להרגילו לשמוח בחלקו. לשמוח שנפל בחלקו להיות מהנותנים ולא מהמקבלים.
מילה מנחה	בפסוקים 11, 19, 16-17:	חזרה משולשת על המילה "מקום" להדגיש שהמקום קדוש (בזכות הפעולות שעשה יעקב באותו מקום / בגלל הבחירה של ה' להתגלות בו לאבות האומה-השווה: "המקום אשר יבחר ה'...") בנות כנען – 3 פעמים (75% מהפעמים בתנ"ך) להדגיש את הסלידה מהן. בית אל – בית אלוקים – מקום שה' בוחר להתגלות בו לעבדיו
מדרש שם (גלוי/סמוי)	בפסוקים 19	
אמצעי ספרותי/רטורי	בפסוקים _____??	מעשה סמלי – "סולם" היא מילה יחידאית בתנ"ך, כנראה מלשון מסלול/מסילה. ניתן לעלות להתקדם/לרדת-להתדרדר בה. "מלאכי אלוהים עולים/יורדים"=מלאכי חבלה/שרת. כל אדם בכל רגע נתון יכול לבחור להיות מלאך חבלה/שרת לעצמו/זולתו האם היום גרמת למישהו לחייך/להתעצבן? מישהו גרם לך לחייך/לכעוס? "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה" = אדם מחובר לקרקע המציאות אך גם בעל חזון. רואה לא רק את הווה אלא גם את העתיד אבל הוא ריאלי/פראגמטי.
"ניב"	בפסוקים 12	
מטרה אטיולוגית	מה מטרת הפרק?	להסביר את הקדושה של העיר בית-אל (העיר בו יציב ירובעם את עגלי הזהב שלו להי!)
השקפה דתית	מה ההשקפה בפרק?	ה' הוא אל אוניברסאלי – הוא נוכח ומגן על יעקב בכל העולם ולא רק בארץ ישראל.
בוא אלי פסוק נחמד		הפסוק שבחרתי: "
מה הפסוק שהכי דיבר אליך לרגש/שכל/התנהגות:		נימוק:

מ	ל	א	ד	שווה לדעת להשוות... © יאיר בקר, עו"ד ומרצה לדידקטיקה, שיעורים פרטיים/רעיונות לפרשת שבוע בווטסאפ: 054-4-32-34-37
מ	מה?	מהגר	יעקב	
ל	למה?	בגיל 75 (לפי חז"ל: לאחר שגילה את ה')	מהגר/נמלט	
א	איפה?	כי ה' ציווה עליו	לאחר שגנב את ברכת עשיו	
ד	כיצד?	היגר מחו"ל לארץ ישראל	בורח/נענש בגלל הגניבה	
	כמה?	יחד עם אשתו, לוט אחיינו עבדיו, ורכושו	אימו דרשה שיחתן עם בת דודו ידע שצריך ללכת לחרן מהגר מהארץ לחו"ל	
		מתגלה אליו במחזה הסולם	מתגלה אליו במחזה הסולם	
		לבד בלי כלום (מקל בלבד)	לבד בלי כלום (מקל בלבד)	

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות: **סכמו את הפרק** במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)
אחרי שיצחק סמך על עצמו בלבד (בזיהוי זהות הבן שהוא מברך למרות שהוא עיוור... למרות יכל להתייעץ עם אשתו), **גם יעקב סומך על עצמו במציאת שידוך** (למרות שהוא עלול להיות מסווגר ממראה חיצוני וממשפטים מניפולטיביים שרוצה לשמוע ולהאמין להם). **הוא הולך ל"מאגר" הנשים שאמא רבקה שלחה אותו** – **לאחיה לבן הארמי בחרן** (מדהים כמה אופציות היו לו במאגר שידוכין זה...). **יעקב רואה ב"מקרה" מרחוק את רחל ו"מתאהב"** (מה זה אהבה?! **בה מייד, ואף מקבל כוחות נפש אדירים** (כדי "להרשים" אותה?) **והוא גלל לבד אבן מפי הבאר** ש 4-5 רועים (עצלים...) **לא מסוגלים להזיזה לבדם** ("אוף. אין לי כוח... צריך עוד משהו. למה רק אנחנו?!"). **העניין נראה בהתחלה רומנטי ויפה אך העניין מתחיל להסתבך כאשר אביה של רחל לא מסכים לתת אותה לפני אחותה הבכורה לאה (שהייתה מיועדת לעשוי הבכור...?). יעקב לא מדבר עם לבן על על נושא זה (ממש כמו שלא דיבר עם אחיו או אביו על רצונו להיות ה"בן ממשיך"/"בן בכור) ומגלה בבוקר רואה ששכב בליל-הכלולות שלו עם לאה ולא עם רחל אהובתו והבין מייד שלבן הוא זה שרימה אותו.**

תשובה	השאלה	? - מלא"ך
יעקב	מי הדמות הראשית	מ – מי?
מתחתן עם שתי אחיות	מה קרה לדמות הראשית?	מה?
לאחר שעבד "תמורת" שתייהן	מתי התרחש האירוע?	מתי?
לבן רימה אותו ואילץ אותו לקחת גם את לאה הבכורה ולא רק את רחל	למה קרה האירוע המרכזי?	ל – למה?
חרן	איפה התרחש האירוע?	א – איפה?
היא נכנסה במקום רחל למיטת יעקב בליל הכלולות	כיצד התרחש האירוע	כ – כיצד?
7 שנים עבור כל אישה (ובהמשך עוד 7 שנים תמורת שכר עבודה – לצבירת קניין פרטי)	כמה (זמן/אנשים/פעמים/ וכד')	כמה?

תשובה	השאלה	סוג שאלה
הקושי: מדוע הבאר חסומה עם אבן שצריכה כמה וכמה רועי צאן להזיזה? הפתרון: למנוע מעוברים ושבים להשתמש/לגזול/לבזבז/לכלכלך את המים	מה הקושי בפסוקים 2-3?	קושי רעיוני
הקושי: 1.מדוע יעקב מכנה רועי צאן זרים בכינוי "אחיו" הרי הם לא אחיו. הפתרון: 1. זה כינוי חיבה שמעיד שכוונתו לשלום 2. לא! עונים לו תשובות קצרות ולאקוניות ולא מתעניינים בו בחזרה.	מה הקושי בפסוקים 4?	קושי לשוני
הקושי: מדוע התניך מפרט לנו על שיחת חולין של יעקב עם רועי הצאן? הפתרון: להדגיש לנו, שיעקב לא מודע, לא חוקר, ולא מבין את חוקי המקום. זהו רמז מטרים לכך שיכשל בניסיון שלו לשדך את עצמו לרחל בלי להתייעץ.	מה הקושי בפסוקים 7-8?	קושי תחבירי
הקושי: 1.מדוע יעקב לא מבקש את עזרת הרועים בהזזת האבן? הרי יכלו להקל עליו. 2.באיזה סוג נס מדובר? טבעי/צירוף מקרים/על טבעי? הפתרון: 1. זהו עוד רמז מטרים שיעקב פועל כ"זאב בודד" ולא נעזר באחרים 2. יתכן וזה רק צירוף מקרים שהוא היה חזק יותר מאשר שלושה רועים חלשים יתכן וזה נס על טבעי שהצליח להרים משהו שאדם לא יכול באופן טבעי יתכן וכלל אין כאן נס. כשאנשים לא רוצים לעשות משהו לא משנה אם הם שלושה או ארבעה.	מה הקושי בפסוקים 10?	קושי רעיוני
קושי: 1.כיצד רחל מסכימה שגבר זר ינשק אותה לפני שידועת שזה בן דודה שלה? 2. מה הדבר מעיד על אביה/על התקופה? פתרון: כנראה הרועים דיברו כ"מקהלה" מהצד ואמרו "הנה הבת דודה שלך, הינה הבת של לבן דוד שלך". ויתכן ולא נותר לה אלא להיכנע לרצונו של הגבר הזר שמנשק אותה, שכן, הפקיר אותה לעבוד לבדה בין גברים בשדות (מקום שאין עדים).	מה הקושי בפסוקים 12-10?	קושי כרונולוגי
קושי: מדוע יעקב שוב מספר ללבן כל מה שקרה אחרי שרחל רצה לספר לו? פתרון: לבן רץ באמצע/תחילת הסיפור ליעקב, מייד כששמע שרחל מדברת על יעקב בן אחותו. הוא הבין שכנראה שוב מגיע אדם עשיר להציע שידוכין ולכן הסיפור נקטע.	מה קושי בפסוק 13?	קושי תחבירי
קושי: מדוע לבן אומר שיעקב הוא "חלק בלתי נפרד מגופו/ממנו" ואח"כ לא מחשיבו אפילו לא כ"אח"? פתרון: לבן מפתה את יעקב במתק שפתיים לשבת עימו ואח"כ לסחור עימו. בהתחלה אומר לו תרגיש נוח לחיות פה חיינם כי אתה חלק ממני. אח"כ אומר לו תרגיש נוח לבקש תמורה אתה הרי אפילו לא אח שלי – למה שתעבוד פה חיינם?! לבן ידע שיעקב ירצה לקנות את רחל ורצה להתחיל לגבות את התשלום.	מה הקושי בפסוקים 14-15?	קושי מסוג סתירה
קושי: מדוע העורך המקראי תחב מידע אודות בנות לבן באמצע שיחת יעקב ולבן? פתרון: מטרת ה"תחיבה" ה"אקספוזיציה", (או ה"פלאש-בק/הבטה לאחור") לקדם את העלילה – להסביר את הרקע לסיבוב העלילה. שרחל יפה וצעירה ולאה לא. לפני כן היה מוקדם מידי ולפיכך לא מתאים לציין זאת. כעת זה הזמן המידע הני"ל הופך לרלוונטי ולכן נאמר רק עכשיו ולא בראש הסיפור ולא במועד שזה התרחש בציר הזמן.	מה הקושי בפסוקים 16-17?	קושי תחבירי
פי הבאר – 5 פעמים – 100% מהפעמים בתנ"ך! רמז מטרים לעקרות של רחל ולקושי להינשא לה. אחי אימו – 3 פעמים – שליש מהפעמים בתנ"ך – מדגיש את האירוניה - את הקרבה המשפחתית שנוצלה לרעה כדי לפגוע באחיין של לבן - ביעקב.	בפרק	מילה מנחה
רחל ולאה – כינויים של בעלי חיים (רחל=כבשה, לאה=פרת בר). לאה-מלשון "לאות"-חולשה (ענייה "רכות"). (ללא לאות = ללא חולשה) מדרשי השמות של ראובן, שמעון, לוי ויהודה הם מדרשי שמות גלויים – כתובים במפורש (בסוף הפרק)	בפרק	מדרש שם (גלוי/סמוי) או: תפיסת אלוהות
מידה כנגד מידה – יעקב ניצל את העיוורון של יצחק, שלא יכל לזהותו כדי לגנוב את בכורה ולבן ניצל את חשכת הלילה שיעקב לא יזהה שהוא שוכב עם לאה הבכורה במקום רחל הצעירה ממנה. מטרת הדמיון ליצור תחושה שיש קשר בין החטא לעונשו.	מהי שיטת הגמול בפסוקים	שיטת/עקרון גמול
ברחל בתך הקטנה =הכי במפורש/מפורט שיש! שלא יהיו אי הבנות במי/במה מדובר. לא יעשה כן במקומותנו = "לא בבית ספרנו"/"הכל כמנהג המקום/מדינה"! יש להתנהג בדרך מקובלת אלא אם הוסכם במפורש אחרת. לבן אמר שיתן את רחל ולא אמר מתי ואצלהם מקובל שקודם הבכורה מתחתנת. ויהיו בעיניו כימים אחדים = "כשנהנים הזמן טס מהר"/"מחיר זול עבור האוצר שקיבל.	בפסוקים 18, 20, 26	"ניב"
ראה השוואת "סצנות דפוס – הנישואין" בפרק כ"ד		שווה לדעת להשוות

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות: סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)

22 שנה אחרי שברח/גלה לחרון, יעקב חוזר מחרן לכנען עם חששות כבדים (מידי?!) מהמפגש עם עשיו אחיו הבכור/הגדול. אולי מרגיש רגשות אשם בתוך אדם מבוגר? בתור אבא לבן בכור ולילדים צעירים "דברים שרואים מכאן לא רואים משם"?... (ואולי בגלל ש"מי שמאמין - כן מפחד!! (שהוא לא ראוי לחסדים ולהגנה מה)). יעקב מתכוון לכל תרחיש (לא נפרט כי זה לא בתוכנית הלימודים) ובלילה ה' שולח מלאך שיאבק עימו (בחלום נבואי) - ורומז לו: עברת את פרעה?! תעבור גם את זה... יעקב מצליח להתגבר על המלאך. מקבל ברכה. מקבל שם חדש "ישראל" ויוצא לדרך ישרה/חדשה. אבל גם לניצחון הזה יש מחיר - יעקב נפצע בירכנו. (אולי רמז לכך שהניצחון בגניבת הברכה כרוך גם הוא בפצע (משפחתי) שלא יגליד ויזכר לעולם (באמצעות דין "גיד הנשה"))

תשובה	השאלה	? - מלאך
יעקב	מי הדמות הראשית	מ - מי?
נאבק עם מלאך ונפצע מכך	מה קרה לדמות הראשית?	מה?
בלילה שלפני פגישתו עם עשיו	מתי התרחש האירוע?	מתי?
ה' רצה להפיג חששותיו מעשיו	למה קרה האירוע המרכזי?	ל - למה?
במעבר יבוק	איפה התרחש האירוע?	א - איפה?
חלום נבואי - מאבק עם מלאך ה'	כיצד התרחש האירוע	כ - כיצד?
יעקב נותר לבד (עד עלות השחר) להיאבק עם המלאך	כמה (זמן/אנשים/פעמים/ וכו')	כמה?

תשובה	השאלה	סוג שאלה
הקושי: מדוע יעקב נשאר לבדו מעבר לנהר? הפתרון: נותר לאסוף "פחים קטנים" את מה שהשאיר המחנה שלו.	מה הקושי בפסוק/ים 25	קושי רעיוני
קושי: מה הקשר בין שעת הזריחה לכך שהמלאך רוצה שיעקב ישחררו? פתרון: לפי איוב ל"ח7, בעלות השחר המלאכים נפגשים להלל את ה' ולא רצה לאחר	מה הקושי בפסוק 27?	קושי כרונולוגי
הקושי: מדוע מלאך ה' שואל את יעקב מה השם שלך? הוא לא יודע עם מי הוא נשלח להיאבק? הפתרון: ראה פתרון לקשיים בבראשית ג' (איכה) ד' (אי הבל אחיד) יא (ארדנה ואראה) ט"ז (מאין באת) יט (הכצעקתה)	מה הקושי בפסוק/ים 28?	קושי דתי
קושי: מדוע המלאך לא מוסיף ליעקב אות משם ה' כפי שהתווסף לאברם ושרי והושע? פתרון: זהו רמז לכך שהוא עומד לעבור שינוי מהותי ולא מינורי. זה מסמל התנתקות מוחלטת מהמהות הישנה. לא עוד דרכים עקומות אלא דרכים ישרות.	מה הקושי בפסוק 29?	קושי רעיוני
הקושי: מדוע המלאך מסרב לגלות ליעקב את שמו? הפתרון: 1. כי שם=מלשון נשמה=המהות. מסרב לגלות לו את מטרותיו. 2. ידיעת שם מאפשרת שליטה ולא רוצה שיעקב ישלוט בו / יקרא לו	מה הקושי בפסוק/ים 30?	קושי רעיוני
כף ירך - 4 פעמים - 100% מהפעמים בתנ"ך - ראה מטרה אטיולוגית	בפסוק/ים _____??	מילה מנחה
ישראל ופניאל=מדרשי שמות גלויים - כתובים במפורש בפסוק.	בפסוק/ים _____??	מדרש שם (גלוי/סמוי) או: תפיסת אלוהות
להסביר מדוע בני ישראל לא אוכלים את "גיד הנשה" למרות ששחטו כדין בהמה כשרה. (תשובה: זכר לכך נקע את ירכו)	של הקטע	מטרה אטיולוגית
"	הפסוק שבחרתי: "	בוא אלי פסוק נחמד? ... / מה הפסוק שהכי דיבר אליך לרגש/שכל/התנהגות?

שווה לדעת להשוות... © יאיר בקר, עו"ד ומרצה לדידקטיקה. שיעורים פרטיים/רעיונות לפרשת שבוע בווטסאפ: 054-4-32-34-37	הפסוק/ים או הנושא להשוואה:	מ	מי?	מ	אברהם
	בין _____ לבין _____	מ	מה?	ה' מעודדו שלא יפחד	
		ל	מתי?	לפני פגישתו עם עשיו	לאחר שחרור לוט מהשבי
		א	למה?	מפחד שעשיו יהרוג אותו	מפחד שיעקב יבוא על שחרור לוט
		ד	איפה?		
		א	איפה?		נבואה
		ד	כיצד?	מאבק עם מלאך	
		ד	כמה?	נאבק לבד	אברהם נעזר ב(318) עבדיו

שאלות אפר"ת (=הכובע: האדום, שחור וצהוב - לפי <u>כובעי החשיבה של דה בונו</u>)(הכובע הלבן = שאלות מלאך"ד)	שאלות אפר"ת
לפחד	אירוע (כובע לבן)
פירוש חיובי (כובע צהוב)	פירוש
פירוש שלילי (כובע שחור)	פירוש
מקשה להתמודד בצורה טובה וחכמה עם המצב	פירוש חיובי/שלילי (כובע אדום)
מועקה	פירוש חיובי/שלילי (כובע אדום)
מנסה טכניקות הרגעה כדי לא לחוש כל פחד	תגובה (בעד/נגד)

קראו את הפרק ורשמו את כל המילים הקשות: _____
 סכמו את הפרק במילים שלכם ב 4-5 שורות (ניתן להשיב על שאלה זו בתחילה/סיום דף עבודה זה)

לשכפל

תשובה	השאלה	? - מלא"ך
כובעי חשיבה/שאלות עמ"ר: זה טוב/רע	מי הדמות הראשית	מ – מי? מה? מתי?
	מה קרה לדמות הראשית?	
	מתי התרחש האירוע?	
	למה קרה האירוע המרכזי?	ל – למה?
	איפה התרחש האירוע?	א – איפה?
	כיצד התרחש האירוע	כ – כיצד? כמה?
	כמה (זמן/אנשים/פעמים/ וכו')	

תשובה	השאלה	סוג שאלה
הקושי: הפתרון:	מה הקושי בפסוק/ים _____??	קושי _____
הקושי: הפתרון:	מה הקושי בפסוק/ים _____??	קושי _____
הקושי: הפתרון:	מה הקושי בפסוק/ים _____??	קושי _____
הקושי: הפתרון:	מה הקושי בפסוק/ים _____??	קושי _____
	בפסוק/ים _____??	מילה מנחה
	בפסוק/ים _____??	מדרש שם (גלוי/סמוי) או: תפיסת אלוהות
	מהי שיטת הגמול בפסוק/ים _____??	שיטת/עקרון גמול
	בפסוק/ים _____??	סוג/תפיסת גמול או: מעשה אבות...
	בפסוק/ים _____??	מבנה/אמצעי ספרותי/רטורי
	בפסוק/ים _____??	יסוד מיתולוגי או: "ניב"
	בפסוק/ים _____??	מטרה אטיולוגית או: השקפה דתית / היסטוריוסופית
"	הפסוק שבחתי: "	בוא אלי פסוק
	נימוק:	נחמד ? .. / מה הפסוק שהכי דיבר אליך לרגש/שכל/התנהגות?

מי ?	מה?	מתי?	למה?	איפה?	כיצד?	כמה?

**שווה לדעת
להשוות...
© יאיר בקר,**
 עו"ד ומרצה לדידקטיקה.
 שיעורים פרטיים/רעיונות
 לפרשת שבוע בוטסאפ:
 054-4-32-34-37

שאלות אפר"ת	(=כובע: האדום, שחור וצהוב – לפי כובעי החשיבה של דה בונו)(הכובע הלבן = שאלות מלא"ך)
אירוע (כובע לבן)	פירוש חיובי (כובע צהוב)
פירוש	פירוש שלילי (כובע שחור)
רגש חיובי/שלילי (כובע אדום)	
תגובה (בעד/נגד)	

שלושת האבות כנגד שלושת בני נח
יעקב ירד למצרים ב70 נפש כנגד 70 לשונות שיצאו מבני נוח.